

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

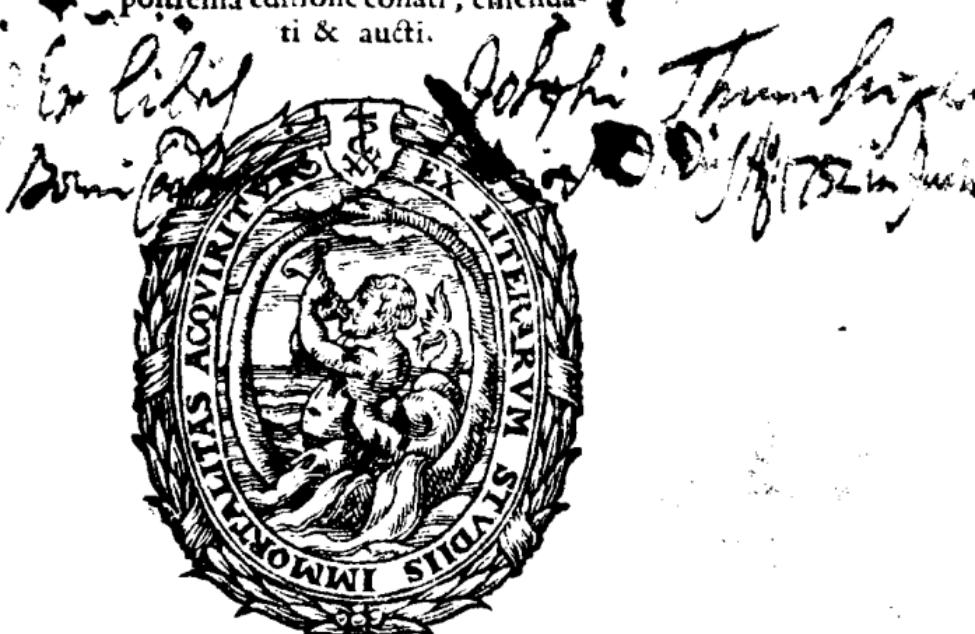
SOURCE DES IMAGES
Google Livres

3

EVCLIDIS ELEMENTORVM LIBR. XV.

ACCESSUS LIBR. XVI. DE QVIN-
que solidis unde Regula cum inter se com-
partione. *Pizzi 1803.*

AD EXEMPLARIA R.P. CHRISTO.
phori Clauij è Societ. IESV, & aliorum hac
postrema editione collati, emenda-
ti & aucti.

COLONIAE
Apud Petrum Cholinum
M. DC. XXVII.
Cum gratia & Privilegio.

8 1817/50

5 4 187

MATHESEOS ET GEOMETRIAIE DI- VISIO.

Mathematicæ disciplinæ, quæ omnes circa quantitatem versantur, nomen acceperunt à Græca dictione μάθημα seu μάθητις, quæ disciplinam, & doctrinam significat; eò quod tum gradatim ascendendo doceantur & addiscantur; tum solæ semper expræcognitis quibusdam, concessis, & probatis, principijs, (Haud ex hypothesibus nondum explicatis) ad conclusiones demonstrandas, quod proprium est doctrinarum & disciplinarum officium, teste Aristotele libr. i. Poste. procedant.

Pythagoras, & Mathematici vniuersas Mathematicas disciplinas in quatuor partes principes distribuunt, nempe in Arithmeticam, Musicam, Geometriam, & Astronomiam. Cùm enim omnis quantitas, circa quam hæ disciplinæ versantur, sit vel discreta, sub qua omnes numeri continentur; vel continua, sub qua omnes magnitudines comprehenduntur; & veraque tam secundum

4 M A T H E S E O S D I V I S I O .

dum se, quam comparatione alterius possit considerari; Visum est illis has quatuor partes instituere, quæ utramque quantitatem pro dupli consideratione, diligenter contemplarentur. Itaque Arithmetica agit de quantitate discreta secundum se; omnesque numerorum proprietates ac passiones inquirit, & accuratè explicat. Musica tractat eandem quantitatem discretam, seu numerorum cum alio comparatum; quatenus sonorum Harmoniam, & concordiam respicit. Geometria de magnitudine, seu quantitate continua, secundum se quoque, ut immobilis existit, disputat. Astronomia denique magnitudinem, ut est mobilis, considerat; qualia sunt corpora cœlestia continuè mota. Ad has autem quatuor scientias Mathematicas, tunc puras, tum mixtas, omnes alias de quantitate tractant, uti Perspectiva Geographia, Stereometri, & cæteræ, facilitate negotio, tanquam ad sua capita, & fontes, ex quibus emanant, reducuntur.

Geometria apud Euclidem diuiditur in planorum (superficierum planarum,) contemplationem, seu Geometriam propriè di-
gam; quæ libris sex primis absolutur; Et in solidorum (corporum solidorum:) spe-
culationem, seu Stereometriam; quæ li-
bris postremis pertractatur. Prior quidem pars, nempe Geometria, in tres partes sub-
diui-

M A T H E S E O S D I V I S I O N E S
diuiditur. Nam in prioribus quatuor libris agitur de planis absolute, ita ut eorum è qualitas, & inæqualitas inuestigetur. In quinto vero libro de rationalibus magnitudinum proportionibus in genere disputatur. In sexto denique libro proportiones figurarum planarum discutiuntur. Posterior verò pars, nempe Stereometrica, in tres quoque partes subdiuiditur. In quarum prima, videlicet libris tribus, septimo, octavo, & nono, agitur de numerorum proprietatibus, passionibusque ad linearum (& aliarum magnitudinum;) symetrarum seu commensurabilium, & asymetricarum, seu incommensurabilium tractationem necessarijs. In secunda, vimirum libro decimo, satis prolixo, de lineis commensurabilibus, & incommensurabilibus, sine quarum notitia, corpora illa quinque solida, regularia, seu platonica perfectè tractari nequeunt. dissentit. In tercia denique, nempe libris sex postremis (qui & ipsi subdiuidi poterunt) de solidis illis acutissimè disputatur, eorumque proprietates inuestigantur. De punctis autem, & lineis in hoc opere nulla ex professo exrat contemplatio: quoniam Geometria potissimum circuas figuræ, quibus planæ, & solida duntaxat (non puncta, & lineæ:) afficiuntur versatur.

Demonstratio omnis Mathematicorum ab antiquis scriptoribus diuiditur in Pro-

6 M A T H E S S O S D I V I S I O .

blema, & Theorema. Problema quidem vocatur ea deinonstratio, quæ iubet atque docet aliquid constituere, facere, inuenire, describere, &c. ut super datae linei rectæ terminata triangulum æquilaterum constituere. Theorema verò appellatur ea demonstratio, quæ solum aliquam proprietatem, seu passionem vnius, vel plurium simul quantitatum (multarum vel magnarum iam intentarum:) perscrutatur, vt in omni triangulo tres angulos esse æquales duobus rectis. Cæterum tam problema , quam Theorema dicitur apud Mathematicos propositio; eò quod virumque aliquid nobis proponit, ut in exemplis adductis constat, Demonstrationes problematum concluduntur his ferè verbis ; Quod faciendum erat : Theorematum verò Demonstrationes , his verbis; Quod ostendendum, vel demonstrandum erat; habita nimis ratione vtriusque. Adhæc problemata per modum infinitum , sed Theorematata per modum finitum ferè proferuntur. Lemma (sumptio , vel assumptum latinè) appellatur ea minus principalis, & aliqua tantum declaracione indigens, demonstratio, quæ ad demonstrationem alicuius Problematis, vel Theorematis principalis assumitur, ut illa demonstratio expeditior , ac brevior fiat; ut videlicet libr. 6. propos. 22. & paf-

sim

sim Corollarium , seu priuima ; denique est, quod protenus ex facta demonstratione tanquam lucrum aliquod additum, seu consecutarium accipitur; vt videre est lib. 2. propos. 4.& passim.

Cum omnis autem doctrina , omnisque disciplina ex præexistente cognitione gig-
natur, atque ex assumptis, & concessis qui-
busdam principijs suas demonstrat conclu-
siones: Nulla autem scientia , teste Aristote-
le, sua principia demonstrat; habebunt &
Mathematicæ disciplinæ sua principia , ex
quibus positis, & concessis sua Problemata,
& Theorematæ confirmant. Horum autem
tria solum genera apud Mathematicos re-
periuntur. Quorum primum genus conti-
nent definitiones, quas nonnulli Hypotheses
appellant, vt punctum est, cuius pars nulla
est. Secundum genus complectitur petitio-
nes, seu postulata, q:æ per se adeò perspicua
sunt, vt nulla confirmatione indigeant, sed
auditoris duntaxat assensum exposcant , ve
postuletur, vt à quois puncto in quodvis
punctum, rectam lineam ducere conceda-
tur Tertium denique genus comprehendit.
Axiomata , seu communisanimi notiones,
q:æ non solum in Scientia propositæ, sed et-
iam in alijs omnibus usque adeò evidentes
sunt, vt ab eis nulla ratione dissentire queat
is, qui ipsa vocabula rectè percepitis .

M A T H E S E O S D I V I S I O .
Quæ eidem æqualia, inter se sunt æqualia.
Verum secundum nonnullos principium
formale duplex existit, nempe indemonstra-
bile seu facile, ut definitio, postulatum, &
axioma; demonstrabile, ut Problema, Theo-
rema, & omnis propositio. Principium ve-
rò materiale est punctum, linea, &c. Vid. &
P. Christophorus Clavius, nobilissimus E.
lementorum Euclidis Interpres. Co-
loniæ Agrippinæ, anno 1607.

8. Junij.

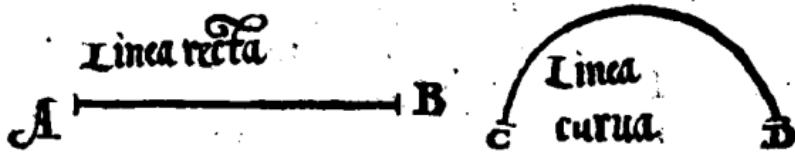
E V C L I -

EVCLIDIS ELEMENTVM PRIMVM.

DEFINITIONES

1.
Punctum est, cuius pars nulla est.

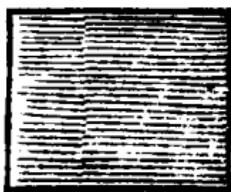
2.
Linea vero, longitudo latitudinis expers.

3.
Lineæ autem termini, sunt puncta.

4.
Recta linea est, quæ ex æquo sua interiabet
puncta.

5.
Superficies est, quæ longitudinem latitudi-
nemque tantum habet.

10. EVCLID. ELEM. GEOM.

6.

Superfici est extrema sunt lineæ.

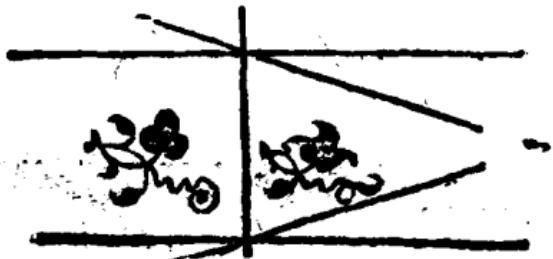
7.

Plana superficies est, quæ ex æquo suas interiacet lineas.

8.

Planus angulus est duarum linearum in planò se mutuò tangentiū, & non inditèctū iacentium alterius ad alterā inclinatio.

9.

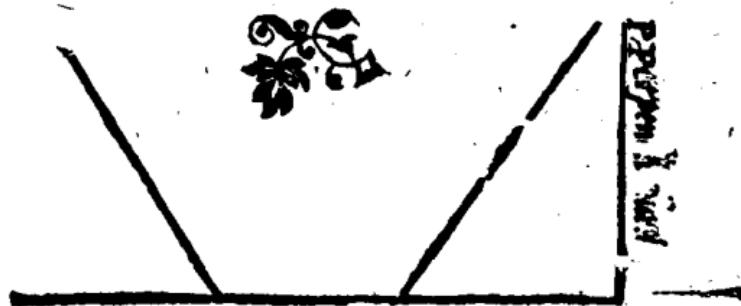
Cum autem quæ angulum continent lineæ, rectæ fuerint, rectilineus ille angulus appellatur.

10.

Cum vero recta linea super rectim confiteat lineam, eos qui sunt deinceps, angulos aequales inter se fecerit; rectus est uterque

aqua-

α equalium angulorum: quæ insitit recta linea, perpendicularis vocatur eius, cui insitit.

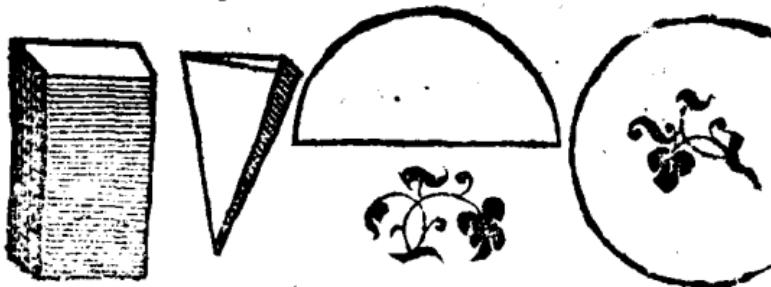
Obtusus angulus est, qui recto maior est.

12.

Acutus verò, qui minor est recto.

13.

Terminus est, quod alicuius extremum est.

14.

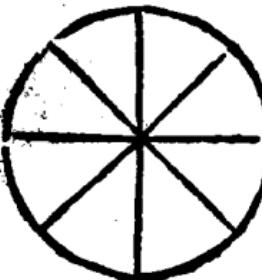
Figura est, quæ sub aliquo, vel aliquibus terminis comprehenditur,

15.

Circulus est, figura plana sub una linea comprehensa, quæ peripheria appellatur; ad quam ab uno punto eorum, quæ intra figuram sunt

sunt posita, cadentes omnes rectæ li- næ in- ter se sunt æquales.

16.

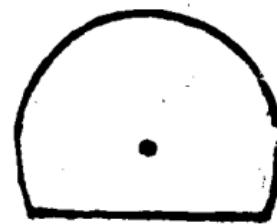
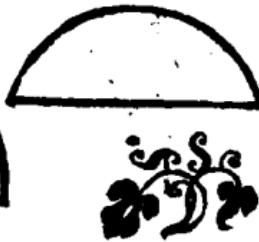
Hoc verò punctum, centrum circuli appellatur.

17.

Diameter autem circuli, est recta quædam linea per centrum ducta, & ex utraque parte in circuli peripheriam terminata, quæ circum bifariam secat.

18.

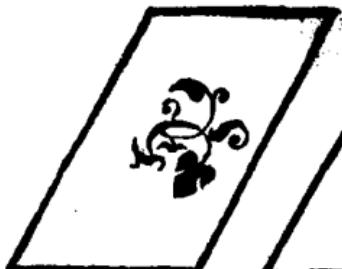
Semicirculus verò est figura, quæ contineatur sub diametro, & sub ea linea, quæ de circuli peripheria auseatur.

19.

Rectæ lineæ figuræ sunt, quæ sub rectis lineis continentur.

20. Tri-

20. Trilateræ quidem, quæ sub tribus.

21.

Quadrilateræ, quæ sub quatuor.

22.

Multilateræ vero quæ sub pluribus, quam
quatuor, rectis lineis comprehendantur.

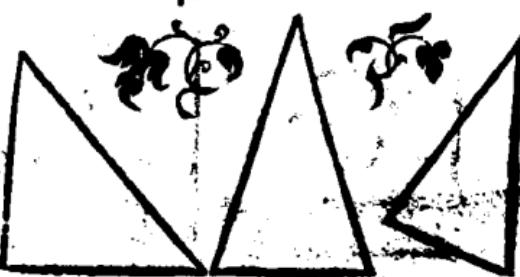
23.

Trilaterarum autem figu-
rarum, æquilaterum est
triangulum, quod tria la-
tera habet æqualia.

24.

Isoseiles
autem est,
quod duo
tantum æ-
qualia ha-
bet latera.

25.
Scalenum
vero est
quod tria
linea

14. EVCLID ELEM. GEOM.
inæqualia habet lata.

26.

A dñæc etiam , trilaterarum figuratum, re-
ctangulum quidem triangulum est , quod
rectum angulum habet.

27.

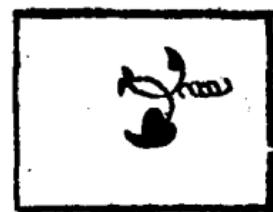
Amblygonium autem , quod obtusum an-
gulum habet.

28.

Oxygenium verò, quod tres habet acutos
angulos.

29.

Quadrilaterarum autem figuratum , qua-
dratum quidem est. quod & æquilaterum,
& rectangulum est.

30.

Altera verò parte longior figura est, que re-
ctangula quidem, at æquilatera non est

31. Rhom.

30.
Rhom-
bus au-
tem,
quaꝝ e-
quila-
tera,
sed rectangula non est.

31.
Rhomboides verò, quaꝝ a luersa & latera, &
angulos habens inter se æquales, neque
quaꝝ latera est, neque rectangula.

32.
Præter
hos au-
tem, re-
liquæ
quadri-
lateræ figuræ, trapezia appellentur.

33.
Parallelæ rectæ lineæ sunt,
quaꝝ cùm in eisdem sint pla-
no & ex utraque parte in in-
finitum producantur, in neutram sibi mu-
tuò incident.

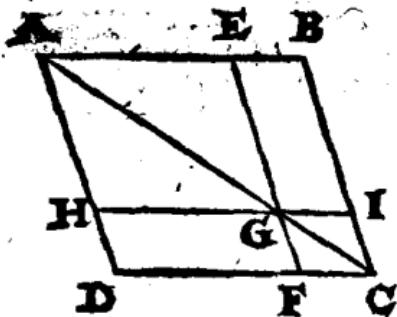
35.
Parallelogrammum est figura, quadrilatera,
cuꝝ hinc apposita latera sunt parallelæ, seu
æqui distanciæ.

36. Cùm

36.

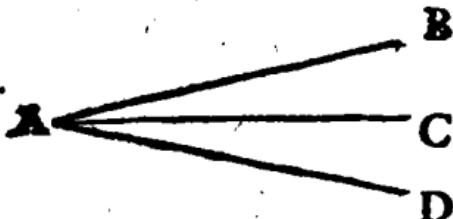
Cum verò in parallelogrammo diameter dubia fuerit, duarq; lineæ lateribus parallelae secantes diametrum in uno eodemque puncto, ita ut parallelogrammum ab hisce parallelis in quatuor distribuatur parallelogramma; appellantur duo illa, per quæ diameter non transit, complementa; duo verò reliqua, per quæ diameter incedit, circa diametrum consistere dicuntur.

Petitiones siue Postulata.

I.

Postuletur, ut à quoquis punto in quodvis pun-

punctum, rectam lineam ducere concedatur.

A   B   C   D

Et rectam lineam terminatam in continuum recta producere.

Item quouscunq[ue] centro, & intervallo circulum describere.

B   C   D

Item quacunque magnitudine data, sumi posse aliam magnitudinem vel maiorem, vel minorem.

Communes notiones siue axioma.

Quae eidem aequalia, & inter se sunt aequalia.

2.

Et, si aequalibus aequalia adiecta sint, tota sunt aequalia.

3.

Et, si aequalibus aequalia adiecta sint, quae relinquentur sunt aequalia.

B

4. Et,

18 EVCLID. ELEM. GEOM.

4.

Et, si inæqualibus æqualia adiccta sint, tota sunt inæqualia.

5.

Et, si ab inæqualibus æqualia ablata sint, reliqua sunt inæqualia.

6.

Et, quæ eiusdem duplia sunt, inter se sunt æqualia.

7.

Et quæ eiusdem sunt dimidia, inter se æqualia sunt.

8.

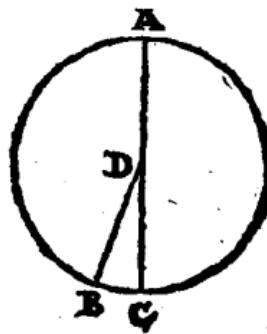
Et quæ sibi mutuo congruunt, ea inter se sunt æqualia.

9.

Et totum sua parte maius est.

10.

Duae lineæ rectæ non habent unum, & idem segmentum communac.

II.

Duae lineæ rectæ in uno punto concurrentes,

rentes, si producantur ambæ, necessario se mutuò in eo puncto intersecabunt.

12.

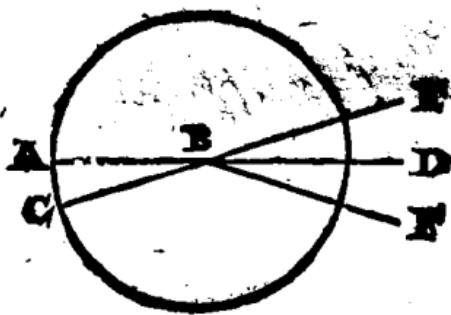
Item, omnes recti anguli sunt inter se æquales.

13.

Et, si in duas rectas lineas altera recta incidunt, internos, ad easdemque partes angulos, duobus rectis minores faciat; duæ illæ rectæ lineæ in infinitum producet sibi mutuò incident ad eas partes, vbi sunt anguli duobus rectis minores.

14.

Duae rectæ lineæ spatium non comprehendunt.

15.

Si æqualibus inæqualia adiificantur, erit totorum excessus, adiectoruæ excessui æqualis.

16.

Si inæqualibus æqualia adiungantur, erit totorum excessus, excessui eorum, quæ à principio erant, æqualis.

20 EVCLID, ELEMEN. GEOM.

17.

Si ab æqualibus inæqualia demandantur, erit
residuorum excessus, excessui ablatorum æ-
qualis.

18.

Si ab inæqualibus æqualia demandantur, erit
residuorum excessus, excessui ablatorum æ-
qualis.

19.

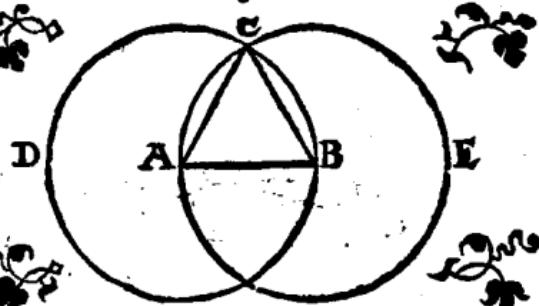
Omne totum æquale est omnibus suis par-
tibus simul sumptus.

20.

Si totum totius est duplum, & ablatum ab-
lati; erit & reliquum reliqui duplum.

Problema 1. Propositio 1.

Super
data
recta
linea
termi-
nata,
triang-

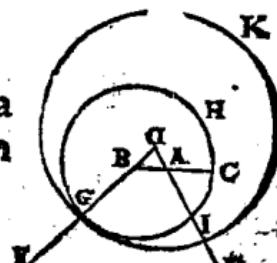

gulum æquilaterum constituere.

Problema 2. Pro-

positio 2.

Ad darum punctum, da-
re rectæ lineæ, æqualem
rectam lineam ponere.

Pro-

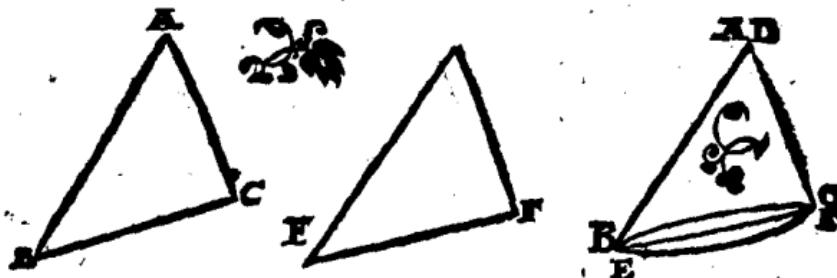
Problema 3. Propo-
sitio 3.

Duabus datis rectis li-
neis inæqualibus, de ma-
iore æqualem minori re-
ctam lineam detrahere.

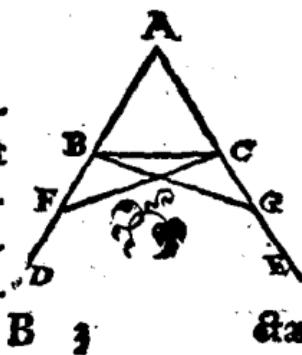
Theorema 1. Propositio 4.

Si duo triangula duo latera duobus lateri-
bus æqualia habeant, utruncq; vtrique; habe-
ant verò & angulum angulo æqualem sub
æqualibus rectis lineis contentum: & basin
basi æqualem habebunt; eritq; triangulum
triangulo æquale, ac reliqui anguli reliquis
angulis æquales erunt, uterque vtrique, sub
quibus æqualia latera subtenduntur.

Theorema 2. Propo-
sitio 5.

Isoceleum triangulo-
rum, qui ad basim sunt
anguli, inter se sūt æqua-
les; & si ulterius produ-
ctæ sint æquales illæ re-

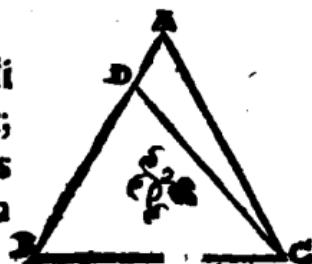
22 E V C L I D. ELEM. GEOM.

Ex lineæ, qui sub basi sunt anguli, inter se
æquales erunt.

Theorema
Problema 3. Pro-

positio 6.

Si trianguli duo anguli
æquales inter se fuerint;
& sub æqualibus angulis
subtensa latera æqualia
inter se erunt.

Theorema 4. Propositio 7.

Super eadem recta linea, duabus eisdem re-
ctis lineis aliæ duæ rectæ lineæ æquales, v-
traque utriusque, non constituentur, ad aliud
atque
aliud
pun-
ctum,
ad eas
dem
par-

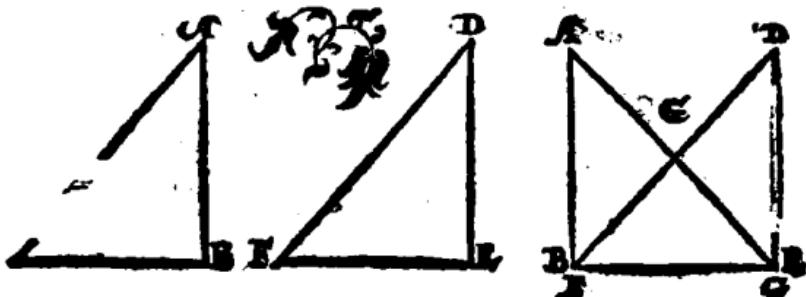

tes, eosdemque terminos cum duabus im-
cio ductis rectis lineis habentes.

Theorema 5. Propositio 8.

Si duo triangula duo latera haberentur duo-
bus lateribus, utrumque utriusque, æqualia:
habuerunt vero & basim basi æqualem: an-
gulum quoque sub æqualibus rectis lineis
contentum angulo æqualem habebunt.

Pro-

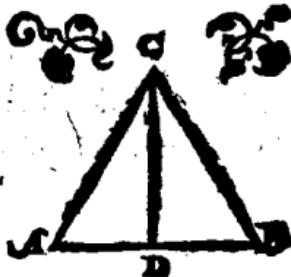
**Problema 4. Propo-
fitio 9.**

Datum angulum rectili-
neum bifariam secare.

**Problema 5. Pro-
positio 10.**

Datam rectam lineam fi-
nitam bifariam secare.

Problema 6. Propositio 11.

Data
recta
linea,
à pun-
cto in
eo da-
to, re-

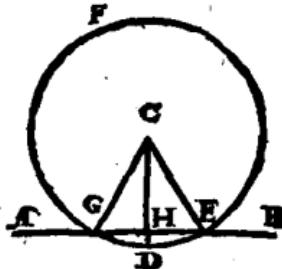

gram lineam ad angulos rectos excitare.

24 ET CLID. ELEMEN. GEOM.

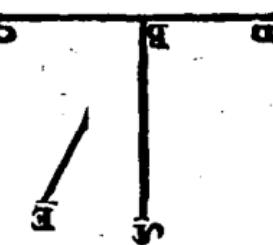
Problema 7. Propositiō 12.

Super datam rectam lineam infinitam , à dato punto , quod in ea non est, perpendicularē rectam deducere.

Theorema 6. Propositiō 13.

Cū recta linea super rectam cōsistens lineam angulos facit , aut duos rectos, aut duobus rectis æquales efficiet.

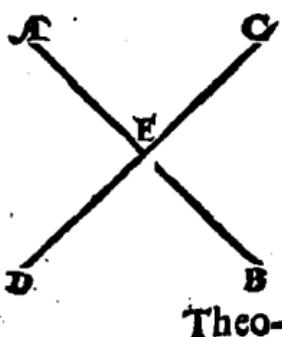
Theorema 7. Propositiō 14.

Si ad aliquam rectam lineam, atq; ad eius punctum , duæ rectæ lineæ non ad easdem partes ductæ, eos, qui sunt deinceps, angulos duobus rectis æquales ficerint, indirectum erūt inter se ipse rectæ lineæ.

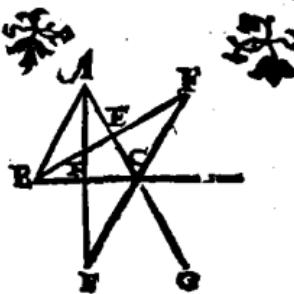
Theorema 8. Propositiō 15.

Si duæ rectæ lineæ se mutuo secuerint , angulos, qui ad verticem sunt, æquales in ter se efficien t.

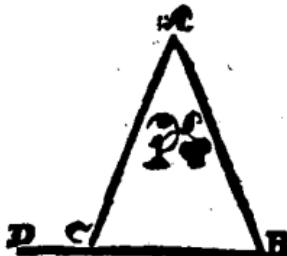
Theorema 9. Pro-
positio 16.

Cuiuscunque trianguli
vno latere produc^to, ex-
ternus angulus utroque
interno & opposito ma-
ior est.

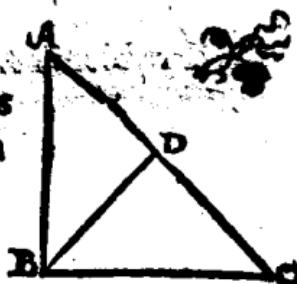
Theorema 10. Pro-
positio 17.

Cuiuscunque trianguli
duo anguli duobus re-
ctis sunt minores, omni-
fariam sumpti.

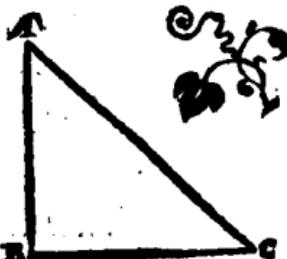
Theorema 11. Pro-
positio 18.

Omnis trianguli maius
latus maiorem angulum
subtendit.

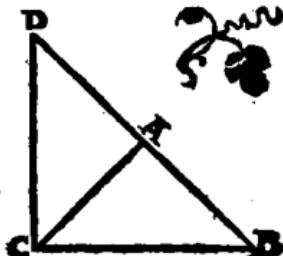
Theorema 12. Pro-
positio 19.

Omnis trianguli maior
angulus maiori lateri
subtenditur.

Theorema 13. Pro-
positio 20.

Omnis trianguli duo la-
tera reliquo sunt maio-
ra, quomodo cumque as-
sumpta.

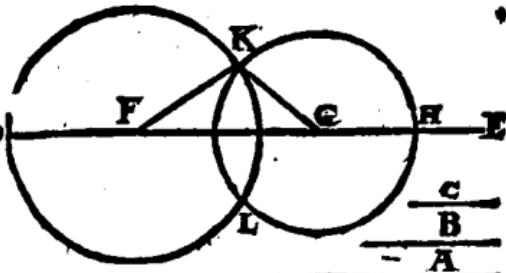

Theorema 14: Pro-
positio 21.

Si super trianguli vno
latere, ab extremitatibus
duæ rectæ lineæ, interius
constitutas fuerint; haec
constitutas reliquis tri-
anguli duobus lateribus minores quidem
erunt; maiorem verò angulum continebunt.

Problema 8. Propositio 22.

Ex tribus
rectis li-
neis, que
sunt trib.
datis re-
ctis lineis
æquales,

triangulum constituere. Oportet autem
duas reliqua esse maiores omnifariam sum-
ptas: quoniam unus cuiusque trianguli duo
latera omnifariam suumpta, reliquo sunt
maiora.

Pro-

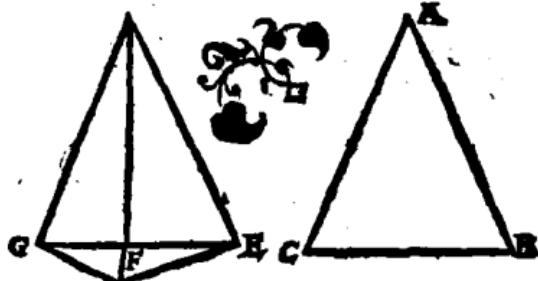
Problema 9. Propo-
sitio 23.

Ad datam rectam lineā, datumq; in ea punctum, dato angulo rectilineo aequalē angulum rectilineū constituere.

Theorema 15. Propositio 24.

Si duo trian-
gula
duo la-
tera du-
obus la-
teribus

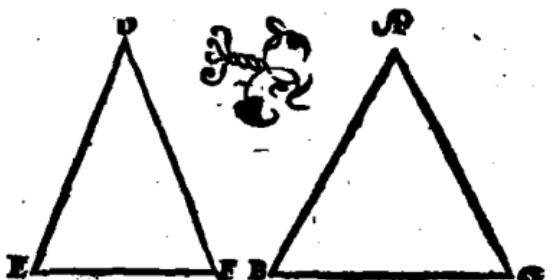

æqualia habuerint, vtrumq; vtriq; angulum
verò angulo maiorem sub æqualib. rectis li-
neis cōtentū: & basin basi maiore habebūt,

Theorema 16. Propositio 25.

Si duo triangula duo latera duobus interi-
bus æqualia habuerint, vtrunque virique,
basin ve-

rò basi
maiore;
& angu-
lum sub
æquali-
bus re-
ctis lineis contentum angulo maiorem ha-
bebunt.

Theo-

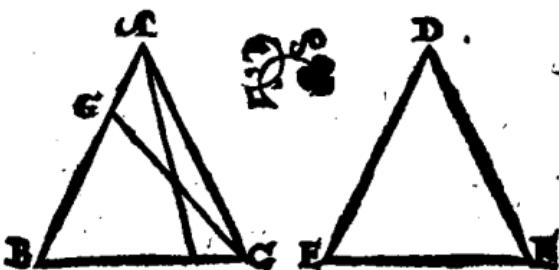
23 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Theorema 17. Propositio 26.

Si duo triangula duos angulos duobus angulis æquales habuerint, verunque utriusque unumque latus vni lateri æquale, siue quod æqualibus adiacet angulis, seu quod vni æqualium angulorum subtenditur: & reliqua latera

reli-

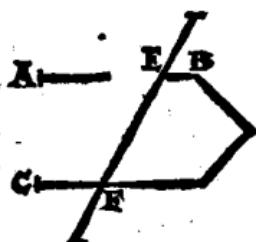
quis la-
teribus
æqua-
lia, v-
trunc;
utriq;

& reliquum angulum reliquo angulo æqualem habebunt.

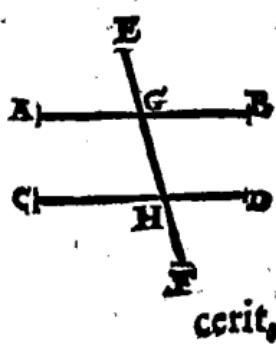
Theorema 18. Propositio 27.

Si in duas rectas lineas recta incidentes linea alternatim angulos æquales inter se fecerit; parallelæ erunt inter se illæ rectæ lineæ.

Theorema 19. Propositione 28.

Si in duas rectas lineas recta incidentes linea, externum angulum interno & opposito, & ad easdem partes, æqualem fecerit,

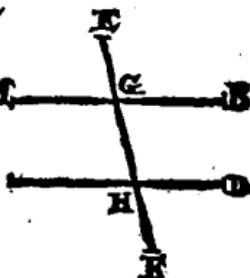

erit, aut internos, & ad easdem partes duobus rectis æquales: parallelæ erunt inter se ipsæ rectæ lineæ.

Theorema 20. Pro-

positio 29.

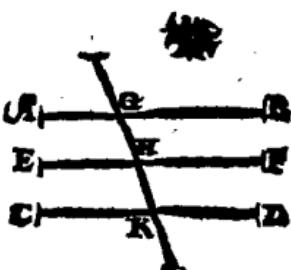
In parallelas rectas lineas recta incidens linea; & alternatim angulos inter se æquales efficit, & extennum interno & opposito, & ad easdem partes æqualem, & internos, & ad easdem partes duobus rectis æquales facit.

Theorema 21. Pro-

positio 30.

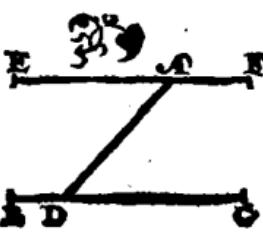
Quæ eidem rectæ lineæ, A, B, parallelæ, & inter se sunt E, F, G, H, parallelæ.

Problema 10. Propo-

fitio 31.

A dato puncto datæ rectæ lineæ parallelam rectam lineam ducere.

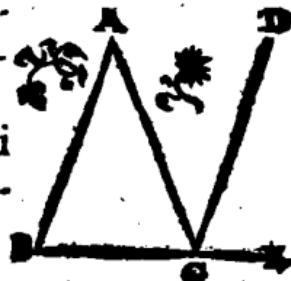

Theorema 22. Propo-

fitio 31.

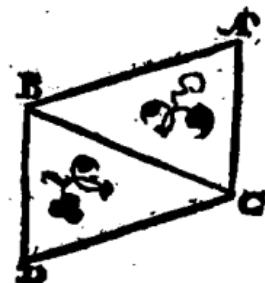
Cuiuscunque trianguli uno latere alterius pro-

produ^to: externus angulus duobus internis & oppositis est aequalis. Et tri anguli tres interni anguli duobus sunt rectis aequales.

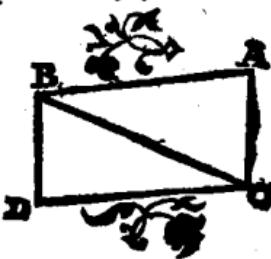
Theorema 23. Propositio 33.

Rectæ lineæ quæ aequales & parallelas lineas ad partes easdem coniungunt, & ipsæ aequales & parallelae sunt.

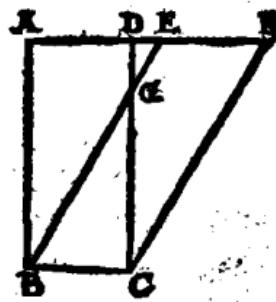
Theorema 24. Propositio 34.

Parallelogrammorum spatiorum aequalia sunt inter se, quæ ex aduerso, & latera, & anguli: atque illa bifariam secat diameter.

Theorema 25. Propositio 35.

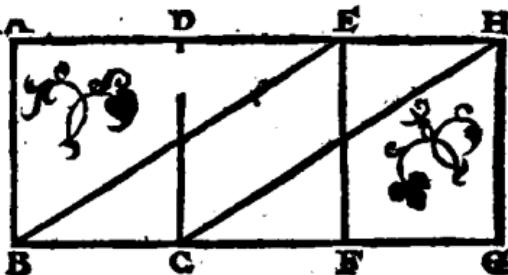
Parallelogramma super eadem basi, & in eisdem parallelis constituta inter se sunt aequalia.

Theo-

Theorema 26. Propositio 36.

Parallelogramma super æqualibus basibus,
in eis-
dem pa-
ralle-
lis cō-
stituta
inter
se sunt
æqualia.

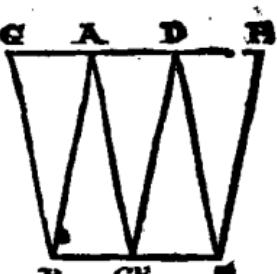
Theorema 27. Pro-
positio 37.

Triangula super eadem
basi constituta, & in eis-
dem parallelis, inter se
sunt æqualia.

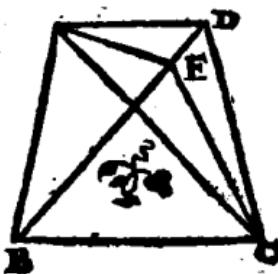
Theorema 28. Pro-
positio 38.

Triangula super æquali-
bus basibus constituta, &
in eisdem parallelis, in-
ter se sunt æqualia.

Theorema 29. Pro-
positio 39.

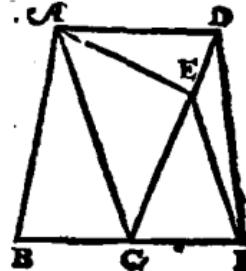
Triangula æqualia super
eadem basi, & ad eas-
dem partes constituta:
& in eisdem sunt paral-
lelis.

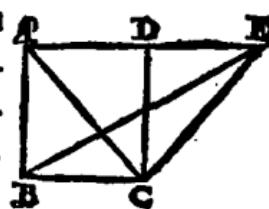
Theo-

Theorema 30. Propo-
sitio 40.

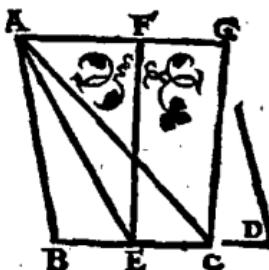
Triangula equalia super
æqualibus basibus, & ad
easdem partes constitu-
ta, & in eisdem sunt pa-
rallelis.

Theorema 31. Propo-
sitio 41.

Si parallelogrammum cum triangulo can-
dem basin habuerit, in
eisdemque fuerit paral-
lelis, duplum erit paral-
lelo grammum ipsius tri-
anguli.

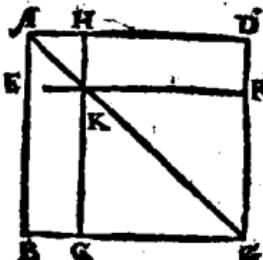
Problema 11. Propo-
sitio 42.

Dato triangulo æquale
parallelogrammum con-
stituere in dato angulo
rectilineo.

Theorema 32. Propo-
sitio 34.

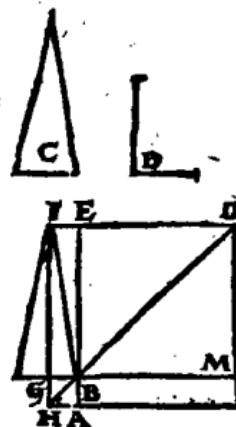
In omni parallelogrammo, complimenta
corum,

eorum, quæ circa diametrum sunt, parallelogramorum, inter se sunt æqualia.

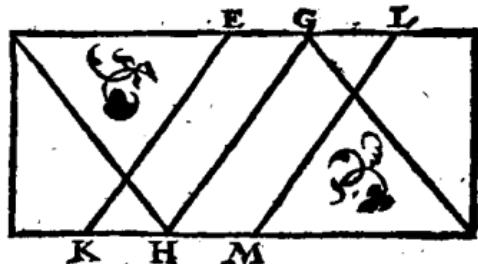
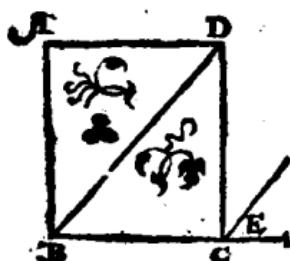
Problema 13. Propositio 44.

Ad datam rectam lineam, dato triangulo, æquale parallelogramnum applicare, in dato angulo rectilineo.

Problema 13. Propositio 45.

Dato rectilineo, æquale parallelogramnum constituere in dato angulo rectilineo.

C Pro-

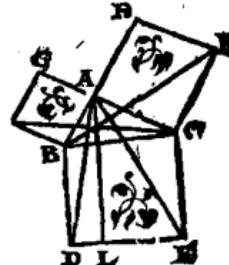
Problema 14. Propositio 46.

A data recta linea quadratum describere.

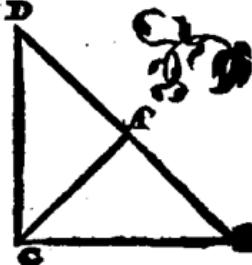
Theorema 33. Propositio 47.

In rectangulis triangulis, quadratum, quod à latere rectum angulum subtendente describitur, æquale est eis, quæ à lateribus rectum angulum continentib. describuntur, quadratis.

Theorema 34. Propositio 48.

Si quadratum, quod ab uno laterum trianguli describitur, æquale est eis, qui à reliquis trianguli lateribus describuntur, quadratis: angulus comprehensus sub reliquis duobus trianguli lateribus, rectus est.

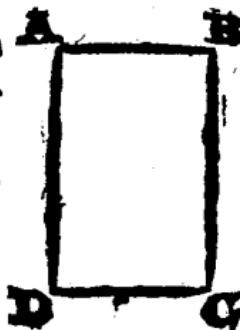

FINIS ELEMENTI I.

EVCLIDIS
ELEMENTVM
SECUNDVM.
DEFINITIONES.

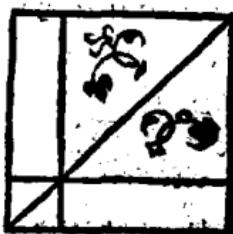
I.

Omne parallelogrammum
rectangulum contineri di-
citur sub rectis duabus li-
neis, quæ rectum compre-
headunt angulum.

II.

In omni parallelogram-
mo spatio, unum quod-
libet eorum, quæ circa
diametrum illius sunt,
parallelogrammorum,
cum duobus comple-
mentis, **Gnomon** vo-
etur.

Theorema 1. Propositio 1.

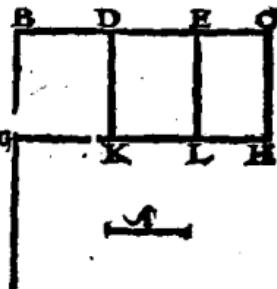
Si fuerint due rectæ lineæ, seceturq; ipsarū
altera in quocunque segmenta rectangulū

C 2

com-

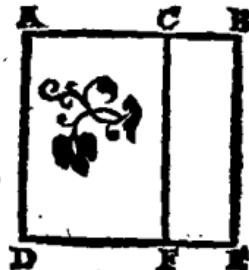
36 EVCLID. ELEM. GEOM.

comprehensum sub illis
duabus rectis lineis, equa-
le est eis, quæ sub insecta
& quolibet segmentorum
comprehenduntur, re-
ctangulis.

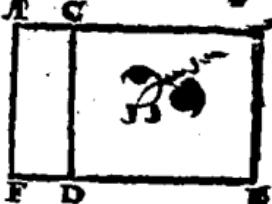
Theorema 2. Propositio 2.

Si recta linea secta sit ut-
cunque : rectangula, quæ
sub tota, & quolibet seg-
mentorum comprehen-
duntur, æqualia sunt ei, quod à toto fit,
quadrato.

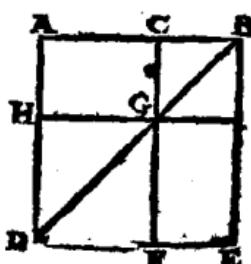
Theorema 3. Propositio 3.

Si recta linea secta sit utcunque rectangu-
lum sub tota, & uno segmentorum com-
prehensum, æquale est il-
li, quod sub segmentis cō-
prehenditur triangulo, &
illi, quod à p̄dicto seg-
mento describitur, qua-
drato.

Theorema 4. Propositio 4.

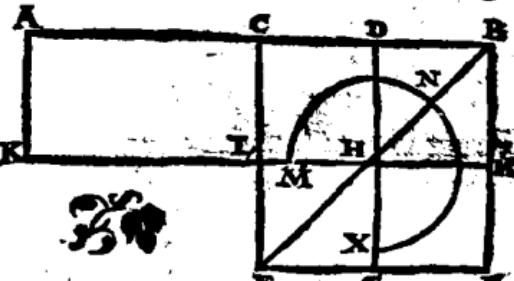
Si recta linea secta sit ut-
cunq; quadratum, quod
à tota describitur, æquale
est & illis, quæ à segmen-

tis describuntur, quadratis; & ei quod bis sub segmentis comprehenditur, rectangu-
gulo.

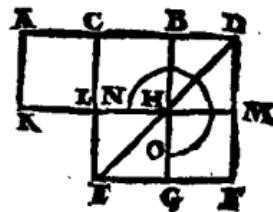
Theorema 5. Propositio 5.

Si recta linea secetur inæqualia, & non æ-
qualia: rectangulum sub inæqualibus seg-
mentis totius comprehen- A
tius com- prehen-
sum, vnà cù quadra-
to, quod ab inter-
media sectionum, æquale est ei, quod à di-
midia describitur, quadrato.

Theorema 6. Propositio 6.

Si recta linea bifariata secetur, & illi recta quædam linea in rectum adiiciatur: rectan-
gulum comprehensum sub tota cum adie-
cta, & adiecta, vnà cum quadrato à dimidia, æ-
quale est quadrato à li-
nea, quæ tum ex dimi-
dia, tum ex adiecta com-
ponitur, tanquam ab v-
na descripto.

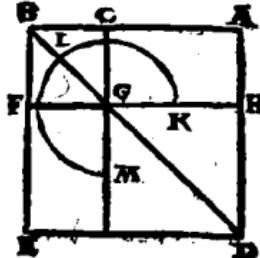

Theorema 7. Propositio 7.

Si recta linea secetur utcunque; quod à tota
C 3 quod-

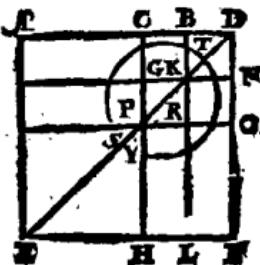
38 EVCLID. ELEM. GEOM.

quodque ab uno segmentorum, utraq; simul quadrata, & equalia sunt & illi, quod bis sub tota, & dicto segmento comprehenditur, rectangulo; & illi quod à reliquo segmento fit, quadrato.

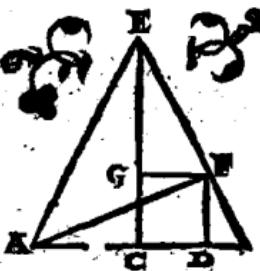
Theorema 8. Propositio 8.

Si recta linea secetur utcunque; rectangulum quater comprehensum sub tota, & uno segmentorum, cum ea quod à reliquo segmento fit, quadrato, equale est ei, quod à tota, & dicto segmento, tanquam ab una linea describitur, quadrato.

Theorema 9. Propositio 9.

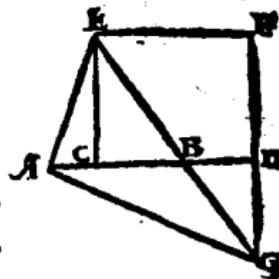
Si recta linea secetur in aequalia & non aequalia: quadrata, que ab inaequalibus totius segmentis fiunt, simul duplia sunt, & eius, quod à dimidia, & eius, quod ab inter media sectionum fit, quadratorum.

Theorema 10. Propositio 10.

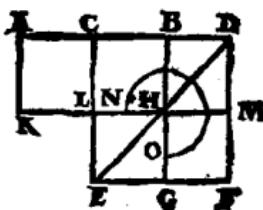
Si recta linea secetur bifari; adiiciatur autem ei in

si in rectū quæpiam recta linea: quod à tota cū adiuncta, & quod ab adiuncta, vtraque simul quadrata; duplia sunt, & eius, quod à dimidia, & eius, quod à composita ex dimidia & adiuncta, tanquam ab una, descriptum sit, quadratorum.

Problema 1. Propositio 11.

Datam rectam lineā secare, ut compræhēsum sub tota, & altero segmentorum rectangulum, æquale sit ei, quod à reliquo segmento fit, quadrato.

Theorema 11. Propositio 12.

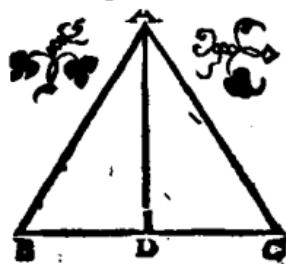
In amblygonijs triangulis, quadratū, quod fit à latere angulum obtusum subtendente, maius est quadratis, quæ fiunt à lateribus obtusum angulum comprehendentibus; rectangulo bis compræhenso, & ab uno laterum, quæ sunt circa obtusum angulum, in quod eum protractum fuerit, cadit perpendicularis, & ab assumpta exterius linea sub perpendiculari prope angulum obtusum.

40 EVCLID. ELEM. GEOM.

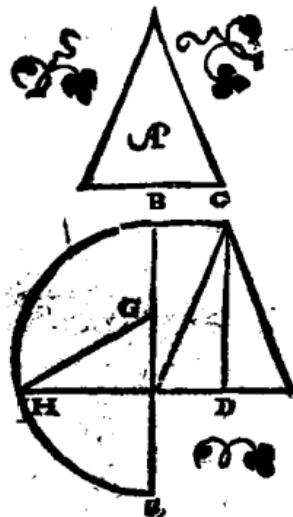
Theorema 12. Propositio 28.

In oxygōnijs triangulis, quadratum à latere angulum acutum subtendente, minus est quadratis, quæ sunt à lateribus acutum angulum comprehendentibus; rectangulo bis comprehenso; & uno laterum, quæ sunt circa acutum angulum, in quod perpendicularis cadit, & ab assumpta interiorus linea sub perpendiculari prope acutum angulum.

Problema 2. Propositio 14.

Dato rectilineo æquale quadratum constituere.

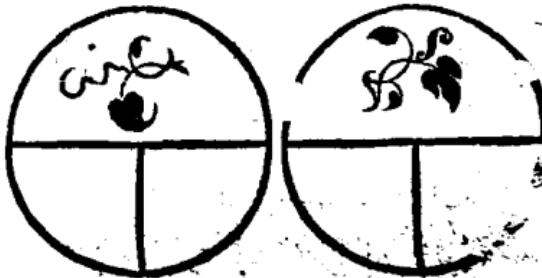
FINIS ELEMENTI II.

EVCLI-

EVCLIDIS ELEMENTVM TER TIVM.

DEFINITIONES.

Aequales circuli sunt, quorum diametri sunt æquales; vel quorum, quæ ex centris, rectæ lineæ sunt æquales.

2.

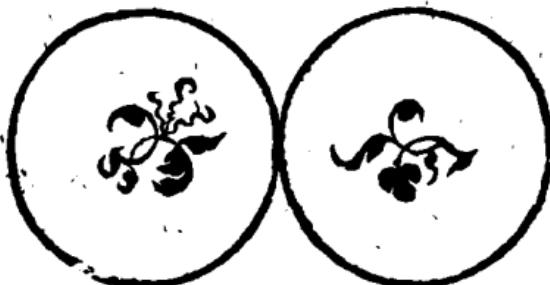
Recta linea circulum tangere dicitur, quæ cum circulum tangat; si producatur, circulum non secat.

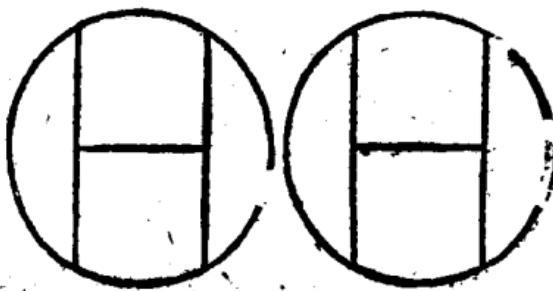
C s

3.Cir-

3.
Circuli
se se mu-
tuò tan-
gere di-
cuntur:
qui se se
mutuò tangentēs, se se mutuò non secant.

4.
In circulo æqualiter distare à centro rectæ
lineæ dicuntur, cùm perpendiculares, quæ
à centro in ipsas ducuntur, sunt æquales.
Lōgius
autem
abesse
illa di-
citur,
in quā
maior
perpendicularis cadit.

5.
Segmentum circuli est fi-
gura, quæ sub recta linea,
& circuli peripheria co-
prehenditur.

6.

Segmenti autem angulus est, qui sua recta
linea

linea , & circuli peripheria comprehenduntur.

7.

In segmento autem angulus est, cùm in segmenti peripheria sumptum fuerit quodpiam punctum , & ab illo in terminos rectæ eius lineæ quæ segmenti basis est, adiunctæ fuerint, rectæ lineæ: is, inquam, angulus ab adiunctis illis lineis comprehensus.

8.

Cùm verò comprehendorum angulum rectæ lineæ aliquam assumat peripheriam, illi angulus insisteret dicitur.

9.

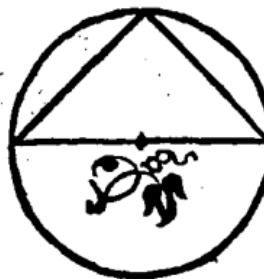
Sector autem circuli est, cùm ad ipsius circuli centrum constitutus fuerit angulus , comprehensa nimis figura, & à rectis lineis angulum continentibus, & à peripheria ab illis assumpta.

10.

Similia circuli segmenta sunt, quæ angulos capiunt

capiunt
æquales
aut in
quibus
anguli
inter se
sunt æ-
quales.

Problema i. Propositio i.

Dati circuli centrum reperire.

Theorema i. Propositio 2.

Si in circuli peripheria duo quælibet puncta accepta fuerint; recta linea, qua ad ipsa puncta adiungitur, intra circumculum cadet.

Theorema 2. Propositio 3.

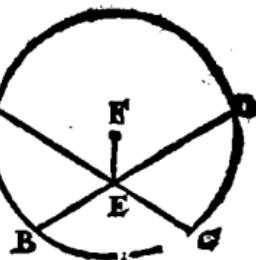
Si in circulo recta quædam linea per centrum extensa quandam non per centrum extensam bifariam secet: & ad angulos rectos ipsam secabit: Et si ad angulos rectos eam secet, bifariam quoque eam secabit.

Theo-

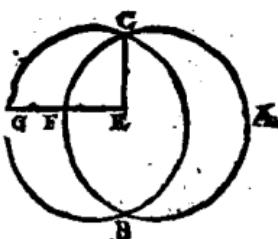
Theorema 3. Pro-
positio 4.

Si in circulo duæ rectæ li-
neæ se se mutuò secant, nō
per centrum extensæ; se se
mutuò bifariam non se-
cabunt.

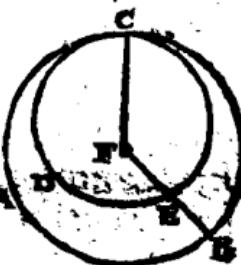
Theorema 4. Pro-
positio 5.

Si duo circuli se se mutuò
secant; non erit illorum
idem centrum.

Theorema 5. Pro-
positio 6.

Si duo circuli se se mu-
tuò interius tangent, eo-
rum non erit idem cen-
trum.

Theorema 6. Propositio 7.

Si in diametro circuli quodpiam sumatur
punctum, quod circuli centrum non sit, ab
eoq; puncto in circulum
quædam rectæ lineæ ca-
dant; maxima quidem
erit ea in qua centrū; mi-
nima verò reliqua; alia-
rum verò propinquior
illi, quæ per centrum du-

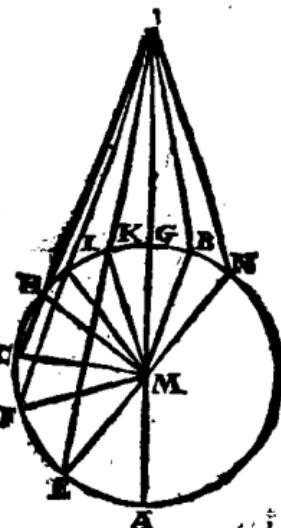

citur

citur, remotoire semper maior est. Duæ autem solùm rectæ lineæ æquales ab eodem puncto in circulum cadunt, ad utrasq; partes minimæ, vel maximæ.

Theorema 7. Propositio 8.

Si extra circulum sumatur punctum quodpiam, ab eoque puncto ad circulum deducantur rectæ quædam lineæ, quarum una quidem per centrum pretendatur, reliquæ verò ut libet in cauam peripheriam cadentium rectarum linearum minima quidem est illa, quæ per centrum ducitur: aliarum autem propinquier ei, quæ per centrum transit, remotoire semper maior est: in conuexam verò peripheriam cadentium rectarum linearum minima quidem est illa, quæ inter punctum, & diametrum interpolatur: aliarum autem, ea, quæ propinquior est minimæ, remotoire semper minor est. Duæ autem tantum rectæ lineæ æquales ab eo puncto in ipsum circulum cadunt, ad utrasq; partes minimæ, vel maximæ.

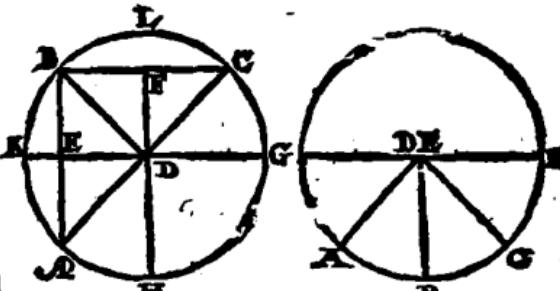

Theorema 8. Propositio 9.

Si in circulo acceptum fuerit punctum aliquod, & ab eo punto ad circumflexum cadant plures,

quam duæ, rectæ lineæ æquales;

acceptum punctum centrum est ipsius circuli.

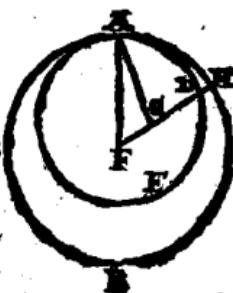
Theorema 9. Propositio 10.

Circulus circulum in pluribus, quam duob.

punctis non secat.

Theorema 10. Propositio II.

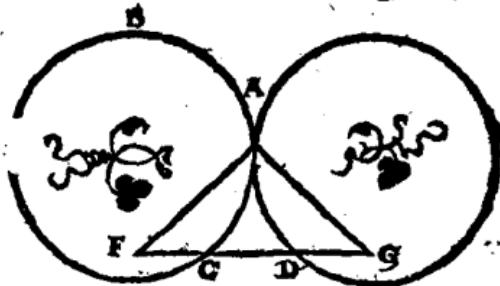
Si duo circuli se se in tuis contingen t, atque accepta,

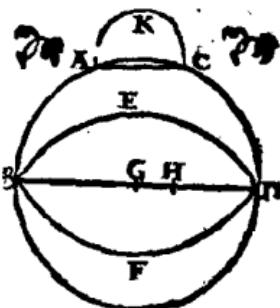
fuerint

fuerint eorum contra; ad eorum centra adiuncta recta linea, & producta, incotactum circulorum cadet.

Theorema II. Propositio 12.
Si duo circuli sese exterius contingant, linea recta, quæ ad centra eorum adiungitur, per contactum illum transibit.

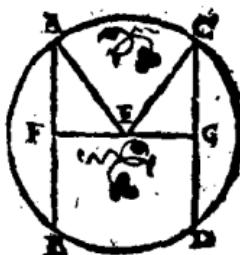

Theorema 12. Propositio 13.
Circulus circulum non tangit in pluribus punctis, quam uno, siue intus siue extra tangat.

Theorema 13. Propositio 14.

In circulo æquales rectæ lineæ æqualiter distant à centro. Et quæ æqualiter distant à centro, æquales sunt inter se.

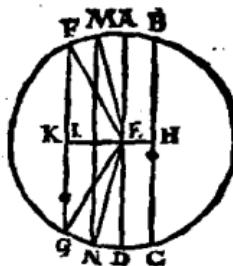

Theo-

Theorema 14. Pro-

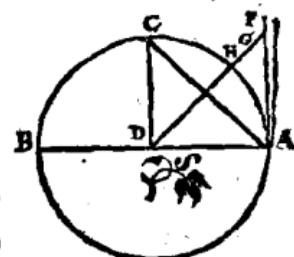
positio 15.

In circulo maxima quidem linea est diameter: aliarum autem propinquior centro, remotore semper maior.

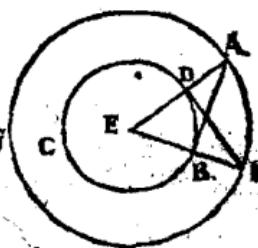

Theorema 15. Propositio 16.

Quæ ab extremitate diametri cuiusque circuli ad angulos rectos ducitur extra ipsum circulum cadet; & in locum inter ipsam rectam lineam, & peripheriam comprehēsum, altera recta linea non cadet. Et semicirculi quidem angulus quovis angulo acuto rectilineo maior est, reliquus autem minor.

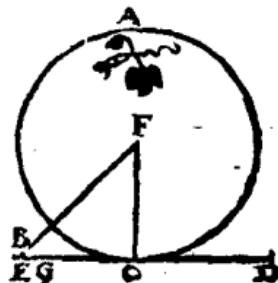
Problema 2. Propo-
sicio 17.

A dato punto rectam q
lineam ducere, quæ da-
tum tangat circulum.

Theorema 16. Propo-
sicio 18.

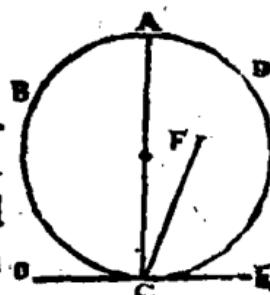
Si circulum tangat recta quæpiam linea, à
centro

centro autem ad contactum adiungatur recta quædam linea: quæ adiuncta fuerit, ad ipsam contingentem, perpendicularis erit.

Theorema 17. Propositio 19.

Si circulum tetigerit recta quæpiam linea, à contactu autem recta linea ad angulos rectos ipsi tangentis excitetur; inexcitata erit centrum circuli.

Theorema 18. Propositio 20.

In circulo, angulus ad centrum duplex est anguli ad peripheriam, cùm fuerit eadem peripheria basis angulorum.

Theorema 19. Propositio 21.

In circulo, qui in eodem segmento sunt, anguli, sunt inter se æquales.

LIBER III.

51

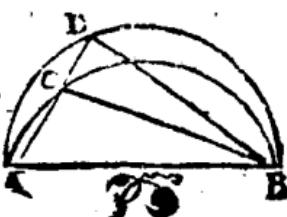
Theorema 20. Pro-
positio 22.

Quadrilaterorum in cir-
culis descriptorum angu-
li, qui ex aduerso, duob.
rectis sunt æquales.

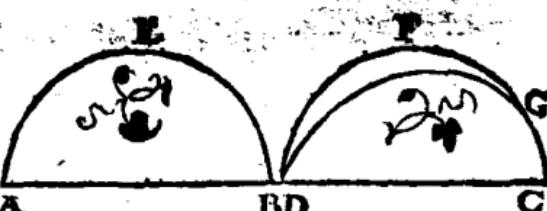

Theorema 21. Pro-
positio 23.

Super eadem recta linea
duo segmenta circulorum
similia, & inæqualia non
constituentur ad easdem
partes.

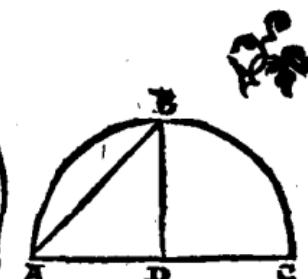
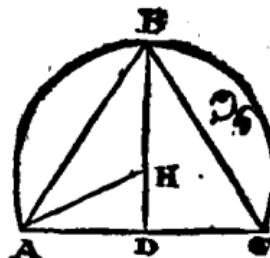
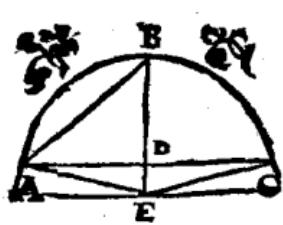
Super
æquali-
bus re-
ctis li-
neis, si-
milia
circu-
lorum segmenta, sunt inter se æqualia.

Problema 3. Proposi-
tio 25.

Circuli segmento dato, describere circulū,
D 2 cuius

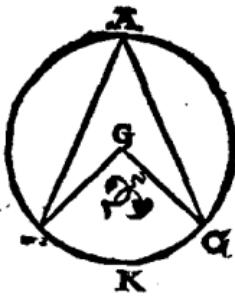
52 EVCLID. ELEM. GEOM.
cuius est segmentum.

Theorema 23. Propositio 26.

In æqualibus circulis, æquales anguli æqualibus

peri-
pheri-
is insi-
stant,
sive
ad cē-

tra, sive ad peripherias constituti, insistant.

Theorema 24. Propositio 27.

In æqualibus circulis, anguli, qui æqualibus

periphe-
rijs insi-
stant,
sunt in-
ter se æ-
quales,

sive ad

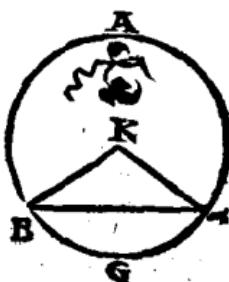
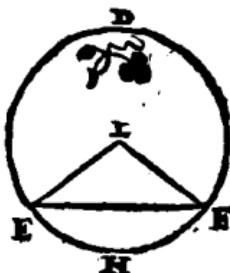

centra, sive ad peripherias constituti, insi-
stant.

Theo-

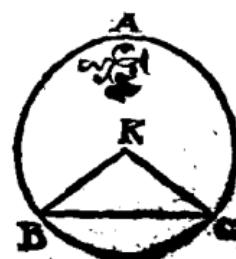
Theorema 25. Propo-
fitio 28.

In æqualibus circulis, æquales rectæ lineæ,
æquales periphe-
rias au-
ferunt; maiore
quidem E
maiori,
minorem autem minori.

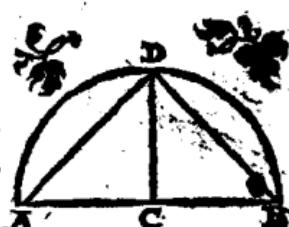

Theorema 26. Propofitio 29.

In æqua-
lib. cir-
culis æ-
quales
periphe-
rias, æ-
quales
rectæ lineæ subtendunt.

Problema 4. Propo-
fitio 30.

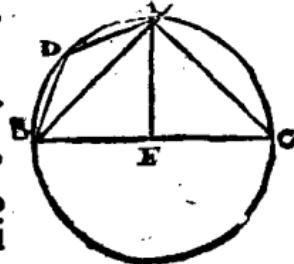
Datam peripheriam bi-
fariam secare.

Theorema 27. Proposi-
tio 31.

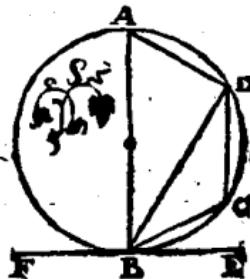
In circulo angulus, qui in semicirculo, re-
ctus

D 9

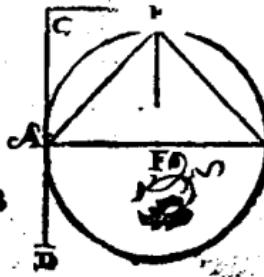
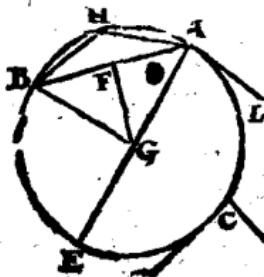
54 EVCLID. ELEM. GEOM.
 &us est: qui autem in maiore segmento, mi-
 nor recto: qui verò in mi-
 nore segmento , maior
 est recto. Et insuper an-
 gulus maioris segmenti,
 recto quidem maior est,
 minoris autem segmenti
 angulus, minor est recto.

Theorema 28. Propositio 32.
 Si circulum contigerit aliqua recta linea, à co-
 tactu autem producatur
 quædam recta linea cir-
 culum secans: anguli, quos
 ad contingentem facit, æ-
 quales sunt ijs, qui alternis
 circuli segmentis confi-
 stunt, angulis.

Problema 5. Propositio 33.
 Super data recta linea describere segmentum
 circuli, quod capiat angulum æqualem dato
 angulo rectilineo

Pro-

Problema 6. Propo-
fitio 34.

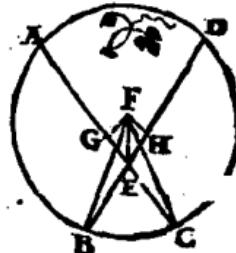
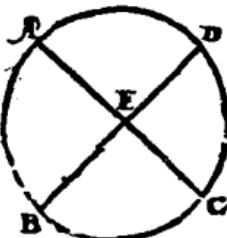
A dato circulo segmentum abscindere, capies angulum equarem dato angulo rectilineo.

Theorema 29. Propositio 35.

Si in circulo duæ rectæ lineæ se se mutuò secuerint; rectangulum comprehensum sub segmen-

tis vnius,
sequale
est ei,
quod
sub seg-
mentis

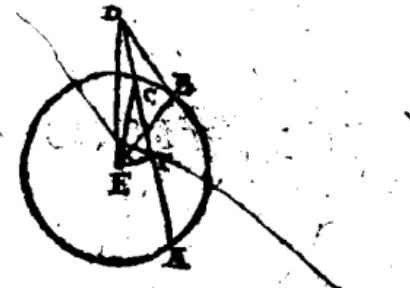
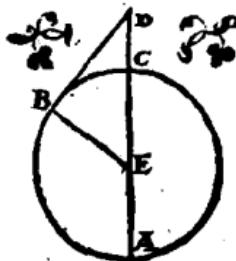
alterius comprehenditur, rectangulo.

Theorema 30. Propositio 36.

Si ex-
traher-
tur cir-
cula quæ
sum-
tut pù-
stū ali-
quod,

ab eoq; in circulum cadant duæ rectæ lineæ;
quarum altera quidem circulum secet, altera

56 EVCLID. ELEM. GEOM.
verò tangat: quod sub tota secante, & exte-
rius inter punctum & conuexam periphe-
riam assumpta comprehenditur; rectangu-
lum; æquale erit ei, quod à tangentē descri-
bitur, quadrato.

Theorema 31. Propo-
sitio 37.

Si extra circulum sumatur punctum ali-
quod, ab eoque punto in circulum cadant
duæ rectæ lineæ, quarum altera circulum
secet, altera in eum incidat; sit autem, quod
sub tota secante, & exte-
rius inter punctum , &
conuexam peripheriam
assumpta, comprehendi-
tur rectangulum, æqua-
le ei, quod ab incidente
describitur quadrato; in-
cidens ipsa circulum tanget.

FINIS ELEMENTI III.

EVCLI-

EVCLIDIS ELEMENTVM QUARTVM.

DEFINITIONES.

1.

Figura rectilinea in figura rectilinea inscribi dicitur, cum singuli eius figuræ; quæ inscribitur, anguli, singula latera eius, in qua inscribitur, tangunt.

2.

Similiter & figura circum figuram describi dicitur, quum singula eius, quæ circumscribitur, latera singulos eius figuræ angulos tetigerint, circum quam illa describitur.

3.

Figura rectilinea in circulo inscribi dicitur, quum singuli eius figuræ, quæ inscribitur,

anguli tetigeriat circuli peripheriam.

4.

Figura verò rectilinea circa circulum describi dicitur, quum singula latera eius, quæ circumscribitur, circuli peripheriam tangunt.

5.

Similiter & circulus in figura rectilinea inscribi dicitur, quū circuli peripheria singula latera tangit eius figurā, cui inscribitur.

6.

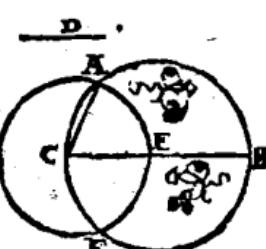
Circulus autem circum figuræ describi dicitur, quum circuli peripheria singulos tangit eius figuræ, quam circumscribit, angulos.

7.

Recta linea in circulo accommodari, seu coaptari dicitur, quum eius extrema in circuli peripheria fuerint.

Problema i. Propositio i.

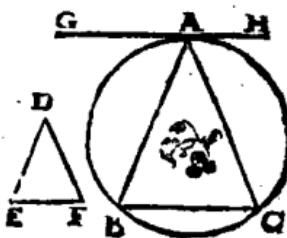
In dato circulo, rectam in eam accommodare à qualibet datæ rectæ lineæ, quæ circuli diametro non sit major.

Pro-

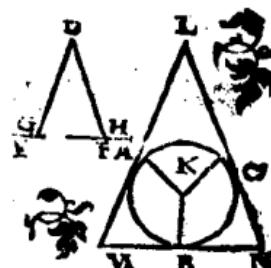
**Problema 2. Pro-
positio 2.**

In dato circulo, triangu-
lum describere, dato tri-
angulo æquian-

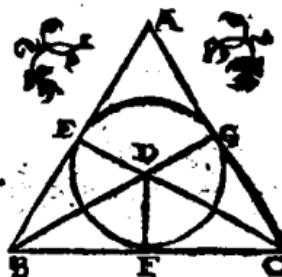
**Problema 3. Pro-
positio 3.**

Circa datum circulum
triangulum describere,
dato triangulo æquian-
gulum.

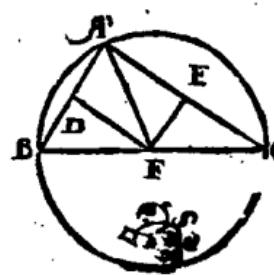

**Problema 4. Pro-
positio 4.**

In dato triangulo circu-
lum inscribere.

Problema 5. Propositio 5.
Circa datum triangulum, circulum descri-
bere.

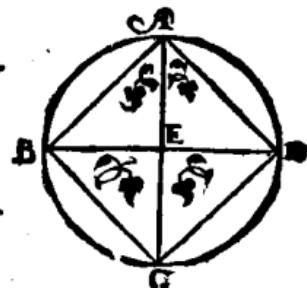

Pro-

60 EVCLID. ELEM. GEOM.

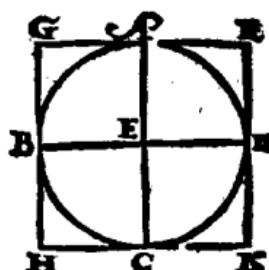
Problema 6. Propo-
sition 6.

In dato circulo quadra-
tum describere.

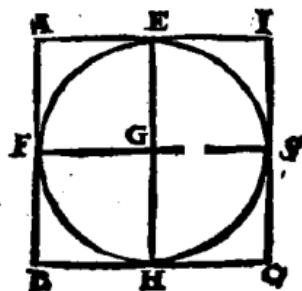
Problema 7. Propo-
sition 7.

Circa datum circulum,
quadratum describere.

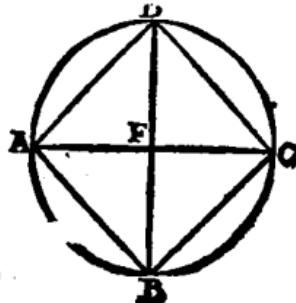
Problema 8. Pro-
positio 8.

In dato quadrato circu-
lum inscribere.

Problema 9. Pro-
positio 9.

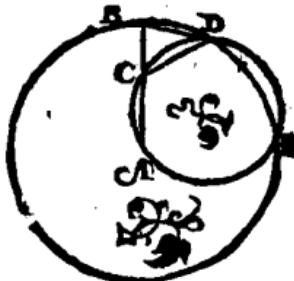
Circa datum quadratū,
circulum describere.

Pro.

**Problema 10. Pro-
positio 10.**

Isoseles triangulum co-
stituere; quod habeat v-
trunque eorum, qui ad
basim sunt, angulorum,
duplum reliqui.

Problema 11. Propositio 11.

In dato
circulo,
pentago-
nū æqui-
laterum,
& æqui-
angulum
inscribere.

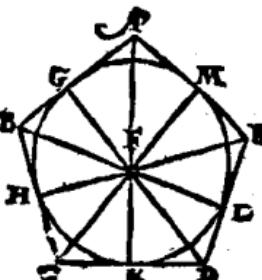
**Problema 12. Propo-
sitio 12.**

Circa datum circulum,
pentagonum , æquilate-
rum & æquiangularum de-
scribere.

**Problema 13. Propo-
sitio 13.**

In dato pentagono æqui-
latero. & æquiangulari cir-
culum inscribere.

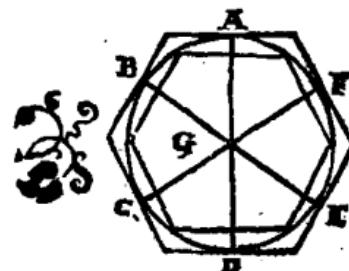
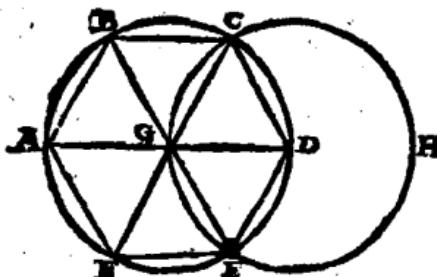

62 EVCLID. ELEM. GEOM.
Problema 12. Pro-
positio 14.

Circa datum pentago-
num æquilaterum & æ-
quiangulum , circulum
describere.

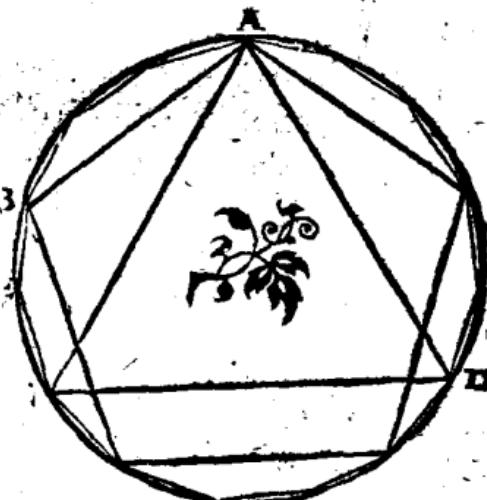

Problema 15. Propositio 15.
In dato circulo hexagonum & æquilaterum,
& æquiangulum inscribere.

Problema 16. Propositio 16.

In dato cir-
culo quin-
ti decago-
num & æ-
quilaterū,
& æquiangulū
describere.

FINIS ELEMENTI IV.

EVCLIDIS
ELEMENTVM
QVINTVM.
DEFINITIONES.

1.

PArts est magnitudo magnitudinis minorioris, quam minor metitur maiorem. 2.

Multiplex autem est maior minoris, cum minor metitur maiorem.

3.

Proportio, est duarum magnitudinum eiusdem generis mutua quædam secundum quantitatem talem habitudo.

4.

Proportionalitas vero est proportionum similitudo.

5.

Proportionem habere inter se magnitudines dicuntur, quæ possunt multiplicatas sese mutuo superare.

6.

In eadē proportione magnitudines dicuntur esse, prima ad secundam, & tertia ad quartam, cum primæ tertiarum æquè multiplicata, & secundæ & quartæ æquè multiplicibus,

qua-

64 EVCLID. ELEM. GEOM.

qualiscumque sit hæc multiplicatio, utrumque ab utroque; vel una deficiunt, vel una æqualia sunt, vel una excedunt; si ea sumantur, quæ inter se respondent.

7.

Eandem autem proportionem habentes magnitudines, proportionales vocentur.

8.

Cum vero æquè multiplicium, multiplex primæ magnitudinis excesserit multiplicem secundæ; at multiplex tertiae non excesserit multiplicem quartæ: tunc prima ad secundam, maiorem proportionem habere dicuntur, quam tertia ad quartam.

9.

Proportionalitas autem in tribus terminis paucissimis consistit.

10.

Cum autem tres magnitudines proportionales fuerint, prima ad tertiam, duplicitam proportionem habere dicitur eius, quam habet ad secundam. At cum quatuor magnitudines proportionales fuerint, prima ad quartam, triplicatam proportionem habere dicitur eius, quam habet ad secundam: & semper deinceps, uno amplius, quamdiu proportio extiterit.

11.

Homologæ, seu similes proportione magnitudines dicuntur, antecedentes quidem ante-

antecedentibus, consequentes verò consequentibus.

12.

Altera proportio, est sumptio antecedentis ad antecedentem, & consequentis ad consequentem.

13.

Inuersa proportio, est sumptio consequentis, ceteri antecedentis, ad antecedentem, velut ad ipsam consequentem.

14.

Compositio proportionis, est sumptio antecedentis cum consequente, cetero unius ad ipsam consequentem.

15.

Divisio proportionis, est sumptio excessus, quo consequentem superat antecedens, ad ipsam consequentem.

16.

Conuersio proportionis, est sumptio antecedentis ad excessum, quo superat antecedens ipsam consequentem.

17.

Ex æqualitate proportio est, si plures duabus sunt magnitudines, & his aliæ multitudine pares, quæ binas sumantur, & in eadem proportione: quoniam ut in primis magnitudinibus prima ad ultimam, sic & in secundis magnitudinibus prima ad ultimam sese habuerit.

E

Vel

66 EVCLID. ELEM. GEOM.
Vel aliter, sumptio extremerum per subdu-
ctionem mediorum.

18.

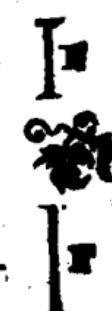
Ordinata proportio est, cum fuerit, quem-
admodum antecedens ad consequentem, ita
antecedens ad consequentem: fuerit etiam
ut consequens ad aliud quidpiam, ita conse-
quens ad aliud quidpiam.

19.

Perturbata autem proportio est, cum tribus
positis magnitudinibus, & alijs quæ sint his
multitudine pares, ut in primis quidem ma-
gnitudinibus se habet antecedens ad conse-
quentem, ita in secundis magnitudinibus
antecedens ad consequentem: ut autem ali-
ud quidpiam sic in secundis magnitudini-
bus aliud quidpiam ad antecedentem.

Theorema i. Propositio i.

Si sint quotcunq; magnitudines,
quotcunq; magnitudinum æqua-
lium numero, singulæ singula-
rum, æquè multiplices; quam-
multiplex est vnius una magnitu-
de, tam multiplices erunt & om-
nes omnium.

Theo.

Theorema 2. Propositio 2.

Si prima secundæ æquè fuerit multiplex,
atque tertia quartæ; fue-
rit autem & quinta secú-
dæ æquè multiplex, atq; B
sexta quartæ: erit & com-
posita prima cum quinta,
secundæ æquè multiplex;
atque tertia cum sexta,
quartæ.

Theorema 3. Pro-
positio 3.

Si sit prima secundæ æquè
multiplex, atq; tertia quar-
tæ, sumantur autem æquè
multiplices primæ, & ter-
tiæ; erit & ex æquo, sum-
ptarum utraque viriusque
æquè multiplex; altera quidem secundæ, al-
tera autem quartæ.

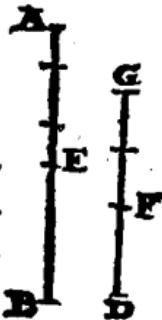
Theorema 4. Propositio 4.

Si prima ad secundā, eundem habuerit pro-
portionem, & tertia ad quartam; etiam æquæ
multiplices pri-
mæ & tertiaræ, ad
æquæ multipli-
ces secundæ &
quartæ , iuxta
quamvis multi-
plicationē, can-

KEABGM

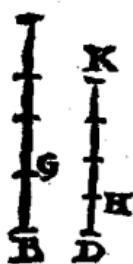
LFGDHN

63. EVCLID. ELEM. GEOM.
dem habebunt propositionem; si, prout inter
se respondent, ita sumptus fuerint.

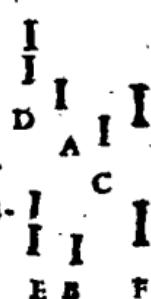
Theorema 5. Propo-
ficio 5.

Si magnitudo magnitudinis æ-
quæ fuerit multiplex, atque ab-
lata ablatæ: etiam reliqua reli-
quæ ita multiplex erit, ut tota to-
tius.

Theorema 6. Propo-
ficio 6.

Si duæ magnitudines, duarum
magnitudinum sint æquæ multi-
plex, & detractæ quædam sint
earundem æquæ multiplices: &
reliquæ eisdem aut æquales sunt, aut æquæ
ipsarum multiplices.

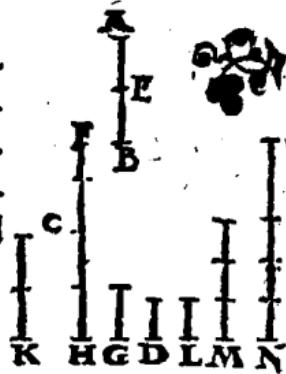
Theorema 7. Propo-
ficio 7.

Aequales ad eandem eandem ha-
bent rationem: & eadem ad æ-
quales.

Theorema 8. Propo-
ficio 8.

Inæqualium magnitudinum maior ad can-
dem

dem, maiorem proportionem habet: quam minor: & eadem ad minorem, maiorem proportionem habet, quam ad maiorem.

Theorema 9. Propositio 9.

Quæ ad eandem, eandem habeant proportionem, æquales sunt inter se: & ad quas eadæ, eandem habet proportionem, eas quoque sunt inter se æquales.

ABC

Theorema 10. Propositio 10.

Ad eandem magnitudinem proportionem habentiam, quæ maiorem proportionem habet, illa maiore est, ad quam autem eadem maiorem proportionem habet, illa minor est.

Theorema 11. Propositio 11.

Quæ eidem sunt eadem proportiones, & inter se sunt eadem.

Theorema 12. Propositio 12.

Si sint magnitudines quocunque proportionales; quemadmodum se habuerit una antecedentium ad vna consequentium; ita se habebunt omnes antecedentes ad omnes consequentes.

Theorema 13. Propositio 13.

Si prima ad secundam, eadem habuerit proportionem, quam tertia ad quartam; tertia verò ad quartam maiorem proportionem habuerit, quam quinta ad sextam: prima quoque ad secundam maiorem proportionem habebit, quam quinta ad sextam.

Theorema 14. Propositio 14.

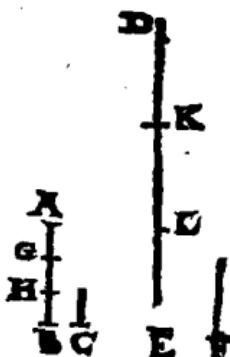
Si prima ad secundam eandem habuerit proportionem, quam tertia ad quartam: prima verò quam tertia maior fuerit, erit & secunda maior, quam quartam. Quod ABCD si prima fuerit æqualis tertiae,

erit

erit secunda æqualis quartæ: si vero minor,
& minor erit.

Theorema 15. Propo-
sitio 15.

Partes cum pariter mul-
tiplicibus in eadem sunt
proportiones, si prout fibi
mutuò respondent, ita
sumantur.

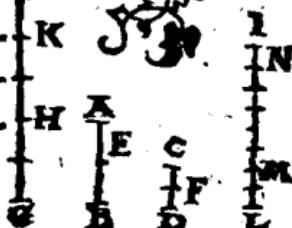
Theorema 16. Propo-
sitio 16.

Si quatuor magnitudi-
nes proportionales fuer-
int, & vicissim propor-
tionales erunt.

Theorema 17. Propo-
sitio 17.

Si compositæ magnitudi-
nes proportionales fuer-
int, hoc quoq; diuisæ pro-
portionales erunt.

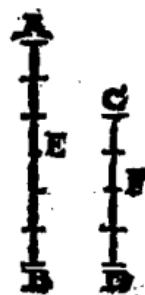
Theorema 18. Propo-
sicio 18.

Si diuisæ magnitudines sint
propertioales , haec queque
compositæ proportionales e-
sunt.

A	C
I	I
I	I
I	E I F
I	I G
B	D

Theorema 19. Propo-
sicio 19.

Si quemadmodum totum ad
totum , ita ablatum se habuerit
ad ablatum : & reliquum ad reli-
quum, ut totum ad totum , se ha-
bebit.

Theorema 20. Proposi-
tio 20.

Si sint tres magnitudines , & aliae ipsiæ æqua-
les numero , que binæ , & in eadem propor-
tione sumantur ;

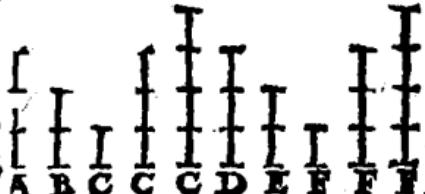
ex æquo autem

prima quam ter-
tia maior fuerit;

erit & quarta, quâ

sexta , maior.

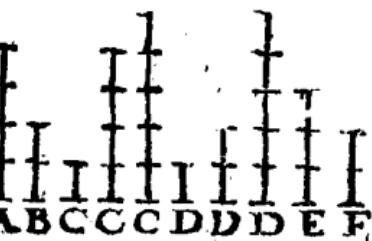
Quod si prima tertiaz fuerit æqualis , erit &
quarta æqualis sextaz: si illa minor , quoque
minor erit.

Theo.

Theorema 21. Propositio 21.

Si sint tres magnitudines, & aliæ ipsis æquales numero, quæ binæ, & in eadem proportione sumantur, fueritque perturbata earum proportio : ex æquo autem prima, quam tertia, maior fuerit, erit & quarta, quam sexta, maior : quod si prima tertiaz fuerit æqualis, erit & quarta æqualis sextæ : si illa minor, hæc quoque minor erit.

Problema 22. Propositio 22.

Si sint quodcunque magnitudines, & aliæ ipsis æquales numero, quæ binæ in eadem proportione sumantur: & ex æqualitate in eadem proportione erunt.

Theorema 23. Propositio 23.

Si sint tres magnitudines, aliæq; ipsis æquales

les numero, quæ
binæ in eadem
proportione su-
mantur ; fuerit
autem perturba-
ta earum pro-
portio : Etiam
ex æqualitate in
eadem propor-
tione erunt.

Theorema 24. Propo- sitio 24.

Si prima ad secundam, eandem
habuerit proportionem, quam
tertia ad quartam ; habuerit au-
tem & quinta ad secundam, ean-
dem proportionem, quam sexta
ad quartam : Etiam composita
prima cum quinta, ad secundam
eandem habebit proportionem, quam ter-
tia cum sexta, ad quartam.

Theorema 25. Propo- sitio 25.

Si quatuor magnitudines
proportionales fuerint ; ma-
xima, & minima reliquis du-
abus maiores erunt.

Theorema 26. Propositio 26.

Si prima ad secundam, maiorem habuerit proportionem, quam tertia ad quartam: habebit conuertendo secunda ad primam, minorem proportionem, quam quarta ad tertiam.

Theorema 27. Propositio 27.

Si prima ad secundam, habuerit maiorem proportionem, quam tertia ad quartam: habebit quoque vicissim prima ad tertiam, maiorem proportionem, quam secunda ad quartam.

Theorema 28. Propositio 28.

Si prima ad secundam habuerit maiorem proportionem, quam tertia ad quartam: habebit quoque composita prima cum secunda, ad secundam, maiorem proportionem, quam composita tertia cum quarta, ad quartam.

Theorema 29. Propositio 29.

Si composita prima cum secunda, ad secundam, maiorem habuerit proportionem quam com-

composita tertia cum quarta, ad quartam:
Habebit quoq; dividendo prima ad secun-
dam, maiorem proportionem, quam tertia,
ad quartam.

Theorema 30. Propositio 30.

Si composita prima cum secunda, ad secun-
dam habuerit maiorem proportionem, quā
composita tertia cum quarta, ad quartam:
Habebit quoq; per conuersiōnēm propor-
tionis, prima cum secunda, ad primam, mi-
norem proportionem, quam tertia cum
quarta, ad tertiam.

Theorema 31. Propositio 31.

Si sint tres magnitudines, & aliæ ipsis æqua-
les numero; sitque maior proportio primæ
priorum ad secundam, quam primæ poste-
riorum ad secundam; Ita secundæ priorum
ad tertiam maior, quam secundæ poste-
riorum ad tertiam: Erit quoque ex æqua-
litate maior proportio primæ priorum ad
tertiam, quam primæ posteriorum ad ter-
tiam.

Theorema 32. Propositio 32.

Si sint tres magnitudines, & aliæ ipsis æqua-
les numero; si tique maior proportio primæ
priorum ad secundam, quam secundæ poste-
riorum

riorum ad tertiam; Item secundæ priorum ad tertiam maior, quam primæ posteriorum ad secundam: Erit quoq; ex æqualitate, maior proportio primæ priorum ad tertiam, quam primæ posteriorum ad tertiam.

Problema 33. Propositio 33.

Si fuerit maior proportio totius ad totum, quam ablati ad ablatum: Erit & reliqui ad reliquum, maior proportio, quam totius ad totum.

Theorema 34. Propositio 34.

Si sint quotcunque magnitudines, & aliae ipsiæ æquales numero; sitque maior proportio primæ priorum ad primam posteriorum, quam secundæ ad secundam; & hæc maior, quam tertiaz ad quartam, & sic deinceps: Habebunt omnes priores simul, ad omnes posteriores simul, maiorem proportionem quam omnes priores, relicta prima, ad omnes posteriores, relicta quoque prima; minorem autem, quam prima priorum ad primam posteriorum; maiorem denique etiam, quam ultima priorum ad ultimam posteriorum.

FINIS ELEMENTIV.

E V C L I.

EVCLIDIS ELEMENTVM SEXTVM.

DEFINITIONES.

1.

Similes figuræ rectilineæ sunt, quæ & angulos singulos singulis æquales habent; atque etiam latera, quæ circum angulos æquales, proportionalia.

2.

Reciproce autem figuræ sunt, cùm in utraque figura, antecedentes, & consequentes proportionum termini fuerint.

3.

Secundum extremam, & medianam proportionem recta linea secta esse dicitur, cùm ut tota ad maius segmentum, ita maius ad minus se habuerit.

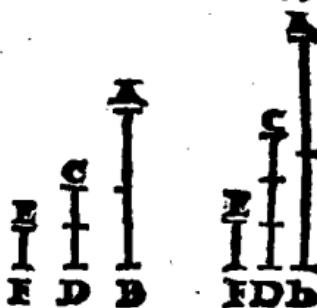
4.

Altitudo cuiusque figuræ est linea perpendicularis à vertice ad basi deducta.

5. Pro.

5.

Proportio ex proportionibus componi dicitur, cum proportionum quantitates inter se multiplicatae, aliquam esse cerent proportionem.

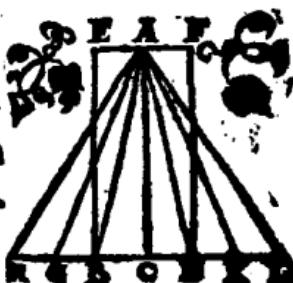

6.

Parallelogrammum secundum aliquam lineam applicatum, deficere dicitur parallelogrammo, quando non occupat totam lineam: Excedere vero, quando occupat maiorem lineam, quam sit ea, secundum quam applicatur: Ita tamen, ut parallelogrammum deficiens, aut excedens, eandem habeat altitudinem cum parallelogrammo applicato, constituantque cum eo totum unum parallelogrammum.

Theorema 1. Propositione 1.

Triangula, & parallelogramma, quorum eadem fuerit altitudo, ita se habent inter se, ut bases.

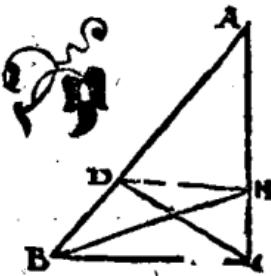

Theorema 2. Propositione 2.

Si ad unum trianguli latus parallela duæ fuerit recta quædam linea.

Hæc proportionaliter secabit ipsius triangu-

anguli latera. Etsi trianguli latera proportionatiter secta fuerint; quæ ad sectiones adiuncta fuerit recta linea, erit ad reliquum ipsius trianguli latus parallela.

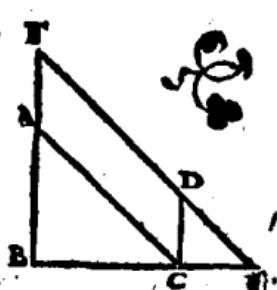
Theorema 3. Propositio 3.

Si trianguli angulus bifariam sectus sit; secans autem angulum rectum linea secuerit & basis:basis segmenta, eandem habebunt proportionem, quæ reliqua ipsius trianguli latera. Et si basis segmenta eandem habeant proportionem quam reliqua ipsius trianguli latera: recta linea, quæ à vertice ad sectionem producitur, bifariam secat trianguli ipsius angulum.

Theorema 4. Propositio 4.

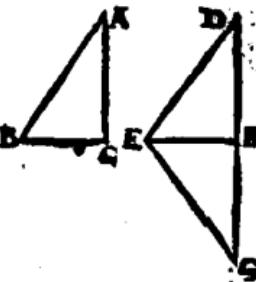
Aequiangularum triangulorum proportionalia sunt latera, quæ circumscribentes angulos, & homologa sunt latera, quæ æquilibus angulis subtenduntur.

Theo-

Theorema 5. Propositio 5.

Si duo triangula, latera proportionalia habeant, æquiangula erunt triangula, & æquales habebunt eos angulos, sub quibus homologa latera subtenduntur.

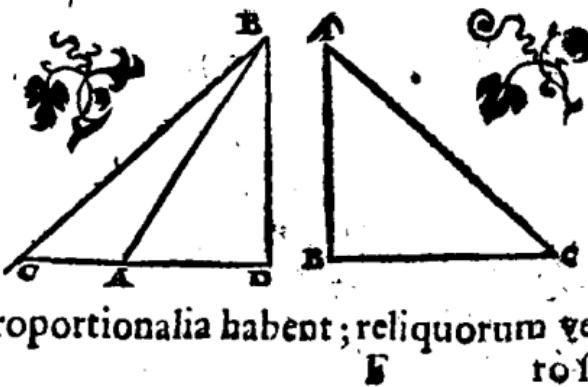

Theorema 6. Propositio 6.

Si duo triangula vnum angulum vni angulo æqualem, & circum æquales angulos latera proportionalia haberint: æquiangula erunt triangula, æquales que habebunt angulos, sub quibus homologa latera subtenduntur.

Theorema 7. Propositio 7.

Si duo triangula vnum angulum vni angulo æquale, circū autem alios angulos latera proportionalia habent; reliquorum vero si

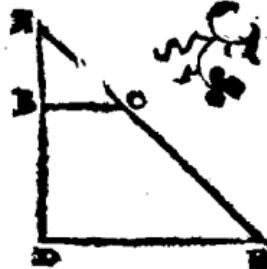
tò simili verunque aut minorem, aut non
minorem recto: equiangula erunt triangu-
la, & equeales habebunt eos angulos, circum-
quos proportionalia sunt latera.

Theorema 8 Propositio 8.

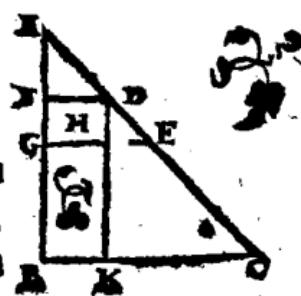
Si in triangulo rectangu-
lo, ab angulo recto in ba-
sin perpendicularis ducta.
sit; quæ ad perpendiculari-
rem triangula, tum toti
triangulo, cum ipsa inter-
se similia sunt.

Problema 1. Proposi-
tio 9.

A data recta linea impe-
ratam partem auferre.

Problema 2. Propo-
sitio 10.

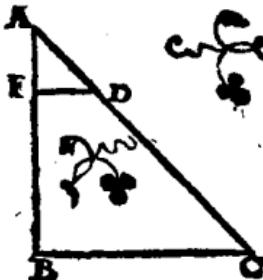
Datam rectam lineam in
secundam similiter secare,
ut data altera recta seca
fuerit.

Prou.

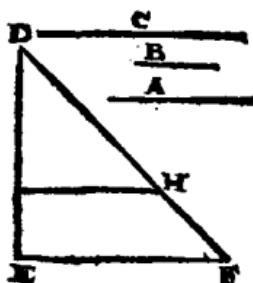
Problema 3. Proposi-
tio 11.

Duabus datus rectis lineis, tertiam proportionalem adinueniri.

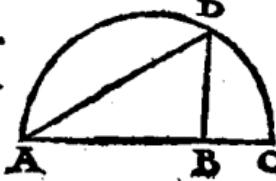
Problema 4. Propo-
sitio 12.

Tribus datis rectis lineis quartam proportionalem adinuenire.

Problema 5. Propo-
sitio 13.

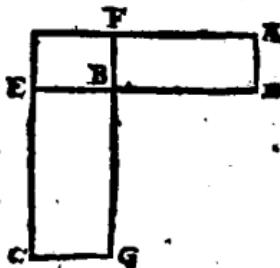
Duabus datis rectis lineis, medium proportionalem adinuenire.

Theorema 9. Propo-
sitio 14.

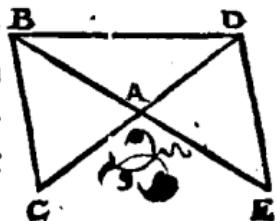
Aequalium, & vnum vai æqualem habentium angulum, parallelogrammorum reciproca sunt latera, quæ circum æquales angulos; Et quorum parallelogrammorum vnum

angulum vni angulo æ-
qualem habentium recip-
roca sunt latera , quæ
circum æquales angulos,
illa sunt æqualia.

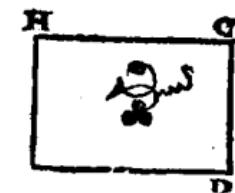
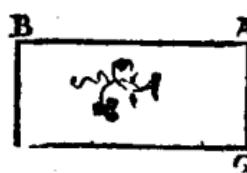
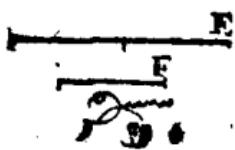
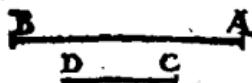
Theorema 10. Propositio 15.

Aequalium, & vnum angulum voi æqua-
lem habentium triangulorum reciproca
sunt latera, quæ circum æ-
quales angulos : Et quo-
rum triangulorum vnum
angulum vni æqualem ha-
bentium, reciproca sunt
latera, quæ circum æqua-
les angulos, illa sunt æqua-
lia.

Theorema 11. Propositio 16.

Si quatuor rectæ lineæ proportionales fue-

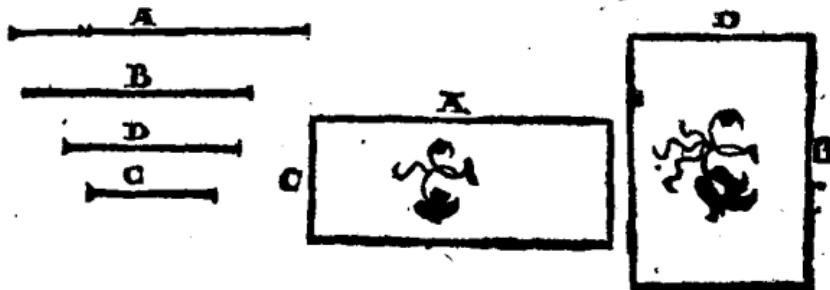

rint , quod sub extrémis compræhendit
rectangulum, æquale est ei, quod sub medijs
com-

comprehenditur, rectangulo. Etsi sub extremis comprehensum rectangulum æquale fuerit ei, quod sub medijs continetur, rectangulo, illæ quatuor rectæ lineæ proportionales erunt.

Theorema 12. Propositio 17.

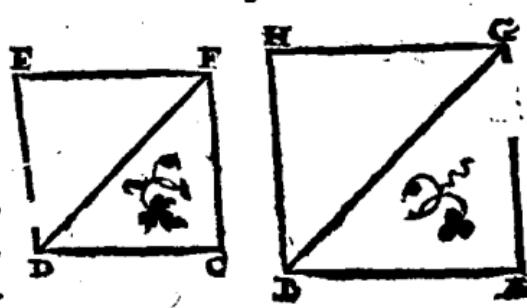
Si tres rectæ lineæ sint proportionales; quod sub extremis comprehenditur rectangulum

æquale fit ei, quod à media describitur, quadrato: Et si sub extremis comprehensum rectangulum æquale fit ei, quod à media describitur, quadrato; illæ tres rectæ lineæ proportionales erant.

Problema 16. Propositio 16.

A data recta linea, dato recti linea simile, similiterq; possum re-

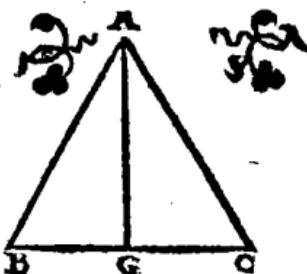
ctilinicum describere.

35 EVCLID. ELEM. GEOM.

Theorema 13. Propositio 19.

Similia

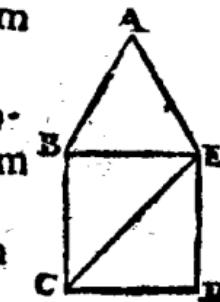
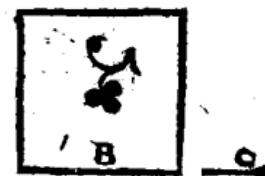
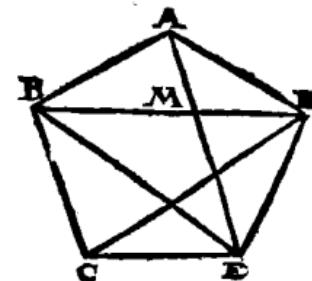
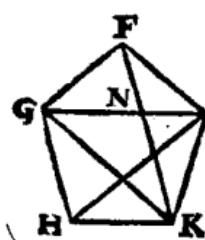
triangu-
la inter
se sunt
in du-
plicata
propor-
tione laterum homologorum.

Similia

polygona
in similia
triangula
diuidun-
tur, & nu-
mero α .

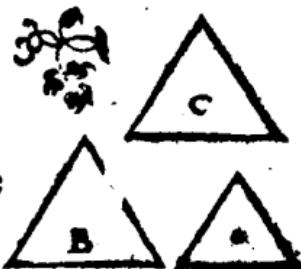
falia, &
homolo-
ga totis.
Et poly-
gona du-
plicatam
habent ea in
inter se
protoportio-
nem, quam
latus ho-
mologum
ad homo-
logum latus,

Theo-

Theorema 15. Propo-
sitio 21.

Quæ eidem rectilineo
sunt similia, & inter se
sunt similia.

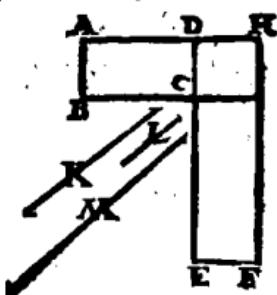
Theorema 16. Propo-
sitio 22.

Si quatuor rectæ lineæ proportionales fac-
tint: & ab eis rectilinea similia similiterque
descripta proportionalia erunt. Et si à rectis
lineis similia similiterque descripta rectili-
nea proportionalia fuerint; ipsæ etiam recta-
lineæ proportionales erunt.

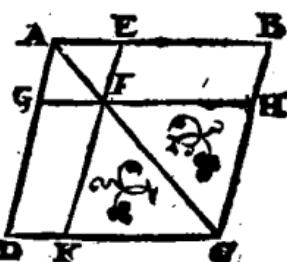
Theorema 17. Propositio 23.

Aequiangula parallelogramma inter se proportionem habent eam, quæ ex lateribus componitur.

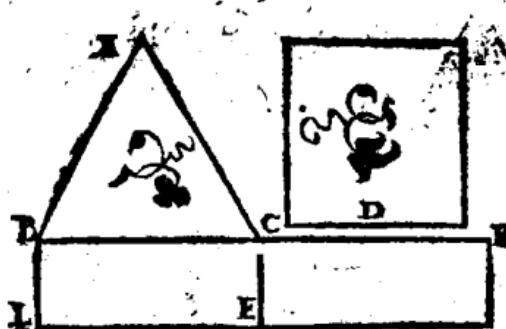

Theorema 18. Propositio 24.

In omni parallelogrammo, quæ circa diametrū sunt parallelogramma, & toti, & inter se sunt similia.

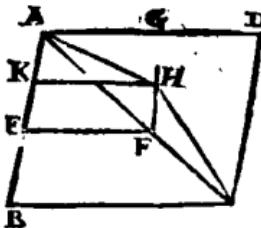
Problema 7. Propositio 25.

Dato recto linea simile : similiterque positum; & alteri dato æquale idem constitutere.
Theo-

Theorema 19. Propo-
sitione 26.

Si à parallelogrammo pa-
rallelogrammum ablatū
fit, & simile toti, & simi-
liter positum, commu-
nem cum eo habens angulum; hoc circum
candem cum toto diametrum consistit.

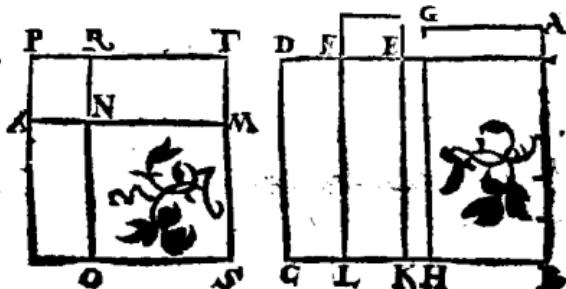

Theorema 20. Propositione 27.

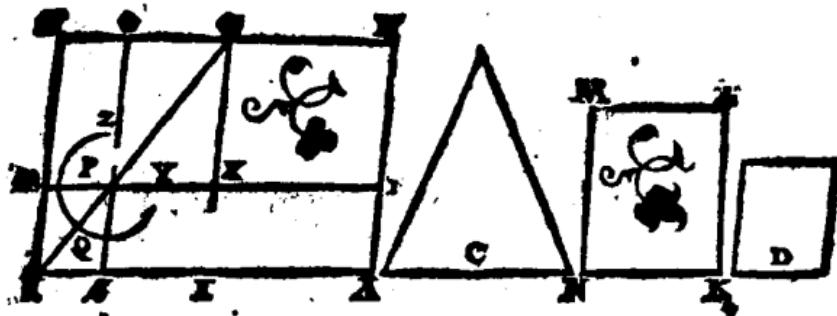
Omnium parallelogramorum secundum
candem rectam lineam applicatorum, defi-
cienti-
umq; fi-
guris
paralle-
logram-
mis si-
milibus,
similiterque positis, ei, quod a dimidia de-
scribitur; maximum, id est, quod ad dimidi-
am applicatur, parallelogrammum simile
existens defectui.

Problema 8. Propositione 28.

Ad datam lineam rectam, dato rectilineo
et quale parallelogrammum applicare, defi-
ciens figura parallelogramma, qua similis
fit

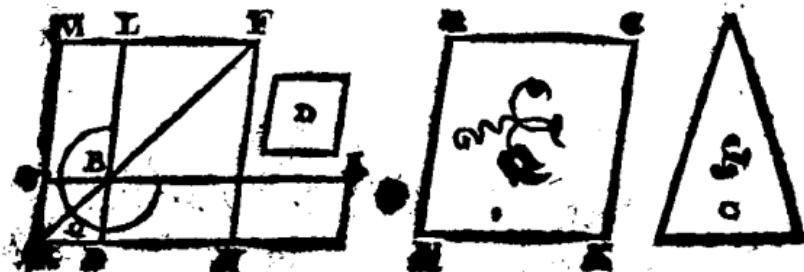

Si alteri rectilineo dato. Oportet autem datum rectilineum, cui æquale applicandum est, non maius esse eo, quod ad dimidiam applicatur, cum similes sint defectus & eius, quod à dimidia describitur, & eius, cui simile deesse debet.

Problema 9. Propo-
sitio 29.

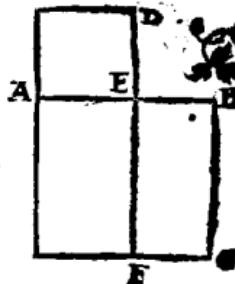
Ad datam rectam lineam, dato rectilineo æquale parallelogrammum applicare, excdens figura parallelogramma, quæ similis sit parallelogrammo alteri dato.

Pro-

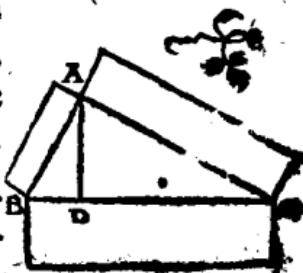
Problema 10. Pro-
positio 30.

Propositam rectam line-
am terminatam, extrema
ac media ratione (propor-
tione:) secare.

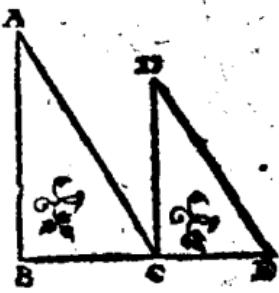
Theorema 21. Propositio 31.

In rectangulis triangulis, figura quævis à la-
tere rectum angulum
subtendente descripta,
æqualis est figuris, quæ
priori illi similes, & si-
militer positæ, à laterib.
rectum angulum conti-
nentibus describuntur.

Theorema 22. Propositio 32.

Si duo triangula, quæ duo latera duobus la-
teribus proportionalia habeant, secundum
vnum angulum compo-
sita fuerint, ita ut homo-
loga eorum latera sint et-
iam parallela ; tum reli-
qua illorum triangulo-
rum latera in rectam li-
neam collocata reperi-
tur.

Theo.

Theorema 23. Propositio 33.

In æqualibus circulis, anguli eandem habent rationem, cum ipsis peripherijs, in quibus insistunt, siue ad centra, siue ad peripherias constituti, illis insistant peripherijs. Insuper vero & secundum hoc ostendere, quippe qui ad centra consistunt.

FINIS ELEMENTI VI.

EVCLL.

EVCLIDIS
ELEMENTVM
SEPTIMVM.

DEFINITIONES.

1.

VNtas est, secūdum quam vnumquodque eorum, quæ sunt, vnum dicitur.

2.

Numerus autem, ex vnitatibus composita multitudo.

3.

Pars est numerus numeri, minor maioris, cum minor metitur maiorem.

4.

Partes autem, cùm non metitur.

5.

Multiplex verò, maior minoris, cùm maiorem metitur minor.

6.

Par numerus est, qui bifariam diuiditur.

7.

Impar verò, qui bifariam non diuiditur: vel qui vnitate differt à pari.

8.

Pariter par numerus est, quem par numerus metitur per numerum parem.

9.

Pariter autem impar est, quem par numerus metitur per numerum imparem.

10.

Impariter verò impar numerus est, quem impar numerus metitur per numerum imparem.

11.

Primus numerus est, quem unitas sola metitur.

12.

Primi inter se numeri sunt, quos sola unitas, mensura communis, metitur.

13.

Compositus numerus est, quem numerus quispiam metitur.

14.

Compositi autem inter se numeri sunt, quos numerus aliquis, mensura communis, metitur.

15.

Numerus numerum multiplicare dicitur, cùm toties compositus fuerit is, qui multiplicatur, quot sunt in ipso multiplicante unitates; & procreatus fuerit aliquis.

16.

Cùm autem duo numeri mutuò sese multiplicantes quempiam faciunt, qui factus erit, planus appellabitur. Qui verò numeri mutuò sese multiplicarint, illius latera dicentur.

Cùm

17.

Cùm verò tres numeri mutuò sese multiplicantes quicquam faciunt, qui procreatus erit, solidus appellabitur, qui autem numeri mutuò sese multiplicarint, illius latera dicentur.

18.

Quadratus numerus est, qui æqualiter æqualis: vel, qui à duabus æqualibus numeris continetur.

19.

Cubus verò, qui æqualiter æqualiæqualiter: vel, qui à tribus æqualibus numeris continetur.

20.

Numeri proportionales sunt, cùm primus secundi, & tertius quarti, e quæ multiplex est; vel eadem pars, vel eædem partes.

21.

Similes plani, & solidi numeri sunt, qui proportionalia habent latera.

22.

Perfectus numerus est, qui suis ipsius partibus est æqualis.

23.

Numerus numerum metiri dicitur per illum numerum, quem multiplicans, vel à quo multiplicatus, illum producit.

Præ

24.

Proportio numerorum est habitudo quædam vnius numeri & alterum, secundum quod illius est multiplex, vel pars, partesque eius.

25.

Termini, sine radices proportionis dicuntur duo numero, quibus in eadem proportione minores sumi nequeunt.

26.

Cum tres numeri proportionales fuerint; primus ad tertium, duplicatam proportionem dicitur habere eius, quam habet ad secundum. At cum quatuor numeri proportionales fuerint; primus ad quartum, triplicatam proportionem habere dicitur eius, quam habet ad secundum. Et super deinceps uno amplius, quam diu proportio extiterit.

27.

Quotlibet numerus ordine positis, proportio, prima ad ultimam componi dicitur ex proportionibus primi ad secundum, & secundi ad tertium, & tertij ad quartum, & ita deinceps, donec extiterit proportio.

Ostulata, siue petitiones.

1.

Postea si in euilibet numero, quotlibet posse partes, unales, vel multiplices.

2.

Quodcumque numero, sumi posse maiorem.

Axiom.

Axiomata, sive pronunciata.

1.

Qui numeri æqualium numerorum, vel eiusdem, æquè multiplices sunt, inter se sunt æquales.

2.

Quorum idem numerus æquè multiplex est, vel æquè multiplices sunt æquales, inter se æquales sunt.

3.

Qui numeri æqualium numerorum, vel eiusdem, eadem pars, partes fuerint, inter se æquales sunt.

4.

Quorum idem numerus, vel æquales, eadem pars, vel eadem partes fuerint, æquales inter se sunt.

5.

Vnitas omnem numerum per vnitates, quæ in ipso sunt, hoc est, per ipsummet numerum, metitur.

6.

Omnis numerus seipsum metitur per unitatem.

7.

Si numerus numerū multiplicans, aliquem produxerit, metietur multiplicans produc-
tum per multiplicatum; multiplicatus autem eundem per multiplicantem.

8.

Si numerus numerum metiatur, & ille, per quem metitur, eundem metietur per eas, quæ in metiente sunt, unitates, hoc est, per ipsum numerum metientem.

9.

Si numerus numerum metiens, multiplicet eum, per quem metitur; vel ab eo multiplicatur, illum, quem metitur, producat.

10.

Numerus quotcunque numeros metiens, compositum quoque ex ipsis metitur.

11.

Numerus quaecunq; numerum metiens, metitur quoque omnem numerum, quem ille metitur.

12.

Numerus metiens totam, & ablatum, metitur & reliquum.

**Thoorema i. Propo-
sitio i.**

Si duobus numeris inæqualibus propositis, detrahabatur semper minor de maiore, alterna quadam detractio-
neque reliquas unquam metiat-
tur præcedentem, quo ad assump-
pta sit unitas: qui principiò pro-
positi sunt numeri, primi inter se
erunt.

A	H	C	B	G	:	B	D	E
					:			

Pro.

Problema 1. Propo-	A : C
sitio 2.	E
Duobus numeris datis non	: E E
primis inter se, maximam	: : : :
eorum communem men-	B D B D
suram reperire.	: : : :
Problema 2. Propo-	A B C D E
sitio 3.	8 6 4 2 3
Tribus numeris da-	: : : :
tis non primis inter	A B C D E F
se, maximam eorum	18 13 8 6 2 3
communem mensuram reperire.	
Theorema 2. Propo-	C
sitio 4.	:
Omnis numerus cuiusq;	F
numeri, minor maioris,	C C :
aut pars est, aut partes.	E
Si numerus numeri pars fue-	: :
rit, & alter alterius eadem	A B B B D
parts; & simul uterque utrius-	8 2 7 6 9 3
que simul eadem pars erit,	
que unus est unius.	C : F
Si numerus numeri pars fue-	G H
rit, & alter alterius eadem	: : :
parts; & simul uterque utrius-	A B D C
que simul eadem pars erit,	6 2 1 5 8

200 EVCLID. ELEM. GEOM.

Theorema 4. Propo-

sitio 6.

Si numerus sit numeri par-
tes, & alter alterius eadem
partes; & simul uterque v-
triusque simul eadem par-
tes erunt, quæ sunt vaus v-
nius.

E

B

H

A

6

C

9

D

8

F

12

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

Theorema 5. Propo-
sition 7.

Si numerus numeri eadem sit pars quæ detractus detracti; & reliquias reliqui eadem pars erit, quæ totus est totius.

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

Theorema 6 Propo-
sition 8.

Si numerus numeri eadem sint partes quæ detractus detracti, & reliquias reliqui eadem partes erunt, quæ sunt totus totius.

G. M. K. N. H.

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

Theorema 7. Proposition 9.

Si numerus numeri pars sit, & altera alterius eadem pars: & vicissim, quæ pars est, vel partes primus tertij, eadem pars, erit vel eadem pars, & secundus quarti.

C

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

Theo-

Theorema 8. Propositio 10.

Si numerus numeri partes sunt, & alter alterius eadem partes: etiam vicissim, quae sunt partes, aut pars primus tertij, eadem partes erunt, vel pars & secundus quarti.

E				
H				
C	D	F		
A	6	30	18	
B				D
G				E
A				C
6				B

Theorema 9. Propositio 11.

Si quemadmodum se habet totus ad totum, ita detractus ad detrac-tum: & reliquus ad reliquum ita se habebit, ut totus ad totum.

E				
A				C
6				B

Theorema 10. Propositio 12.

Si sint quotcunque numeri proportionales; quemadmodum se habet unus antecedentium ad unum consequentium; ita se habebunt omnes antecedentes ad omnes consequentes.

A	B	C	D	
9	6	3	2	

Theorema 11. Propositio 13.

Si quatuor numeri sint proportionales; & vicesim proportionales erunt.

A	B	C	D	
12	4	9	3	

Theorema 12. Propositio 13.

Si sint quotcunque numeri, & alij illis aequales multitudi-

A	B	C	D	E	F
12	6	3	8	4	2
G	3				ac,

ne, qui bini sumantur, & in eadem proportione, etiam ex æqualitate in eadem proportione erunt.

Theorema 13. Propositio 15.

Si unitas numerum quempiam metiatur, alter verò numerus alium quendam numerum æquè metietur, & vicissim unitas tertium numerum æqu metietur, atque secundus quartum.

F	:	L
C	:	K
H	:	E
G	:	
A	B	D
x	3	*
		6

Theorema 14. Propositio 16.

Si duo numeri mutuò se se multiplicant, faciant aliquos; qui ex illis geniti fuerint, inter se æquales erunt.

Theorema 15. Propositio 17.

Si numerus duos numeros multiplicans faciat aliquos; qui ex illis procreati erunt, eandem proportionem inter se habebunt, quam multiplicati.

Theorema 16. Propositio 18.

Si duo numeri numerū quempiam multiplicant, faciant aliquos; geniti ex illis eandem habebunt proportionem, quam qui illum multiplicarunt. Theo-

Theorema 17. Propo-
sitio 19.

Si quatuor numeri sint proportionales; quod ex primo, & quarto sit numerus, æqualis erit ei, qui ex secundo & tertio, sit, numero: Et si, qui ex primo & quarto sit numerus, æqualis sit ei, qui ex secundo & tertio, fit, numero; illi quatuor : : : : : : numeri proportionales erunt.   A B C D E F G
    6 4 3 2 12 12 18

Theorema 18. Propositio 20.

Si tres numeri sint proportionales; qui ab extremis continetur, æqualis est ei, qui à medio efficitur: Et si, qui ab extre- : : : : : : tremis continetur, æqualis sit A B C ei, qui à medio describitur, illi 9 6 4 tres numeri proportionales e- : : : : : : runt.   D
   6

Problema 19. Propo-
sitio 21.

Minimi numeri omnium qui eandem cum eis proportionem habeant, æqua- D L
liter metiuntur numeros G H
eandem cum eis propor- C E A B
tionem habentes; maior quidem maiorem, minor 4 3 8 6
verò minorem.

Theorema 20. Propositio 22

Si tres sunt numeri, & alij multitudine illis sequales, qui bini sumantur & in eadem ratione; sit autem perturbata eorum proportionatio; eriam ex æ-

	:	:	:	:	:	:
qualitate in ea-	A	B	C	D	E	F
dem proportiono-	6	4	3	12	8	6
ac erunt.						

Theorema 21. Propositio 23.

Primi inter se numeri, minimi sunt omnium eandem cum eis proportionem habentium.

	:	:	:	:	:
	A	B	C	D	
	5	6	2	4	3

Theorema 22. Propositio 24.

Minimi numeri omnium eandem cum eis proportionem habentium, primi sunt inter se.

	:	:	:	:	:
	A	B	C	D	E
	7	6	4	3	4

Theorema 23. Propositio 25.

Si duo numeri sint primi inter se, qui alterutrum eorum metitur, numerus, is ad reliquum primus erit.

	:	:	:	:	
	A	B	C	D	
	6	7	3	4	

Theorema 24. Propositio 26.

Si duo numeri ad quæpiam numerum primi sunt, ad eundem primus B, is quoque faturus est, qui ab illis productus fuerit.

	A	C	D	E	F
	5	5	5	3	2

Theo-

Theorema 25. Propo-
sitio 27.

Si duo numeri primi sint in- :
ter se, qui ab uno eorum gig- A :
nitur, ad reliquum primus c- 7 6 :
rit. 3

Theorema 26 Propositio 28.

Si duo numeri ad duos numeros ambo ad
vtrunque primi sint; & : : : : :
qui ex eis gig- entur, ABECDF
primi inter se erunt. 3 5 5 2 4 8

Theorema 27. Propositio 29.

Si duo numeri primi sint inter se, & multi-
plicans vterque seipsum procreet aliquem;
qui ex ijs producti fuerint, primi inter se e-
runt. Quod si numeri initio propositi mul-
tiplicantes eos, qui producti sunt, effecerint
aliquos; hi quoque inter se primi erunt; &
circa extremos idem : : : : :
hoc semper eueniet. A C E B D F
3 6 2 7 + 1 6 3 6

Theorema 28. Propositio 30.

Si duo numeri primi sint inter se, etiam si-
mul vterque ad vtrunque illorum primus
erit. Et simul vterque ad vnum aliquem eo-
rum primus sit, etiam qui ini- : C
tio positi sunt numeri, primi : : :
inter se erunt. A B D
7 5 4

106 EVCLID. ELEM. GEOM.

Theorema 29. Propositio 31.

Omnis primus numerus ad om- : : :
nem numerum, quem non me- A B C
titur, primus est. 7 10 5

Theorema 30. Propositio 32.

Si duo numeri sese mutuo multiplicantes
faciant aliquem; hunc autem ex ipsis produ-
ctum metiatur primus : : : :
quidam numerus : is al- A B C D E
terum etiam eorum, 3 6 12 3 4
qui initio positi erant, metietur.

Theorema 31. Propositio 33.

Omnem compositum nume- : : :
rum aliquis primus metietur. A B C
27 9 3

Theorema 32. Propositio 34.

Omnis numerus aut primus est, : : :
aut eum aliquis primus metitur. AA
3 6 3

Problema 3. Propo-
sitio 35.

Numeris datis quocunque, reperire mini-
mos omnium, qui eandem cum illis pro-
portionem habent.

:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
A	B	C	D	E	F	G	H	K	I	M	
6	8	12	2	3	4	6	2	3	4	3	

Pro-

Problema 4. Pro-
positio 36.

B					
A	C	D	E	F	
7	12	8	4	5	

Duobus numeris
datis, reperire, quē
illi minimum me-
tiantur, numerum.

A					
F	E	C	D	G	H
6	9	12	9	2	3

Theorema 33. Propositio 37.

Si duo numeri numerum
quempiam metiantur; &
minimus quem ille meti-
untur, eundem metietur.

A	B	E		
2	3	6	12	

Problema 5. Pro-
positio 32.

Tribus numeris da-
tis, reperire quem
minimum numerum
illi metiantur.

A	B	C	D	E
3	4	6	12	8
A	B	C	D	E

3 6 8 12 24 16

Theorema 34. Propositio 39.

Si numerum quispiata numerus metiatur,
mensus partem habe-
bit metienti cognos-
timem.

A	B	C	D
12	4	3	1

Theo-

Theorema 35. Propo-
fitio 40.

Si numerus partem habuerit quamlibet, illum metietur numerus
parti cognominis.

A B C D

8 4 2 1

Problema 6. Propo-
fitio 41.

Numerum reperire,
qui minimus cum
sit, datas habeat pat-
tes.

c : : : : c

A B C G H

• 3 4 14 10

FINIS ELEMENTI VI

EVCLI

EVCLIDIS ELEMENTVM OCTAVVM.

Theorema 1. Propositio 1.

Si sint quotcunque numeri deinceps proportionales, quorum extremi sint inter se, primi;   : : : : : : :
 ipsi minimi   : A B C D E F G H
 sunt omni-   3 12 18 27 6 8 12 18
 um eandem cum eis proportionem haben-
 tium.

Problema 1. Propositio 2.

Numeros reperire deinceps proportionales minimos, quotcunque iussit quispiam in data proportione.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	
A	B	C	D	E	F	G	H	K
3	4	9	12	16	27	36	49	64

Theorema 2. Propositio 3. Conuersa primæ.

Si sint quotcunque numeri deinceps proportionales minimi habentium eandem cum eis

MO EVCLID. ELEM. GEOM.

eis proportionem; illorum extremi sunt inter se primi.

A	B	C	D	E	F	G	H	K	L	M	N	O
27	16	48	64	3	4	9	12	16	27	36	48	64

Problema 2. Propositio 4.

Proportionibus datis quotcunque in minimis numeris, reperire numeros deinceps minimos in datis proportionibus.

3	:	2	:	3	:	4	:	5	:	6	:	8	:	12	:	15	:	4	:	6	:	10	:	12
A	B	C	D	E	F	G	H	K	L	M	N	X	M	A										
3	4	2	3	4	5	6	8	12	15	4	6	10	12											

Theorema 3. Propositio 5.

Plani numeri proportionem inter se habent ex lateribus compositam.

1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
A	L	B	C	D	E	F	G	H	K														
18	22	32	3	6	4	8	9	12	16														

Theorema 4. Propositio 6.

Si fiat

quotli-

bet nu-

meri de-

A	B	C	D	E	F	G	H
16	24	36	54	82	4	6	9

inceps,

inceps proportionales; primus autem secundum non metiatur; neque aliis quispiam ullum metietur.

Theorema 5. Propositio 7.

Si sint quotcunque numeri deinceps proportionales; primus autem extremum metiatur; is etiam secundum metietur.

:	:
:	:
:	:
A	B C D
4	6 12 24

Theorema 6. Propositio 8.

Si inter duos numeros medij continua proportione indicant numeri; quot inter eos medij continua proportione incidunt numeri, totidem & inter alios eandem cum illis habentes proportionem medij continua proportione incident.

:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
A	C	D	B	G	H	K	L	C	M	N	F	
4	9	27	81	1	3	9	27	3	6	18	54	

Theorema 7. Propositio 9.

Si duo numeri sunt inter se primi, & inter eos medij continua proportione incidant numeri, quot inter eos medij continua proportione incidunt numeri, totidem & inter verunquam eorum, ac unitatem deinceps medij continua proportione incidat.

I I I : : . : : I I I I :
 A M H E F N C K X G D L O B
 27 27 9 36 3 36 1 12 48 4 48 16 64 64

Theorema 8. Propositio 10.

Si inter duos numeros, & vnitatem, continè proportionales incident numeri; quot inter vtrunque ipsorum, & vnitatem, deinceps medij continua pro portione incident numeri; totidē & inter illos medij continua proportione incident.

A	K	L
E	H	G
9	12	16
D	F	
3	C	4

Theorema 9. Propositio 11.

Duorum quadratorum numerorum unus medius proportionalis est numerus: & quadratus ad quadratum duplicaram habet lateris ad latut proportionem.

A	C	E	D	B
9	3	12	4	16

Theorema 10. Propositio 12.

Duorum cuborum numerorum duo medij proportionales sunt numerorum; Et cubus ad

ad cubum triplicatam habet lateris ad latus proportionem.

A	H	K	B	C	D	E	F	G
27	36	48	64	3	4	9	12	16

Theorema 11. Propositio 13.

Si sint quotlibet numeri deinceps proportionales, & multiplicans quisque seipsum faciat aliquos, qui ab illis producti fuerint, proportionales erunt. Et si numeri primum positi, ex suo id procreatos ductu faciant aliquos; ipsi quoque proportionales erunt.

G								
B								
A	D	L	E	X	F	G	M	N
4	8	16	32	64	8	10	32	64
							128	256
								512

Theorema 12. Propositio 4.

Si quadratus numerus quadratum numerū merjetur, & latus unius merjetur latus alterius.

114 EVCLID. ELEM. GEOM.

rius. Et si unius quadrati latus metatur latus alterius, & quadratus quadratum metietur.

Theorema 13. Propositio 15.

Si cubus numerus cubum numerus metiat, & latus unius metietur alterius latus. Et si latus unius cubi latus alterius metiat, tum cubus cubum metietur.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	H	K	B	C	D	E	F
8	16	28	64	2	4	4	8

Theorema 14. Propositio 16.
Si quadratus numerus quadratum numerū non metiat, neque latus unius metietur alterius latus. Etsi latus unius quadrati non metiat latus alterius, neque quadratus quadratum metietur.

⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	C	D
9	16	3	4

Theorema 15. Propositio 17.

Si cubus numerus cubum numerum non metiat, neque latus unius latus alterius metietur, Et si latus cubi unius latus alterius non metiat, neque cubus cubum metietur.

⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	C	D
8	27	9	11

Theo-

Theorema 16. Propositio 18.

Duorum similiū planorum numerorum vñus medius proportionalis est numerus; & $\frac{12}{18} : \frac{18}{27} :: \frac{2}{2} : \frac{3}{3} :: \frac{6}{6} : \frac{3}{3} :: \frac{9}{9}$
 planus ad planū duplicatam habet lateris homologi ad latus homologum proportionem.

Theorema 17. Propositio 19.

Duorum similiū numerorum solidorum duō medij proportionales sunt numeri: Et solidus ad similem solidum triplicatam, habet lateris homologi ad latus homologum proportionem.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	N	X	B	C	D	E	F	G	H	K	M
8	11	18	27	2	2	2	3	3	3	4	6

Theorema 18 Propositiō 20.

Si inter duos numeros vñus medius proportionalis incidat numerus; si miles planierunt $\frac{18}{24} : \frac{24}{33} :: \frac{3}{3} : \frac{4}{4} :: \frac{6}{6} : \frac{8}{8}$ illi numeri,

116 EVCLID. ELEM. GEOM.

Theorema 19. Propositio 21.

Si inter duos numeros duo medij proportionales incident numeri, similes solidi sunt illi numeri.

$$\begin{array}{ccccccccccccc} & : & : & : & : & : & : & : & : & : & : & : \\ A & C & D & B & E & F & G & H & K & L & M \\ 27 & 36 & 44 & 64 & 9 & 12 & 16 & 3 & 3 & 3 & 4 \end{array}$$

$$\begin{array}{ccccccccccccc} & : & : & : & : & : & : & : & : & : & : & : \\ A & B & D & & & & & & & & & & \\ 9 & 15 & 25 & & & & & & & & & & \end{array}$$

Theorema 20. Propositio 22.

Si tres numeri deinceps sint proportionales; primus autem sit quadratus, & tertius quadratus erit.

Theorema 21. Propositio 23.

Si quatuor numeri deinceps sint proportionales; primus autem si cubus, & quartus cubus erit.

Theorema 22. Propositio 24.

Si duo numeri eam proportionem habent inter se, quam quadratus numerus ad quadratum numerum, primus autem sit quadratus, & secundus quadratus erit.

Theorema 23. Propositio 25.

Si numeri duo proportionem inter se habeant,

beant, quam cubus numerus ad cubum au-
merum; primus autem cubus sit, & secun-
dus cubus erit.

A	E	F	B	C				D
8	12	18	2,	64	or	144	216	

Theorema 24. Propositio 26.

Similes plani numeri proportionem inter se habent, quam quadra-
tus numerus ad quadra-
tum numerum.

A	C	B	D	E	F
8	14	32	9	12	16

Theorema 25. Propositio 27.

Similes solidi numeri proportionem habent
inter se, quam cubus numerus ad cubum
numerum.

A	C	D	B	E	F	G	H
8	24	96	54	3	12	18	48

FINIS ELEMENTI VIII.

EVCLIDIS ELEMENTVM NONVM.

Theorema 1. Propo-
sitio 1.

Si duo similes plani numeri mutuò sese
multiplican-
tes, quendam procreant,   A   E   B   D   C
productus   4   6   9   16   24   36
quadratus erit.

Theorema 2. Propo-
sitio 2.

Si duo numeri mutuò sese multiplicantes,
quadratum faciant, illi simili-   A   B   D   C
les sunt plani.   4   6   9   18   36

Theorema 3. Propo-
sitio 3.

Sic cubus numerus seipsum multiplicás pro-
creet

creet ali- : : . : :
 quem, pro- $\sqrt[n]{A}$ D D A . : B
 ductus cu- tas 3 4 8 16 32 64
 bus erit.

Theorema 4. Propositio 4.

Si cubus numerus cubum : : : :
 numerum multiplicans : : : :
 quendam procreet, pro- A B D C
 creatus cubus erit. 8 27 64 16

Theorema 5. Propositio 5.

Si cubus numerus numerum quēdam mul-
 tiplicans cubum pro- : : : :
 creet; & multiplica- A B C D
 tus cubus erit. 27 64 729 18

Theorema 6. Propositio 6.

Si numerus seipsum : : :
 multiplicās cubum : : :
 procreet; & ipse cu- A B C
 bus erit. 27 729 19 683

Theorema 7. Propositio 7.

Si compositus numerus quendam numerū
 multiplicans, quem- : : : :
 piām procreet, pro- A B C D E
 ductus solidus erit. 6 8 48 23

Theorema 8. Propositio 8.

Si ab vnitate quotlibet numeri deinceps
 proportionales sint: Tertius ab vnitate qua-
 dratus est, & vnu intermitentes oēs: Quar-
 tus aut̄ cubus est, & duobus intermissis om-

120 EVCLID. ELEM. GEOM.
 ac: Septenarius vero cubus simul & quadratus est, &   i   i   i   i
 quinque vni   A   B   C   D   E   F
 intermis tas   3   9   27   81   243   729
 sis omnes.

Theorema 9. Propositio 9.

Si ab unitate sint
 quotcunque numeri deinceps pro-
 portionales; sit autem quadratis is,
 qui unitatem se-
 quitur, & reliqui
 omnes quadrati e-
 runt. Quod si, qui
 unitatem sequitur,
 cubus sit; & reli-
 qui omnes cubi e-
 rint,

131441	F	732969
131441	E	131441
661	D	6561
73	C	6561
81	B	729
9	A	81
		0
		unitas.

Theorema 10. Propositio 10.

Si ab unitate numeri quotcunque propor-
 tionales sint; non sit autem quadratus is, qui
 unitatem   :   :   :   :
 sequitur, Vni-   :   :   :   :
 neque aliis tas.   A   B   C   D   E   F
 illius quadra-   3   9   36   182   437   29

tus

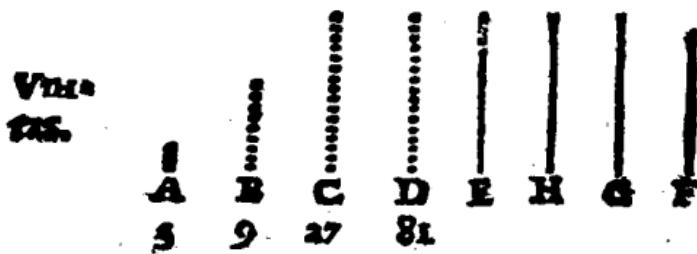
tris erit; demptis, tertio ab unitate ac omnibus vnum intermittentibus. Quod si, qui unitatem sequitur, cubus non sit: neque aliud nullus cubus erit; demptis, quarto ab unitate, ac omnibus duos intermittentibus.

Theorema 11. Propositio 11.

Si ab unitate numeri quotlibet deinceps proportionales sint; minor maiorem metitur per quempiam : : : : eorum, qui in proportionalibus sunt. A B C D E 1 2 4 8 16

Theorema 12. Propositio 12.

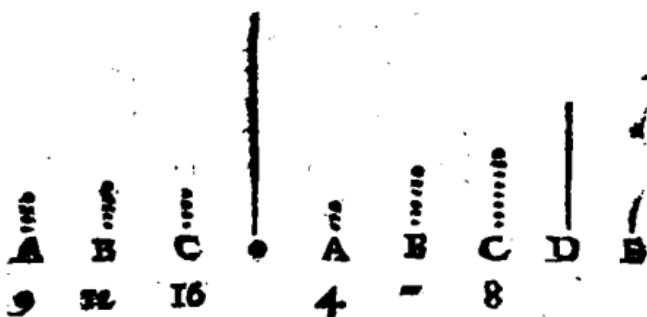
Si ab unitate quotlibet numeri sint proportionales; quot primorum numerorum ultimum metiuntur, totidem & cum, qui variati proximus est, metiuntur.

Theorema 13. Propositio 13.

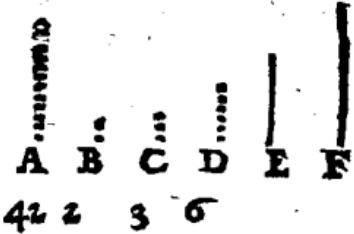
Si ab unitate sint quotunque numeri deinceps proportionales; primus autem sit, qui unitatem sequitur; maximum nullus alias

metetur; ijs exceptis, qui in proportionalibus sunt numeris.

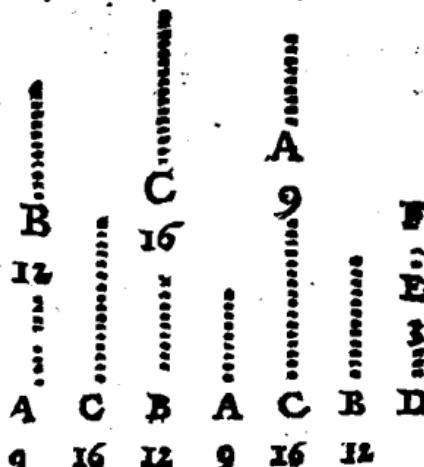
Theorema 14. Propositio 14.

Si minimum numerum primū aliquot numeri metiantur; nullus aliis numerus primus illum metetur; ijs exceptis, qui primò metiuntur.

Theorema 15. Propositio 15.

Si tres numeri deinceps proportionales sint minimi omnium, eandem cum ipsis proportionem habentium, duo quilibet compositi, ad tertium primi erunt.

Theo-

Theorema 16. Propositio 16.

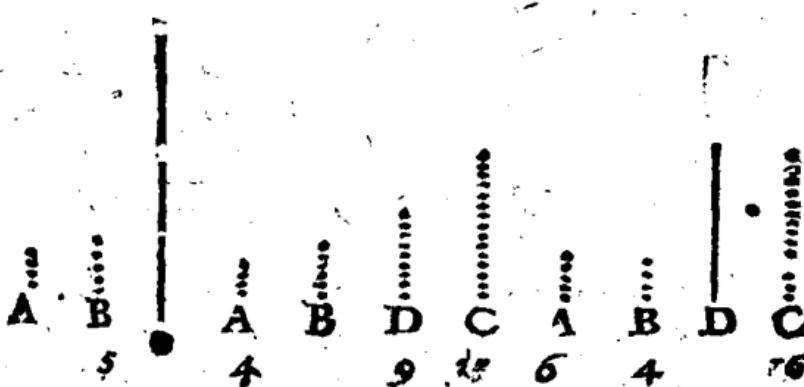
Si duo numeri sint inter se
primi; non se habebit que-
admodum primus ad se-
cundum , ita secundus ad
quempiam alium.   A   B   C
                              5   8

Theorema 17. Propositio 17.

Si sint quotlibet numeri
deinceps proportionales,
quorum extremi sint in-
ter se primi; non erit que-
admodum primus ad se-
cundum , ita vltimus ad A   B   C   D   E
quempiam alium.   8   12   16   27

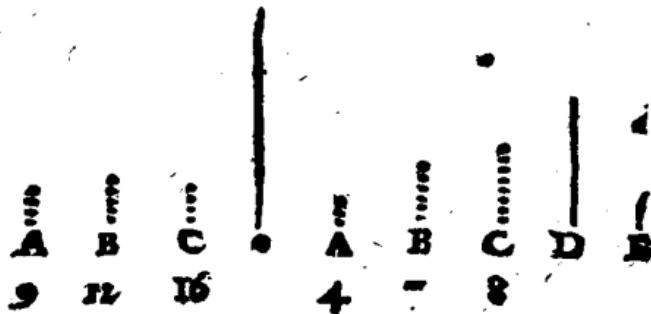
Problema 1. Propositio 18.

Duobus numeris datis, considerare an pos-
sit ipsiis tertius inueniri proportionalis.

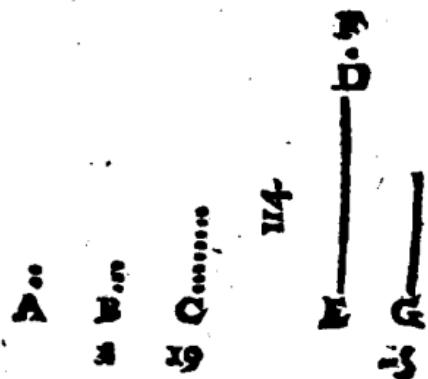
Problema 2. Propositio 19.

Tribus numeris datis, considerare, an possit
ipsis quartus reperiri proportionalis.

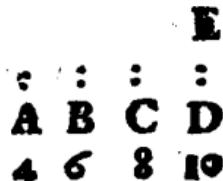
Theorema 18. Propositio 20.

Primi numeri
plures sunt, qua-
cunque proposi-
ta multitudine
primorum nu-
merorum.

Theorema 19. Propositio 21.

Si pares numeri quo-
libet compositi sint,
totus est par.

Theo-

Theorema 20. Propo-
sitio 22.

Si impares numeri quo-
libet compositi sint; sit
autem par illorum mul-
titudo; totus par erit.

A	B	C	D
4	9	7	3

Theorema 21. Propo-
sitio 23.

Si impares numeri quo-
cunque compositi sint;
sit autem impar illorum
mukitudo; & totus im.
par erit.

A	B	C	D
5	7	8	1

Theorema 22. Propo-
sitio 24.

Si à pari numero par detra-
ctus sit; & reliquus par erit.

A	C
6	4

Theorema 23. Propo-
sitio 25.

Si à pari numero impar de-
tractus sit; & reliquus impar
erit.

A	C	D
8	1	4

Theorema 24. Propo-
sitio 26.

Si ab impari numero impar
detractus sit; & reliquus par
erit.

A	C	D
4	6	

Theo-

Theorema 25. Propo-
sitio 27.

Si ab impari numero par abla- A : D : C
tus sit; reliquis impar erit. 1 4 4

Theorema 27. Propo-
positio 28.

Si impar numerus pa- A B C
rem multiplicans, pro- 3 4 21
creet quempiam; pro-
creatus par erit.

Theorema 27. Propo-
sitio 29.

Si impar numerus imparem A : C : D
numerum multiplicans, 3 5 15
quendam procreet; procre-
atus impar erit.

Theorema 28. Propo-
sitio 30.

Si impar numerus parem nu- A : C : B
merum metiatur; & illius di- 5 5 10
midium metietur.

Theorema 29. Propo-
sitio 31.

Si impar numerus ad nu- A : B : C : D
merum quempiam pri- 7 8 16
mus sit: & illius duplum
primus erit.

Theo-

Theorema 30. Propo-
sitio 32.

Numerorum, qui à o
binario dupli sunt, vni-
vnuſquisque pariter t. A B C D
par est tantum. 2 4 8 16

Theorema 31. Propo-
sitio 33.

Si numerus dimidium habeat im- A
parem: pariter impar est tantum. 20

Theorema 32. Propo-
sitio 34.

Si par numerus neque à binario du-
plus fit, neque dimidium habeat im- A
parem: pariter par est, & pariter impar. 20

Theorema 33. Propo-
sitio 35.

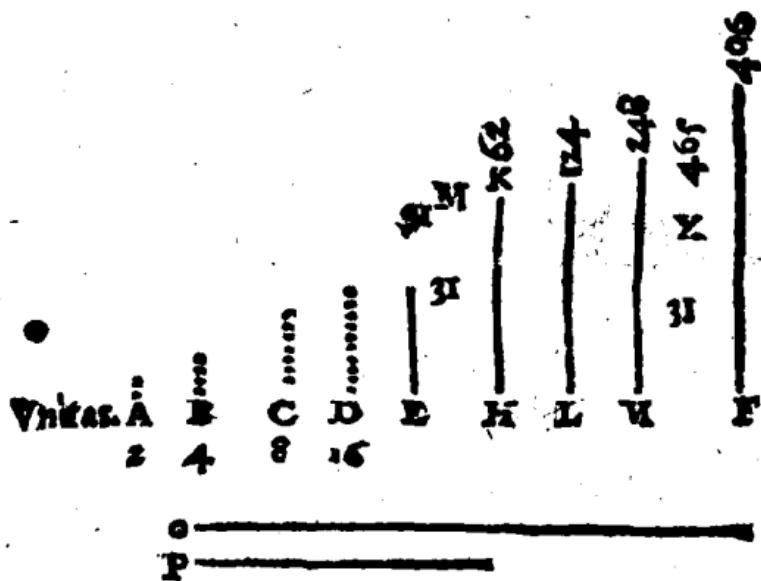
Si fint quotlibet numeri de-
inceps proportionales; de-
trahantur autem à secundo
& vltimo æquales ipsi pri-
mo: Erit quemadmodum
secundi excessus ad primū,
ita vltimi excessus ad om-
nes, qui vltimum antece-
dunt.

C	4	G	4	D	4	B	4	D	4	E	16
F	1	H	1	I	1	J	1	K	1	L	16
M	1	N	1	O	1	P	1	Q	1	R	16
S	1	T	1	U	1	V	1	W	1	X	16

Theo-

Theorema 34 Propo-
sitio 36.

Si ab unitate numeri quotlibet deinceps expositi sint in dupla proportione, quoad totus compositus primus factus sit; isq; totas in ultimum multiplicatus, quempiam procreatus perfectus erit.

FINIS ELEMENTI IX.

EVCLIDIS ELEMENTVM DECIMVM.

DEFINITIONES.

PRIMAE, NEMPE MAGNITVDI-
nem symmetrarum.

1.

Commensurabiles magnitudines di-
cuntur illæ, quas eadem mensura me-
titur.

2.

Incommensurabiles verò magnitudines di-
cuntur, quarum nullam mensuram commu-
nem contingit reperiri.

3.

Lineæ rectæ potentia commensurabiles
sunt, quarum quadrata via eadem superfi-
cies, siue area metitur.

4.

Incommensurabiles verò lineæ sunt, qua-
rum quadrata, quæ metiatur area commu-
nis, reperiri nulla potest.

5.

Hæc cum ita sint, ostendi potest, quod quæ-
tacunque linea recta nobis proponatur, ex-
istunt etiam aliae lineæ innumerabiles eidem

130 EVCLID. ELEMENTA GEOM.

commensurabiles, aliae item incommensurabiles; haec quidem longitudine & potentia; illae vero potentia tantum. Vocetur igitur linea recta, quantacunq; proponatur, recta, id est, rationalis.

6.

Lineæ quoque illi rectæ commensurabiles siue longitudine & potentia, & siue potentia tantum, vocentur & ipse rectæ, id est, rationales.

7.

Quæ vero lineæ sunt incommensurabiles illi rectæ, id est, primo loco rationali, vocentur ἀλογοι, id est, irrationales.

8.

Et quadratum, quod à linea proposita describitur, quam rectam vocari volumus, vocetur rectum, id est, rationale.

9.

Et, quæ sunt huic commensurabilia, vocentur rectæ, id est, rationalia.

10.

Quæ vero sunt illi quadrato, rectâ scilicet, incommensurabilia, vocentur ἀλογα, id est, surda, siue irrationalia.

11.

Et lineæ, quæ illa incommensurabilia describunt, vocentur ἀλογοι. Et quidam si illa incommensurabilia fuerint quadrata, ipsa eorum altera vocabuntur ἀλογοι: lineæ, quod si qua-

Si quadrata quidem non fuerint, verum aliæ quæpiam superficies siue figuræ rectilineæ, tunc vero lineæ illæ quæ describunt quadrata æqualia figuris rectilineis, vocentur ἀλογοι.

Postulatum, siue petitio.

Postulatur quemlibet magnitudinem totius posse multiplicari, donec quamlibet magnitudinem eiusdem generis excedat.

Axiomata, siue pronunciata.

I.

Magnitudo quotunque magnitudines metiens, compositam quoque ex ipsis metitur.

2.

Magnitudo quamcūq; magnitudinem metiens, metitur quoque omnem magnitudinem, quam illa metitur.

3.

Magnitudo metiens totam magnitudinem, & ablatam; metitur, & reliquam.

Problema I. Propositio I.

Duabus magnitudinibus inæqualibus propositis, si de maiore detrahatur plus dimidio; & rursus de residuo iterum detrahatur plus dimidio; idque semper fiat: relinquetur tādem quedam magnitudo minor altera minore ex duabus propositis.

I 2

Theo-

Theorema 2. Propositio 2.

Duabus magnitudinib. propositis inæquilibus, si detrahatur semper minor de maiore, alterna quadam detraccione; neque residuum unquam metiatur id quod ante se metiebatur: incommensurabiles sunt illæ magnitudines.

Problema 1. Propo-
sitio 3.

Duabus magnitudinibus commensura-
bilibus datis, maximam ipsarum com-
munem mensuram reperire.

c

I

I

I

A I

I I

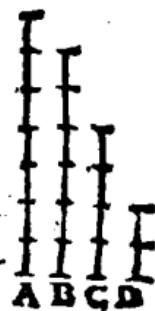
I I

I I

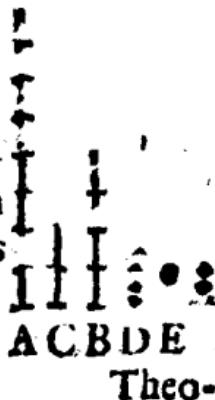
BD

Problema 2. Propo-
sitio 4.

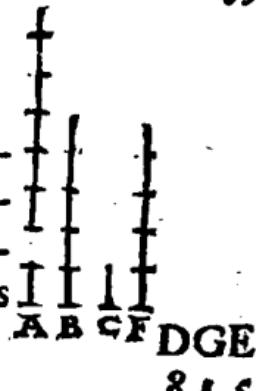
Tribus magnitudinibus commen-
surabilibus datis, maximam ipsa-
rum communem mensuram repe-
rire.

Theorema 3. Propo-
sitio 5.

Commensurabiles magnitudi-
nes inter se proportionem eam
habent, quam habet numerus
ad numerum.

Theorema 4. Propo-
sitio 6.

Si duæ magnitudines pro-
portionem eam habent in-
ter se, quam numerus ad nu-
merum : commensurabiles
sunt illæ magnitudines.

8 5

Theorema 5. Propo-
sitio 7.

Incommensurabiles magnitu-
dines inter se proportionem
non habent, quam numerus ad
numerum.

Theorema 6. Propo-
sitio 8.

Si duæ magnitudines inter se proportio-
nem non habent, quam numerus ad num-
erum: incommensurabiles illæ sunt magni-
tudines.

Theorema 7. Propo-
sitio 9.

Quadrata, quæ describitur à rectis lineis
lægitudine cōmensurabilibus: inter e pro-
por-

1 3

por-

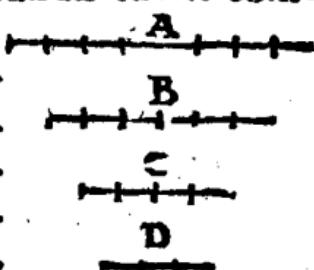
portionem habent,
quam numerus qua-
dratus ad aliud nu-
merum quadratum.

Et quadrata haben-
tia proportionem
inter se, quam qua-
dratus numerus ad numerum quadratum;
habent quoque latera longitudine commen-
surabilia. Quadrata verò quæ describuntur
à lineis longitudine incommensurabilibus;
proportionem non habeat inter se, quam
quadratus numerus ad numerum aliud qua-
dratum. Et quadrata non habentia propor-
tionem inter se, quam numerus quadratus
ad numerum quadratum, neque latera ha-
beant longitudine commensurabilia.

Theorema 8. Propositio 10.

Si quatuor magnitudines fuerint propo-
rtionales; prima verò secundæ fuerit com-
mensurabilis; certa quoque quartæ commen-
surabilis erit; quod si pri-
ma secundæ fœrit inco-
mensurabilis; certa quoque quartæ incom-
men-
surabilis erit.

Problema 3. Propositio 11.

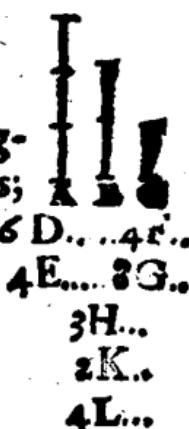
Propositæ lineæ rectæ (quam p̄tr̄ vocari
dixi-

diximus) reperire duas lineas rectas incom-
mēsurabiles, alteram quidem
longitudine tantum, alteram
verò non longitudine tantum,
sed etiam potentia incomme-
surabilem:

Theorema 9. Propo-
sitio 12.

Magnitudines, quæ eidem mag-
nitudini sunt commensurabiles;
inter se quoque sunt commen-
surabiles.

Theorema 10. Propositio 13.

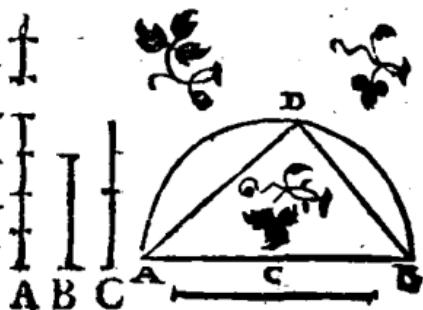
Si ex duabus magnitudinibus
hæc quidem commensurabi-
lis sit tertię magnitudini, illa
verò eidem incommensura-
bilis, incommensurabiles sunt
illæ duæ magnitudines.

Theorema 11. Propositio 14.

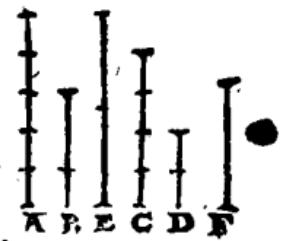
Si duarum magnitudinum commensurabi-
lium, altera fuerit commensurabilis mag-
nitudinu.

nitudini alteri
cuipiam tertię; re-
liqua quoq; mag-
nitudo eidem ter-
tię incommensu-
rabilis erit.

Theorema 12. Propositio 15.

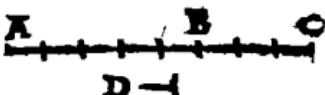
Si quatuor rectæ lineæ proportionales fue-
rint; possit autem prima plusquam secunda
rante, quantum est quadratum rectæ lineæ
sibi commensurabilis longitudine: tertia
quoque potuerit plusquam quarta tanto,
quantum est quadratum rectæ lineæ sibi
commensurabilis longitudine. Quòd si pri-
ma possit plusquam secú-
da quadrato rectæ lineæ
sibi longitudine incom-
mensurabilis: tertia quo-
que poterit plusquam quar-
ta quadrato rectæ lineæ
sibi incommensurabilis longitudine.

Theorema 13. Propositio 16.

Si dux magnitudines commensurabiles
componantur; tota magnitudo composita
singularis partibus commensurabilis erit;
Quòd si tota magnitudo composita alteru-
tri parti commensurabilis fuerit; illæ duæ
quo-

quoque partes cōmen-
surabiles erunt.

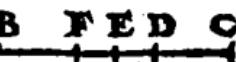

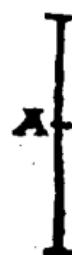
Theorema 14. Propositio 17.

Si duæ magnitudines incommensurabiles componantur, ipsa quoque tota magnitudo singulis partibus componentibus incommensurabilis erit. Quod si tota alteri parti incommensurabilis fuerit, illæ quoque primæ magnitudines inter se incommensurabiles erunt.

Theorema 15. Propo-
fitio 18.

Si fuerint duæ rectæ lineæ inæquales, & quartæ parti quadrati, quod describitur à minore, æquale parallelogrammum applicetur ad maiorem, ex qua maiore tantum excurrat extra latus parallelogrammi, quantum est alterum latus ipsius parallelogrammi: si præterea parallelogrammum sui applicatione diuidat lineam illam in partes inter se commensurabiles longitudine, illa maior linea tanto plus potest quam minor, quantum est quadratum lineæ sibi commensurabilis longitudine. Quod si maior plus possit quam minor, tanto, quantum est quadratum lineæ sibi commensurabilis longitudine; & præterea quartæ parti quadrati li-

138 EVCLID. ELEM. GEOM.
 neæ minoris, æquale parallelogramnum ap-
 plicetur ad maiorem, ex qua maiore tantum
 excurrat extra latus parallelo-
 logrammi, quantum est al-
 terum latus ipsius parallelo-
 grammi; parallelogramnum
 sui applicatione diuidit ma-
 iorem in partes inter se lon-
 gitudine commensurabiles.

Theorema 16. Propositio 19.

Si fuerint duæ rectæ lineæ inæquales; quar-
 tæ autem parti quadrati lineæ minoris , æ-
 quale parallelogrammorum ad lineam ma-
 iorem applicetur , ex qua linea tantum ex-
 currat extra latus parallelogrammi, quan-
 tum est alterum latus eiusdem parallelo-
 grammi : si parallelogramnum præterea sui
 applicatione diuidat lineam in partes inter
 se longitudine incomensurabiles, maior
 illa linea tanto plus potest quam minor
 quantum est quadratum lineæ sibi minori
 commensurabiles longitudine. Quod si ma-
 ior linea tanto plus possit quam minor,
 quantum est quadratum lineæ incommen-
 surabilis sibi longitudine: & præterea quar-
 tæ parti quadrati lineæ minoris æquale pa-
 rallelogramnum applicetur ad maiorem.

LIBER X.

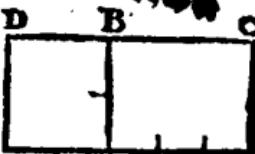
ex qua tantum excurrat ex-g
tra latus parallelogrammi,
quantum est alterum latus i-
psiis parallelogrammum sui
applicatione diuidit maiore
in partes inter se incommen-
surabiles longitudine.

Theorema 17. Propo-

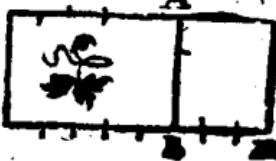
sitio 20.

Superficies rectanguli
contenta ex lineis rectis
rationalibus longitudine
commensurabilibus se-
cundum unum aliquem
modum ex antedictis rationalis est.

Theorema 18. Propositio 21.

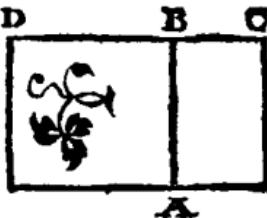
Si rationale ad lineam ra-
tionalem applicetur; ha-
bebit alterum latus line-
am rationalem & com-
mensurabilem longitu-
dine lineæ cui rationale
parallelogrammum ap-
plicatur.

Theorema 19. Propositio 22.

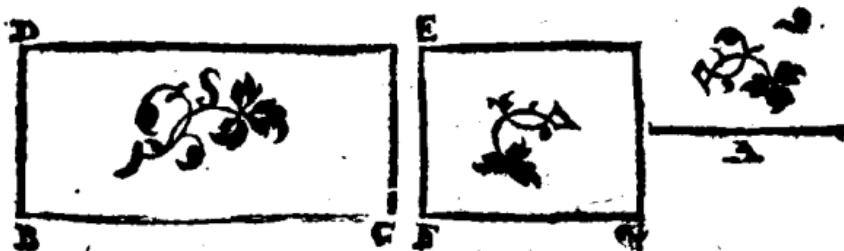
Superficies rectangula contenta duabus li-
neis rectis rationalib. potentia tantu cōmen-
surabili-

surabilibus, irrationalis est. Linea autem quæ il-
lam superficiem potest, irrationalis & ipsa est; vo-
getur verò media.

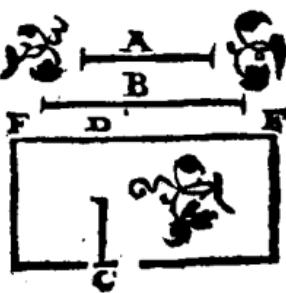
Theorema 20. Propo-
sitio 23.

Quadrati linea media ad lineam rationa-
lem applicanti, alterum latus est linea ratio-
nalis, & incommensurabilis longitudine li-
nea, ad quam applicatur.

Theorema 21. Propo-
sitio 24.

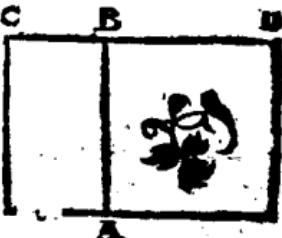
Linea recta mediæ com-
mensurabilis, est ipsa
quoque media.

Theo-

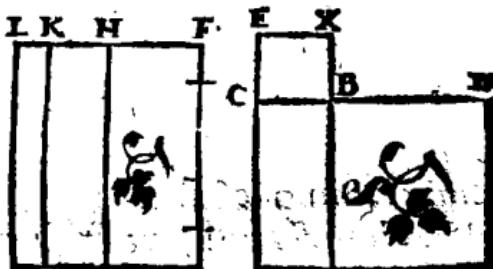
Theorema 22. Propo-
sitio 25.

Parallelogrammum re-
ctangulum contentum
sub rectis lineis medijs
longitudine commen-
surabilibus, medium est.

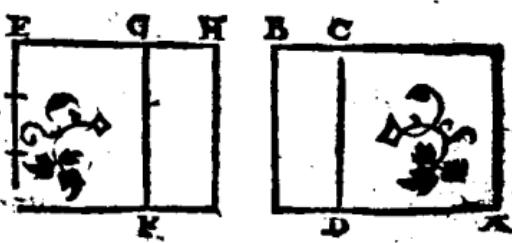
Theorema 23. Propositio 26.

Parallelogrammum rectangulum compre-
hensum
sub dua-
bus lineis
medijs
potentia
tantum
commen-
surabilibus;
vel rationale est, vel medium.

Theorema 24. Propositio 27.

Medium
non est
maius,
quam me-
dium su-
perficie
rationali.

Pro-

Problema 4. Propo-
sitio 28.

Medias lineas inuenire po-
tentia tantum commensa-
rables ratione compre-
hendentes.

Problema 5. Propo-
sitio 29.

Medias lineas inuenire po-
tentia tantum commensa-
rables, medium compre-
hendentes.

Problema 6. Propositio 30.

Reperire duas rationales
potentia tantum comen-
surabiles huiusmodi, ut
maior ex illis possit plus,
quam minor, quadrato
rectæ lineæ sibi commen-
surabilis longitudine.

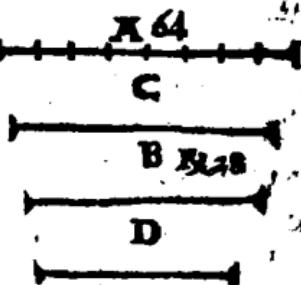

Problema 7. Propositio 31.

Inuenire duas rationales potentia tantum
comensurabiles; ita ut maior, quam mi-
nor plus possit, quadrato rectæ lineæ sibi
longitudine incomensurabilis.

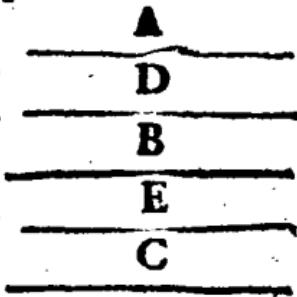
Problema 8. Propositio 32.

Reperire duas lineas medias potentia tantum commensurabiles rationalem superficiem continentres tales in qua ut maior possit plus, quam minor, quadrato recte lineæ sibi commensurabilis longitudine.

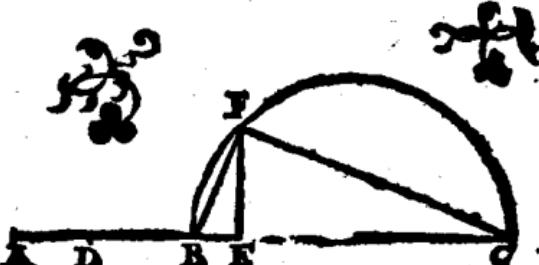
Problema 9. Propositio 33.

Inuenire duas lineas medias potentia tantum commensurabiles, quæ medium superficiem continent, ita ut maior plus possit, quam minor, quadrato recte lineæ sibi longitudine commensurabilis.

Problema 10. Propositio 34.

Inuenire duas rectas lineas potentia incommensurabiles; quarum quadrata simul composta faciant superficiem rationalem: Rectangulum vero sub ipsis contentum, faciant medium.

superficiem rationalem: Rectangulum vero sub ipsis contentum, faciant medium.

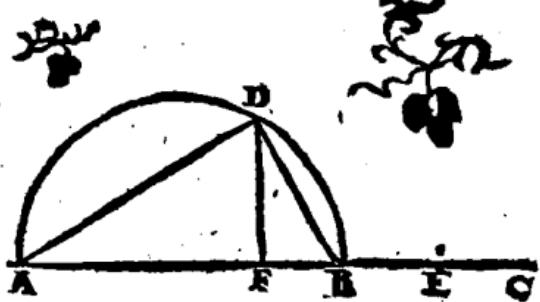
Pro.

Problema 11. Propo-
sitio 35.

Reperiire lineaas duas rectas potentia incom-
mensurabiles, conficientes compositum ex
ipsarum
quadra-
tis medi-
um pa-
rallelo-
grammū
verò ex
ipsis contentum rationale.

Problema 12. Proposi-
tio 36.

Reperiire duas lineaas rectas potentia incom-
mensurabiles, confidentes id, quod ex ipsa-
rum quadratis componitur, mediū, paralle-
logram-
mū ex
ipsis cō-
tentum,
mediū;
quod
præterea
parallelogrammū sit, incommensurabile
composito ex quadratis ipsarum.

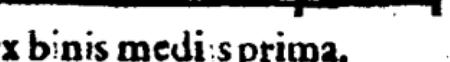

PRINCIPIVM SÉNARIORVM
per compositionem, & Syn-
thesin.

Theorema 25. Propositio 37.

Si duæ rationales potentia tantum commensurabiles componantur; tota irrationalis erit. Vocetur autem Binomium, vel ex binis nominibus.

Theorema 26. Propositio 38.

Si duæ medias potentia tantum commensurabiles, rationale continentes, componantur; tota linea est irrationalis, vocetur autem ex binis medijs prima.

Theorema 27. Propositio 39.

Si duæ medias potentia tantum commensurabiles medium continentes componantur; tota linea est irrationalis: vocetur autem ex binis medijs secunda.

Theorema 28. Propositio 40.

Si duæ rectæ lineæ potentia incommensurabiles componantur; conficientes compositum ex quadratis ipsarum, rationale parallelo-

llogrammum vero ex ipsis contentum, me-
diūm.

tota li.

sca recta est irrationalis. Vocetur autem li-
nea maior.

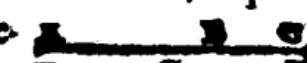
Theorema 29. Propositio 41.

Si duæ rectæ lineæ potentia incommensu-
rabilis componantur, conficienes compo-
situm ex ipsis quadratis, medium: id
vero, quod fit ex ipsis, rationale;

totæ rectæ linea & irrationalis erit. Vocetur autem potens rationale
& medium.

Theorema 30. Propositio 42.

Si duæ rectæ lineæ potentia incommensu-
rabilis componantur, conficienes compo-
situm ex ipsis quadratis medium; & quod
continetur ex ipsis, me-

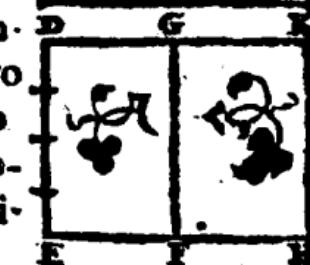
dium; & præterea incom-

mensurabile composite ex quadratis ipsarum: to-

ta recta linea est irratio-

nalis. Vocetur autem bi-

ua media potens.

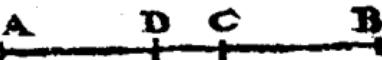
Theorema 31. Propositio 43.

Quæ linea ex binis nominibus vocata, in se-
mico tantum pua-
go diuiditur in

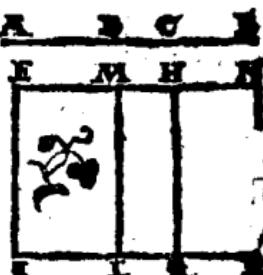
qua nomina.

Theorema 32. Propositio 44.

Quæ ex binis medijs prima, in vnica tantum
puncto diuiditur in sua nomina.

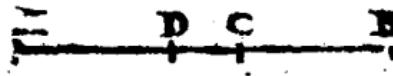

Theorema 33. Propo-
sition 45.

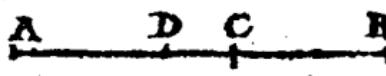

Quæ ex binis medijs se-
cunda, in vnico tantum
puncto diuiditur in sua
nomina.

Theorema 34. Propositio 46.
Linea maior in vnico tantum punto diui-
ditur in
sua no-
mina.

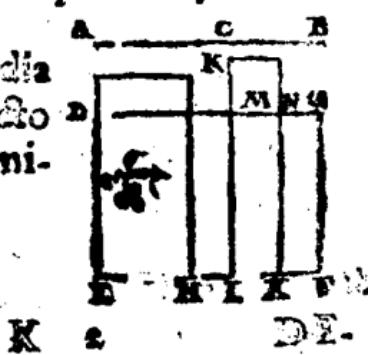

Theorema 35. Propositio 47.
Linea potens rationale & medium, in vnico
tantum
puncto,
diuiditur in sua nomina.

Theorema 36. Propositio 48.

Linea potens duo media
in vnico tantum punto
diuiditur in sua nomi-
na.

EVCLID. ELEM. GEOM.
DEFINITIONES
secundæ, acempe binorum
nominum.

Proposita linea rationali; & linea ex binis
nominibus vocata, diuisa, in sua nomina,
cuius maius nomen, id est, maior portio; pos-
sit plusquam minus nomen; quadrato linea
sibi, maiori inquam nomine, commensura-
bilis longitudine.

1.

Si quidem maius nomen fuerit commensu-
rabile longitudine propositorum lineæ ratio-
nali; Vocetur tota linea composita ex binis
nominibus, prima.

2.

Si verò minus nomen, id est, minor portio,
fuerit commensurabile longitudine proposi-
tiorum lineæ rationali; Vocetur tota linea ex
binis nominibus secunda.

3.

Si verò nentrum: ipsorum nominum fuerit
commensurabile longitudine propositorum
linearum rationali; Vocetur tota ex binis nomen-
ibus tertia.

Rursus si maius nomen possit plusquam mi-
nus nomen, quadrato linea sibi incom-
mensurabiles longitudine.

4.

Si quidem maius nomen sit commensurabi-
le

bile longitudine propositæ lineæ rationali;
Vocetur tota linea ex binis nominibus
quarta.

5.

Si verò minus nomen fuerit commensura-
bile longitudine lineæ rationali; Vocetur to-
ta ex binis nominibus quinta.

6.

Si verò neutrum ipsorum nominum fuerit
longitudine commensurabile: propositæ
lineæ rationali; Vocetur tota ex binis nomi-
nibus sexta.

Problema 13. Pro-
positio 49.

Reperire lineam ex binis
nominibus primis.

D				
D	16	F	12	O
Reperire lineam ex binis nominibus primis.		H		

12   4
A.....C....B
16

Problema 14. Propo-
sitio 50.

Reperire ex binis nomini-
bus secundam.

9   3
A.....C..B

K 3

Pro.

EVCLID. ELEM. GEOM.

Problema 15. Propo-
sicio 51. A.....C...
20

D

K

Reperire ex binis
nomini-
bus ter-
ciam.

Problema 16. Propo-
sicio 52. A.....C....B
10 6

Reperire ex binis no-
minibus quartam.

H 6
16 4

Problema 17. Propo-
sicio 53. A.....C....
20

Reperire ex binis no-
minibus quintam.

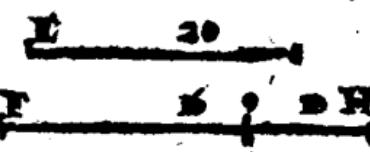
H 4
10 6

A.....C....B

Problema 18. Propo-
sicio 54. D.....
20

Repc-

Repetire ex binis
nominibus sextam.

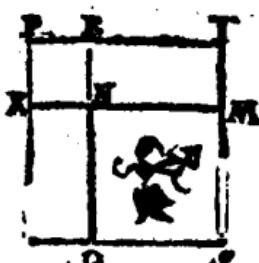

Theorema 37. Propositione 55.

Si superficies contenta fuerit sub rationali,
& ex
binis
nomi-
nibus
prima
recta
linea,
que illam superficiem potest, est irrationalis;
qua ex binis nominibus vocatur.

Theorema 38. Propo-
sitione 56.

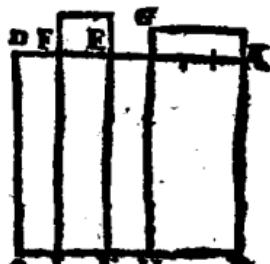
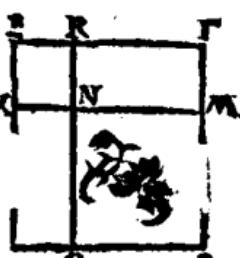
Si superficies contenta fuerit sub linea ratio-
nali, &
ex binis
nomi-
nibus
secunda;
Recta li-
nea po-
tens illam superficiem, est irrationalis; que
ex binis medijs prima vocatur.

Theorema 39. Propositio 57.

Si superficies contingatur sub rationali, & ex binis

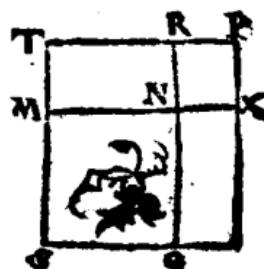
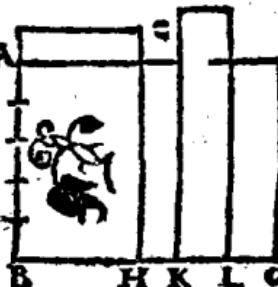
nominis
buster-
tia; recta
linea
qua illa
superfi-

ciem potest, est irrationalis; quæ ex binis mo-
dij dicitur tertia.

Theorema 40. Propositio 58.

Si su-
perfici-
es con-
tinga-
tur sub
ratio-
nali, &

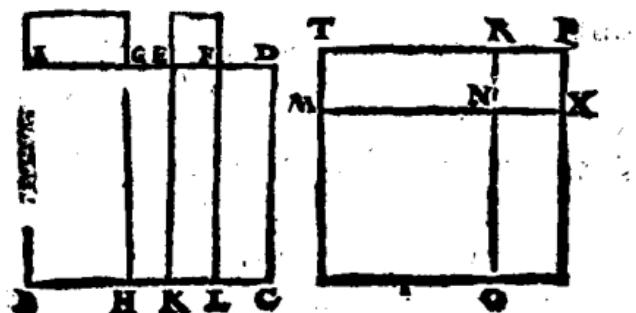

ex binis nominibus quarta; recta linea po-
tens superficiem illam, est irrationalis; quæ
dicitur maior.

Theorema 41. Pro-
positio 59.

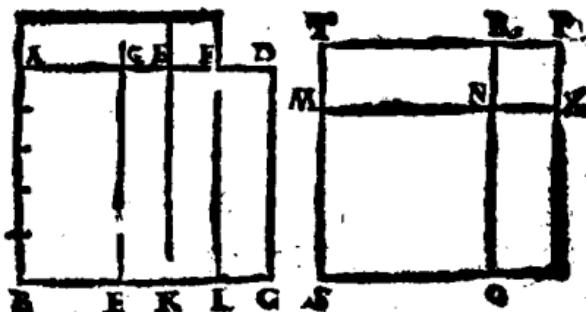
Si superficies contingatur sub rationali, & ex
binis

binis nominibus quarta; recta linea, qua illam superficiem potest, est irrationalis; quae dicitur potens rationale, & medium.

Theorema 42. Propositio 60.

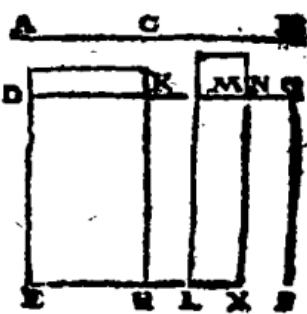
Si superficies continetur sub rationali, & ex binis nominibus sexta; Recta linea, qua illam superficiem potest, est irrationalis; quae dicitur potens, bina media.

Theorema 43. Propositio 61.

Quadratum eius linea, qua ex binis nomi-
nibus minimis

minibus, ad lineam rationalem applicatum, facit latitudinem ex binis minimis primam.

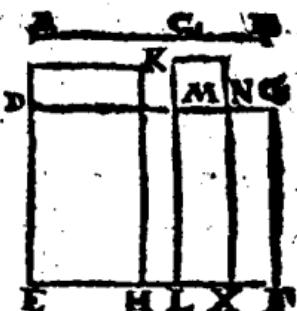
Theorema 44. Propositiō 62.

Quadratum, eiusque est ex binis medijs prima, ad lineam rationalem applicatum, facit latitudinem ex binis minimis secundam.

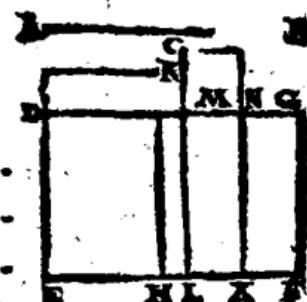
Theorema 45. Propositiō 63.

Quadratum eius, que est ex binis medijs secunda, ad lineam rationalem applicatum, facit latitudinem ex binis minimis terciā.

Theorema 46. Propositiō 64.

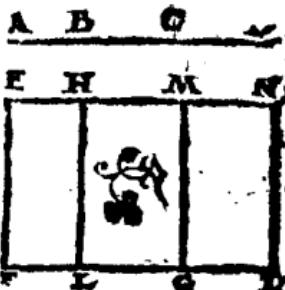
Quadratum linez maioris secundum, lineam rationalem applicatum, facit latitudinem ex binis minimis quartā.

Theo-

Theorema 47. Propo-
sitione 65.

Quadratum linea^z poten-
tis rationale, & medium
secundum rationalem
applicatum, facit latitu-
dinem ex binis nominati-
bus quintam.

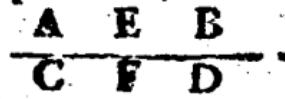
Theorema 48. Propo-
sitione 66.

Quadratum linea^z poten-
tis duo media, secundum
rationalem applicatum,
facit latitudinem ex bi-
nis nominibus sextam.

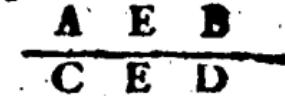
Theorema 49. Propositione 67.

Linea longitudine com-
mensurabilis, ei linea^z quæ
est ex binis nominibus; &
ipsa ex binis nominibus est, atque in ordine
eadem.

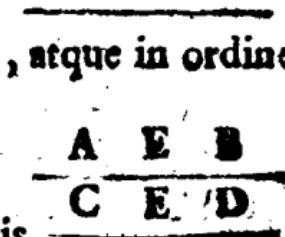
Theorema 50. Propositione 68.

Linea longitudine com-
mensurabilis alteri linea^z
quæ est ex binis medijs;
& ipsa ex binis medijs est, atque in ordine
eadem.

Theorema 51. Propo-
sitione 69.

Linea commensurabilis
linee maiori, & ipsa maior est.

156 EVCLID. ELEM. GEOM.

Theorema 52. Propositio 70.

Linea commensurabilis linea potenti ratio-
male & medium, est & $\frac{A}{C} \frac{E}{F} \frac{B}{D}$
ipsa linea potens rationa-
le & medium.

Theorema 53. Propositio 71.

Linea commensurabilis $\frac{A}{E} \frac{E}{B}$
lineae potenti duo me-
dia, est & ipsa linea po-
tens duo media.

Theorema 54. Propositio 72.

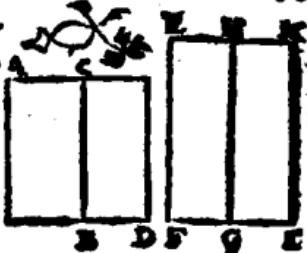
Si duæ superficies, rationalis, & media simul
componantur, linea quæ totam superficiem
compositam potest, est v-
na ex quatuor irrationali-
bus; vel ea, quæ dicitur ex
binis nominibus, vel ea,
quæ ex binis medijs prima,
vel linea maior, vel linea
potens, rationale & me-
dium.

$\frac{E}{C} \frac{H}{D} \frac{K}{F} \frac{L}{G}$

Theorema 55. Propo-
sitio 73.

Si duæ superficies medias inter se incommen-
sure-

surabiles simul compo-
nuntur; siunt reliquæ duæ
lineæ irrationales; & ex
binis medijs secunda, ut
bina media potens.

SCHOLIVM EX THEONE, ZAM-
BERTO, Campano, & P. Christ.
Clauio.

Ex bù omnibm facile colligitur, quod linea ea,
qua est ex binis nominibus, & cetera ipsam subse-
quentes, linea irrationales, neque sunt eadem cum
linea media, neque ipse inter se sunt eadem.

Nam quadratum linea media, ad lineam ra-
tionalē comparatum & applicatum, efficit alterum
latus, lineam rationalem, seu latitudinem
rationalem, ipsi linearis rationali, hoc est, linea, ad
quam applicatur longitudine incommensurabilis.
per propos. 23. libri decimi.

Quadratum verò eius linea, qua est ex binis no-
minibus, ad rationalē, applicatum, facit alterum
latus, & lineam, seu latitudinem ex binis nomini-
bus primam: per 61.

Quadratum verò eius, qua est ex binis medij
prima ad Rationalē applicatum, latitudinem
efficit ex binis nominibus secundam: per 26.

Quadratū verò eius, qua est ex binis medij
secunda, ad rationalē applicatum, latitudinem ef-
ficit

53 EVCLID. ELEM. GEOM.

fit ex binis nominibus tertiam: per 63.

Quadratum linea maiorū, ad rationalem applicatum, Latitudinem efficit ex binis nominibus quartam: per 64.

Quadratum vero eius, quod rationale, & medium potest, ad rationalem applicatum; efficit alteram latum, seu latitudinem ex binis nominibus quintam: per 65.

Quadratum denique linea eius, que binam mediā potest, ad rationalem applicatum, efficit alterum latum, seu latitudinem ex binis nominibus sextam: per 66.

Cum igitur balatitudines (que à nonnullis tētra dicuntur) differant, & à latitudine media & inter se, à latitudine quidem media, quod bac rationalis sit, illa vero irrationales, inter se attem, quod in ordine non sunt eadem cum ijs ex binis nominibus: manifestum est omnes ipsas irrationales lineas, de quibus hactenū dictum est, inter se differencees esse.

PRINCIPIVM SENARIORVM per detractionem, & aphare- sin.

Theorema 56. Propositio 74.

Si de linea rationali detrahatur rationalis, potentia tantum commensurabilis ipsi est:
Residua est irratio- A A A
nalis: Vocetur autem _____
Residuum, hoc sit apotome.

Theo-

LIBER X.

Theorema 57. Propo- fitio 75.

Si de linea media detrahatur media, poten-
tia tantum commensurabilis toti linea; que
verò detracta est, cum tota contineat super-
ficiem rationalem; Residua est irrationalis.
Vocetur autem Re- A A B
siduum medium pri- — — —
mum: hoc est, media apotome prima.

Theorema 58. Propo- fitio 76.

Si de linea media detrahatur media; poten-
tia tantum commensu- A B. B. B. B.
rabilis toti; que verò de- D E F G
tracta est, cum tota con-
tineat superficiem mé- [Diagram showing a square divided into four quadrants by a horizontal and vertical line through the center. The top-left quadrant is shaded black, while the other three are white. The vertices are labeled A, B, C, D at the top and E, F, G, H at the bottom. The midpoints of the sides are labeled D, E, F, G.]
diam: Reliqua est irratio-
nalis. Vocetur autem Re-
siduum medium secun- K K K K
dum, hoc est, media apotome secunda.

Theorema 59. Propo- fitio 77.

Si de linea recta detrahatur recta, potentia
incommensurabilis toti; compositum au-
tem ex quadratis totius linea, & linea de-
trahata, sit rationale; parallelogramnum ve-
rò ex

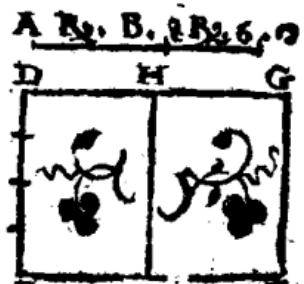
760 EVCLID. ELEM. GEOM.
ratio ex eisdem contentum, sit medium: Reliq.
qua linea erit irrationalis. A C B
Vocetur autem linea mi-
nor.

Theorema 60. Propositio 78.

Si de linea recta detrahatur recta, potentia
incommensurabilis toti linea; compositum
autem ex quadratis totius, & linea detraha-
bitur, sit medium; parallelogrammum vero bis ex
eisdem contentum, sit rationale: Reliqua li-
nea est irrationalis. Vocetur autem linea fa-
ciens cum superficie rationali totam super-
ficiem medium. A C B

Theorema 61. Propositio 79.

Si de linea recta detrahatur recta potentia
incommensurabilis toti linea; compositum
autem ex quadratis totius, & linea detra-
haabitur, sit medium: Parallelogrammum vero
bis ex eisdem sit etiam medium: præterea
sunt quadrata ipsarum incommensurabilia
parallelogrammo bis ex eisdem contenta,
Reliqua linea est irrationalis. Vocetur au-
tem linea faciens cum
superficie media totam
superficiem medium.

Figura

Theorema 62. Propositio 80.

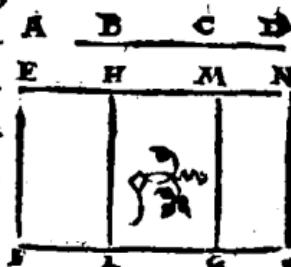
Residuo vnica tantum linea recta coniungit
ur rationalis, poten- A BB D
tia tantum co- | | |
mensurabilis toti lineaꝝ.

Theorema 63. Propositio 81.

Residuo medio primo vnica tantum linea
coniungitur media, potentia tantum com-
mensurabilis toti, ip- A BC D
sa cum tota rationale
continens.

Theorema 64. Propositio 82.

Residuo medio secundo
vnica tantum coniungi-
tur recta linea media, po-
tentia tantum commen-
surabilis toti, ipsa cum to-
ta medium continens.

Theorema 65. Propositio 83.

Lineae minori vnica tantum recta linea coniungit
ur potentia inconveniens mensurabilis toti,
faciens cum tota compositione ex quadratis
L ipsa.

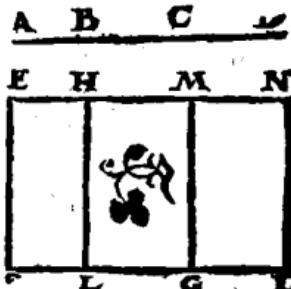
ipsarum rationale: id A B C D
 verò parallelogram-
 mum, quod bis ex ipsis fit, medium.

Theorema 66. Propositio 84.

Lineæ facienti cum superficie rationali to-
 tam superficiem medium, vni-
 ca tantum coniungitur linea recta, potentia incommensu-
 rabilis toti; faciens autem cum tota compo-
 situm ex quadratis ipsarum, medium; Id ve-
 rò, quod fit bis ex A B C D
 ipsis, rationale.

Theorema 67. Propositio 85.

Lineæ cum media superficie facienti totam
 superficiē medium, vni-
 ca tantum coniungitur li-
 nea, potentia toti incom-
 mensurabilis, faciens cum
 tota compositum ex qua-
 dratis ipsarum, medium,
 id verò, quod bis ex ipsis
 etiam medium: & præterea faciens com-
 positum ex quadratis ipsarum incommensura-
 bile ei, quod fit bis ex ipsis.

DEFINITIONES.

TERTIAE, NEMPE APOTOMA-
rum, seu residuorum.

Proposita linea rationali, & Residuo, si tota nempe composita ex ipso Residuo, & linea illi coniuncta, seu congruente, plus possit, quam coniuncta, quadrato rectæ lineæ sibi longitudine commensurabilis.

1.

Si quidem tota lineæ propositæ rationali sit longitudine commensurabilis; Vocetur Residuum primum, seu Apotome prima.

2.

Si verò coiuncta fuerit longitudine commensurabilis propositæ rationali; ipsa autem tota plus possit, quam coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine commensurabilis; Vocetur Residuum secundum, seu Apotome secunda.

3.

Si verò neutra linearum fuerit longitudine commensurabilis propositæ rationali; possit autem ipsa tota plusquam coiuncta, quadrato lineæ sibi longitudine commensurabilis; Vocetur Residuum tertium, seu Apotome tertia.

Rursus si tota possit plus quam coniuncta seu congruens, quadrato rectæ lineæ sibi longitudine incommensurabilis.

L 2

4. Et

4.

Et quidem si tota fuerit longitudine commensurabilis ipsis rationali; Vocetur Residuum quartum, seu Apotome quarta.

5.

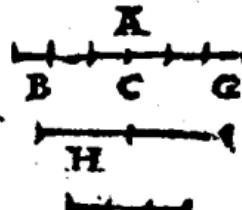
Si vero coniuncta fuerit longitudine commensurabilis ipsis rationali; & tota plus posset, quam coniuncta quadrato lineæ sibi longitudine incommensurabilis; Vocetur Residuum quintum, seu Apotome quinta.

6.

Sidenique neutra linearum fuerit commensurabilis longitudine ipsis rationali; fueritque tota potentior, quam coniuncta quadrato lineæ sibi longitudine incommensurabilis; Vocetur Residuum sextum, seu Apotome sexta.

Problema 19. Propo-
sitione 86.

Reperire primum Resi-
duum, seu Apotomen.

16

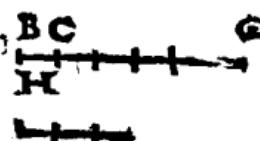
D.....F....E

9 7

A

Problema 20. Pro-
positio 87.

Reperire secundum Residuum.

Pro-

D.....F....E

27 9

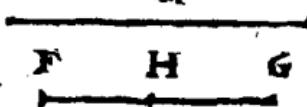
E.....

12

B.....E....C

9 7

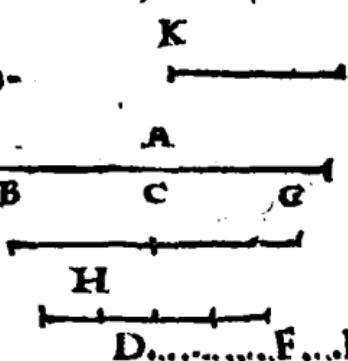
Problema 21. Propo-
sitio 88.

Reperire tertium Re-
siduum.

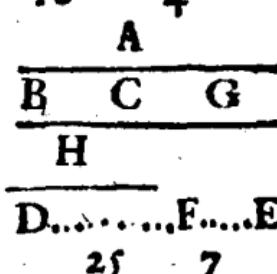
Problema 22. Pro-
positio 89.

Reperire quar-
tum Residuum.

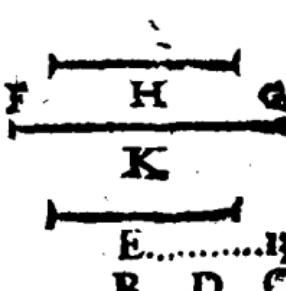
Problema 23. Pro-
positio 90.

Reperire quintum Resi-
duum.

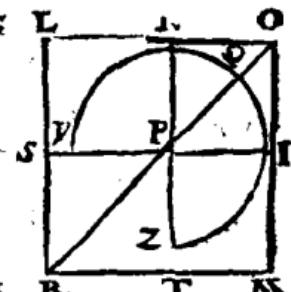
Problema 24. Pro-
positio 91.

Reperire sextum Resi-
duum.

Theorema 68. Propositio 92.

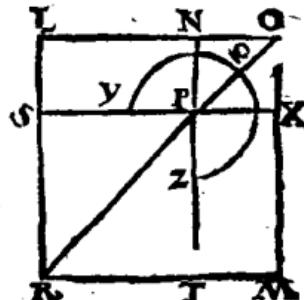
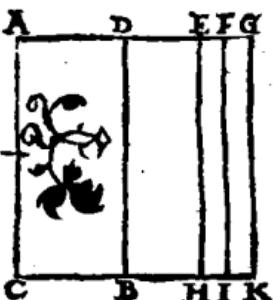
Si superficies contineatur sub linea rationali, & residuo primo; recta linea, que illam superficiem potest, est residuum.

Theorema 69. Propositio 93.

Si superficies contineatur sub linea rationali, & residuo secundo; recta linea,

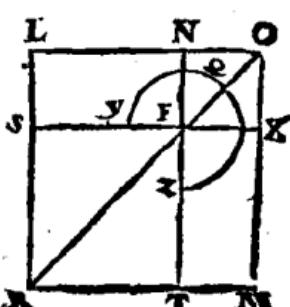
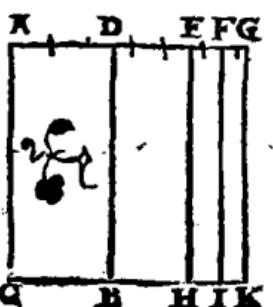
secundo; recta linea,
que illam superficiem potest, est residuum mediale pri-

medie Apotome prima.

Theorema 70. Propositio 94.

Si superficies contineatur sub linea rationali, &

residuo tertio; recta linea, quæ illam superficiem potest, est residuum mediale secundum, seu mediæ, est Apotome secunda.

Theorema 71. Propositio 95.

Si superficies contineatur sub linea rationali,

&

duo

quar-

to; re-

& ali-

nea,

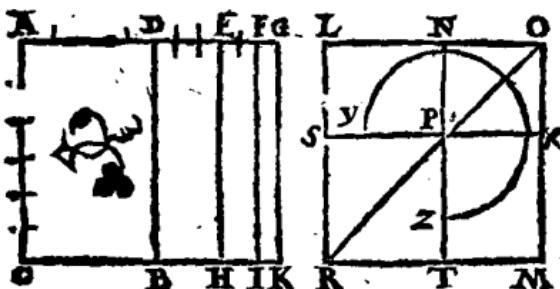
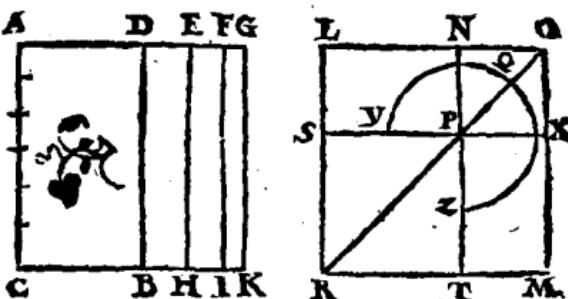
que

illam superficiem potest, est linea minor.

Theorema 72. Propositio 96.

Si superficies contineatur sub linea rationali, & residuo quinto; recta linea, quæ illam

superficiem potest, est ea, quæ dicitur cum

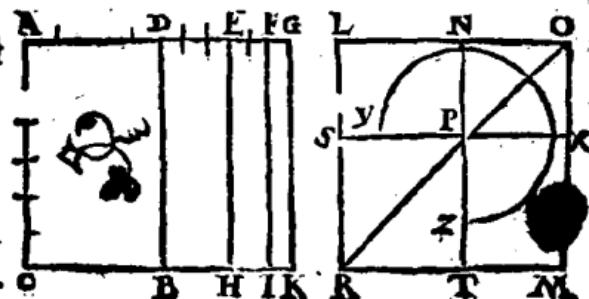

rationali superficie faciens totam medialem.

Theorema 73. Propositiō 97.

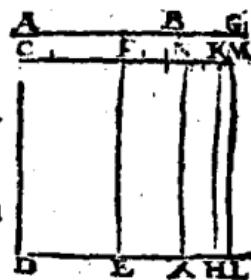
Si superficies cōtineatur sub linea rationali,

& Residuo sexto; recta linea, quæ illam superficiē potest, est ea, quæ dicitur faciens cum mediiali superficie totam medialem.

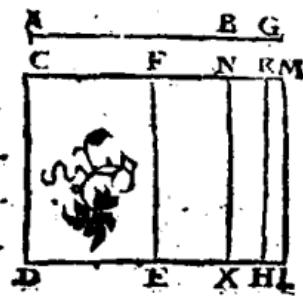
Theorema 74. Propositio 98.

Quadratum residui ad lineam rationalem applicatum, facit alterum latus residuum primum.

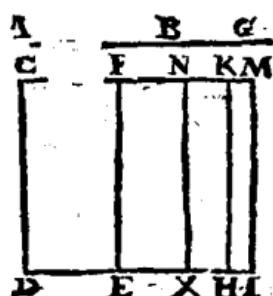
Theorema 75. Propositio 99.

Quadratum residui mediialis primi ad rationalem applicatum, facit alterum latus, residuum secundum.

Theorema 76. Propositio 100.

Quadratum residui mediialis secundi ad rationalem applicatum, facit alterum latus residuum tertium.

Theo-

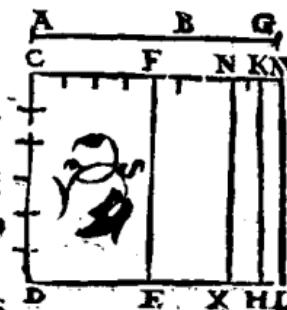
Theorema 77. Propo-
sitione 101.

Quadratum lineæ minoris ad rationalem applicatum, facit alterum latus residuum quartum.

Theorema 78. Propo-
sitione 102.

Quadratum lineæ cui rationes superficie facien-
tis totam medialem, ad rationalem applica-
tum, facit alterum latus
residuum quintum.

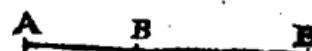
Theorema 79. Propo-
sitione 103.

Quadratum lineæ cum
mediata superficie facien-
tis totam medialem, ad
rationalem applicatum, facit alterum latus residuum sextum.

Theorema 80. Propositione 104.

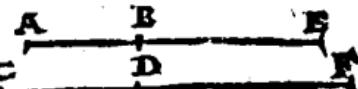
Recta linea residuo
commensurabilis
longitudine; est & $\frac{C}{D}$ $\frac{P}{R}$
ipsa residua, seu in ordine eadem.

Theorema 81. Propositione 105.
Recta linea commensurabilis residuo me-
diale,

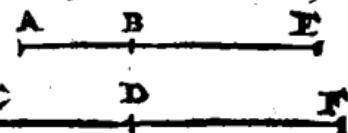
270. EVCLID. ELEM. GEOM.

diali, est & ipsa re-
siduum mediale, & c
eiusdem ordinis;
seu in ordine eadem.

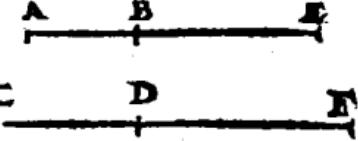
Theorema 82. Propositio 106.

Recta linea cōmen-
surabilis lineaē mi-
norī: est & ipsa lineaē
minor.

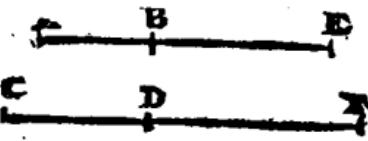
Theorema 83. Propositio 107.

Recta linea commensurabilis lineaē cum ra-
tionali superficie facienti totam medialem;
est & ipsa linea cum $\frac{A}{B}$
rationali superficie
faciens totam me- $\frac{C}{D}$
dialem.

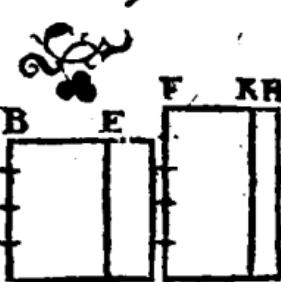
Theorema 84. Propositio 108.

Recta linea commensurabilis lineaē cum
mediali superficie fa $\frac{B}{C}$
cienti totam media- $\frac{D}{E}$
lem; est & ipsa cum $\frac{F}{G}$
mediali superficie faciens totam medialem.

Theorema 85. Propositio 109.

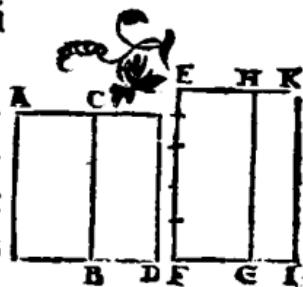
Si de superficie rationali
detrahatur superficies
mediakis; recta linea, quæ
reliquam superficiem po-
test, est alterutra ex dua-
bus irrationalibus, aut re-
siduum, aut linea minor.

Theo-

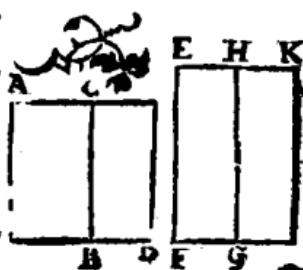
Theorema 86. Propositio 110.

Si de superficie mediali detrahatur superficies rationalis; aliæ duæ irrationales fiunt, aut residuum mediale primum, aut cum rationali superficies totam medialem.

Theorema 87. Propositio III.

Si de superficie medioli detrahatur superficies medialis, quæ sit incommensurabilis toti; reliquæ duæ fiunt irrationales, aut residuum mediale secundum, aut cum mediali superficie faciens totam medialem.

Theorema 88 Propositiō 112.

Linea, quæ residuum dicitur, non est eadem cum ea, quæ dicitur Binomiūm.

172 EVCLID. ELEM. GEOM.
SCHOLIVM EX THEONE, ZAM-
BERTO, Campano, & P. Christ.
Claudio.

Ex his demonstratis facilè intelligitur, quod recta linea, quare residuum dicitur, & cetera quinque eam consequentes irrationales, neque linea mediali, neque sibi ipse inter se sunt eadem.

Nam quadratum linea medialis secundum rationalem applicatum, facit alterum latus, rationalem lineam, longitudine incommensurabiliter ei, seu ad quam applicatur, per propoj. 23. libri decimi.

Quadratum verò residui secundum rationalem applicatum, facit alterum latus, residuum primam, per 98.

Quadratum verò residui medialis primi secundum rationalem applicatum, facit alterum latus, residuum secundum, per 99.

Quadratum verò residui medialis secundi, facit alterum latus, residuum tertium, per 100.

Quadratum verò linea minoris, facit alterum latus residuum quartum, per 101.

Quadratum verò linea cum rationali superficie facientis totam medialem, facit alterum latus residuum quintum, per 102.

Quadratum verò linea cum mediali superficie facientis totam medialem, secundum rationalem applicatum, facit alterum latus residuum sextum, per 103.

Cum igitur dicta latera, quae sunt latitudines cuius parallelogrammi unicuique quadrato aequalis & ad rationalem applicata, differant & a primo latere, & ipsa inter se, (nam a primo differunt: quoniam sunt residua non eiusdem ordinis) constat ipsasque linearum irrationalem inter se differentes esse. Et quoniam demonstratum est, residuum non esse idem quod Binomium: quadrata autem residui, & quinq[ue] linearum irrationalium illud consequentium, ad rationalem applicata, faciunt altera latera ex residuis eiusdem ordinis, cuius sunt & residua, quorum quadrata applicantur rationali. Ergo linearum irrationalem, qua consequuntur Binomium, & qua consequuntur residuum, sunt inter se differentes. Quare dicta linea omnes irrationalia sunt numero, i.e. subsequentes.

1. Media linea; qua vulgo medialis appellatur: propos. 22.

2. Linea ex binis nominibus (vulgo Binomium:) cuius sex sunt species inuenientur: propos. 37.

3. Ex binis mediis prima; vulgo Bimediale prima: propos. 38.

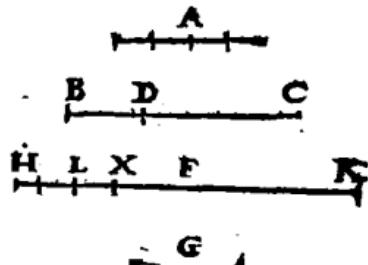
4. Ex binis mediis secunda; vulgo Bimediale secundum: propos. 39.

5. Major: propos. 40.
6. Li-

6. Linea rationale, ac medium potens: propos. 41.
 7. Bina media potens: propos. 42.
 8. Apotome (vulgò residuum:) cuius etiam species
   sex sunt reperta: propos. 74.
 9. Media Apotome prima; vulgò residuum: propos.
   75.
 10. Media Apotome secunda, vulgò residuum me-
   diale secundum: propos 76.
 11. Minor: propos. 77.
 12. Linea cum rationali medium totum efficiens;
   vulgò linea cum rationali superficie totam me-
   dialem faciens: propos. 78.
 13. Cum medio medium totum efficiens; vulgo linea
   cum mediali superficie totam medialem fac-
   iens: propos. 79.

Theorema 89. Propositio 113.

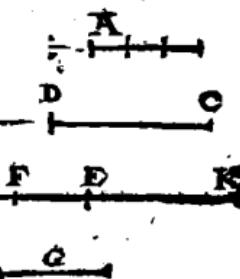
Quadratum lineæ rationalis ad Binomium applicatum, facit al-
 terum latus residu-
 um, cuius nomina
 sunt commensura-
 bilia Binomij nomi-
 nibus, & in eadem
 proportione, præ-
 terea id, quod sit residuum, eundem ordi-
 nem retinet, quem Binomium.

Theorema 90. Propositio 114.

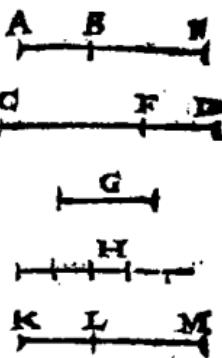
Quadratum lineæ rationalis ad residuum applicatum, facit alterum latus Binomium,
   cuius

cuius nomina sunt
commensurabilia,
nominibus residui, &
& in eadem pro-
portione ; præterea
id quod sit Bino-
mium, est eiusdem
ordinis, cuius & residuum.

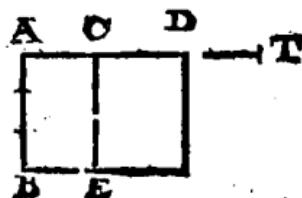
Theorema 91. Propo-
sitio 115.

Si parallelogramnum con-
tineatur ex residuo, & Bino-
mio, cuius nomina sunt com-
mensurabilia nominibus te-
sidui, & in eadem propor-
tione recta linea, quæ illam su-
perficiem potest, est rationa-
lis.

Theorema 92. Propositio 116.

Ex linea media nascuntur lineaæ irrationales.
innumer- A
rables, B
quarum C
nulla vi- D
li antedi
etarum
eadem fit:

Theo.

Theorema 103. Propositio 107.

E. H. E
E..

Propositum sit nobis demonstrare, in figuris quadratis diametrum esse longitudine incommensurabilem ipsi lateri.

FINIS ELEMENTI X.

EVCLI-

EVCLIDIS
ELEMENTVM
VNDECIMVM.
ET SOLIDORVM
primum.

DEFINITIONES

1.

Solidum, est quod longitudinem, latitu-
dinem, & crassitudinem habet.

2.

Solidi autem extremum est superficies.

3.

Linea recta est ad planum recta, cùm ad re-
ctas omnes lineas, à quibus illa tangitur,
quæque in proposito sunt piano, rectos an-
gulos efficit.

4.

Planum ad planum rectū est, cùm rectæ li-
neæ, quæ communi planorum sectioni ad
rectos angulos in uno planorum ducuntur,
alteri plano ad rectos sunt angulos.

5.

Rectæ lineæ ad planum inclinatio est angu-
lus acutus, ipsa insistente linea, & adiuncta
altera comprehensus, cùm à sublimi rectæ
illius lineæ termino deducti fuerit perpen-
dicularis in ipso piano fecerit ad propositæ
illius lineæ extremum, quod in eodem est
plano, altera recta linea fuerit adiuncta.

M

6. Pla-

6.

Plani ad planum inclinatio, est angulus acutus re&tis lineis contentus, quæ in utroque planorum ad idem communis sectionis punctum ductæ, rectos ipsi sectioni angulos efficiunt.

7.

Planum similiter inclinatum esse ad planum, atque alterum ad alterum dicitur, cū dicti inclinationum anguli inter se sunt æquales.

8.

Parallela plana sunt, quæ inter se non incidunt, nec concurrunt.

9.

Similes figuræ solidæ sunt, quæ similibus planis, multitudine & equalibus continentur.

10.

Aequales, & similes figuræ solidæ sunt, quæ similibus planis, multitudine & magnitudine æqualibus continentur.

11.

Solidus angulus est plurimum, quam duarum linearum, quæ se mutuo contingant, nec in eadem sint superficie, ad omnes lineas inclinatio.

Aliter.

Solidus angulus est, qui pluribus, quam duobus planis angulis, in eodem piano non consistentibus, sed ad unum punctum collectis continetur.

12. Pyg.

Pyramis est figura quæ planis contineatur, in uno acutum punctum levata.

13.

Prima figura est solida, quæ planis contineatur, quorum aduersa duo sunt, & æqualia, similia, & parallela; alia verò parallelogramma.

14.

Sphæra est figura, quæ conuerso circum quiscentem diametrum semicirculo continetur, cum in eundem rursus locum restitutus fuerit, unde moueri cooperat.

Sphæra est figura, quæ conuerso circum quiscentem diametrum semicirculo continetur, res omnibus solidis figuris (amplius quæcunq[ue]c.

Axis autem sphærae est, qui secns illam per diametrum in se extensum.

Circumferentia sphærae est linea periphery.

Diametrum sphærae est linea periphery.

18.

Conus est figura, quæ sub cōuerso circumquiescens alterum latus eorum, quæ rectum angulum continent, orthogonio triangulo continentur, cum in eundem rursus locum illud triangulum restitutum fuerit, vnde moueri cœperat.

Atque si quiescens recta linea æqualis sit alteri, quæ circum rectum angulum cēteratur, orthogonius erit Conus: si minor, amblygonius: si verò maior, oxygonius.

19.

Axīs autem Coni est, quiescens illa recta linea, circum quam triangulum vertitur.

20.

Basis verò Coni est, circulus qui à circumducta linea recta describitur.

21.

Cylindrus est figura, quæ sub conuerso circumquiescens alterum latus eorum, quæ rectum angulum continent, parallelogrammo orthogonio compræhenditur, cum in eundem rursus locum restitutum fuerit illud parallelogrammum, vnde moueri cœperat.

22.

Axīs autem Cylindri est quiescens illa recta linea, circum quam parallelogrammum vertitur.

23. Ba-

23.

Bases vero cylindri sunt circuli, à duabus aduersis lateribus, quæ circum aguntur, descripti.

24.

Similes coli. & cylindri sunt, quorum & axes, & basium diametri proportionales sunt.

25.

Cubus seu hexaedrum est figura solida, que sub sex quadratis e qualibus continetur.

26.

Tetraedrum est figura solida, quæ sub triangulis quatuor æqualibus, & æquilateris continetur.

27.

Octaedrum figura est solida, quæ sub octo triangulis æqualibus, & æquilateris continetur.

Dodecaedrum figura est solida quæ sub dodecagonis æqualibus, æquilateris, & æquiangulis continetur.

29.

Icosaedrum figura est solida, quæ sub triangulis videntiæ æqualibus, & æquilateris continetur.

30.

Parallelepipedum est figura solida, quæ sub sex figuris quadrilateris, quatuor quæ ex aduerso, parallelae sunt continetur.

31.

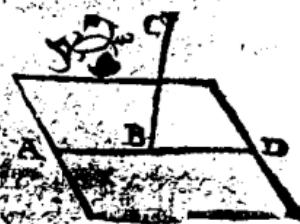
Solida figura in solida dicitur inscribi, quando omnes anguli figuræ inscriptæ constituntur, vel in angulis, vel in lateribus, vel denique in planis figuræ, cui inscribitur.

32.

Solida figura solidæ figuræ vicissim circumscribi dicitur, quando vel anguli, vel latera, vel denique plana figuræ, circumscriptæ tangunt omnes angulos figuræ, circum quam describitur.

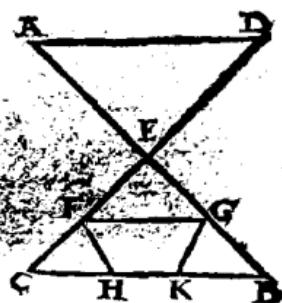
Theorema 1. Propositio 1.

Quædam rectæ lineæ pars in subiecto quidem non sunt in uno piano, quædam vero in sublimi.

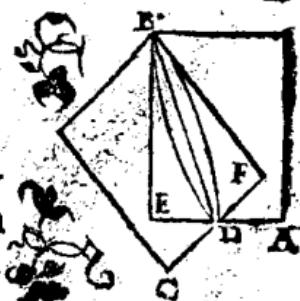
Theorema 2. Propositio 2.

Si duas rectæ lineæ se mutuo secant, in uno sunt planorum communis, et in alterum omne in uno est planus.

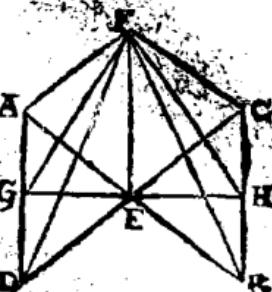
Theorema 3. Propositio 3.

Si duo plana se mutuò secant, communis eorum sectio est recta linea.

Theorema 4. Propo-
sitione 4.

Si recta linea, rectis duas
lineis se mutuo se-
cantibus, in communi se-
ctione ad rectos angulos
insistat: illa, ducto etiam
per ipsas plano, ad angulos rectos erit.

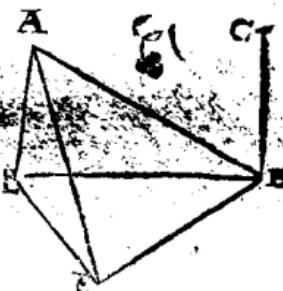
Theorema 5. Propo-
sitione 5.

Si recta linea, rectis tribus li-
neis se mutuo tangentibus,
in communi sectione ad re-
ctos angulos insistat: illæ tres
rectæ in uno sunt plano.

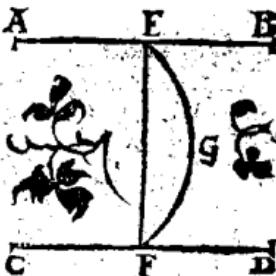
Theorema 6. Propo-
sitione 6.

Si duas rectæ lineæ sident
plano ad rectos sint an-
gulos: parallelæ erunt il-
læ rectæ lineæ.

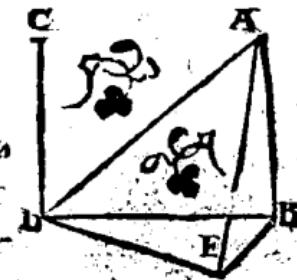
Theorema 7. Propo-
sitione 7.

Si duas sint parallelæ re-
ctaæ lineæ, in quarum v-
trag: sumpta fint quæli-
bet puncta: illa linea, quæ
ad hæc ptncta adiungitur,
in eodem est cum parallelis piano.

Theorema 8 Propo-
sition 8.

Si due sunt parallelæ re-
ctæ lineæ, quarum altera
ad rectos cuidam planū
fit angulos: & reliqua ei-
dem planū ad rectos an-
gulos erit.

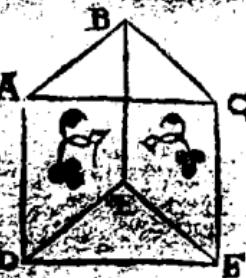
Theorema 9 Propo-
sition 9.

Quæ eidem rectæ lineæ
sunt parallelæ, sed non in-
eodem cum illa planū: hæ
qui que sunt inter se pa-
rallelae.

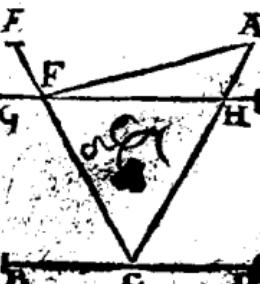

Theorema 10 Propositiō 10.

Si duæ rectæ lineæ se mu-
tuò tangentes ad duas re-
ctas se mutuò tangentes
sunt parallelæ, non autem
in eodem planū, illæ an-
gulos æquales compre-
hendent.

Problema 1. Propo-
sition 11.

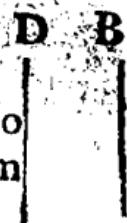
A dato puncto in subli-
mi, ad subiectum planū
perpendicularem rectam
lineam ducere.

Pro-

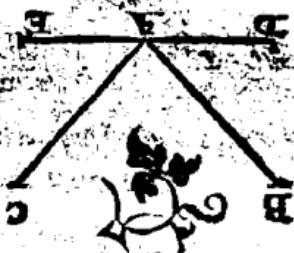
Problema 2. Propo-
sicio 12.

Dato plano, à punto, quod in illo
d̄rum est ad rectos angulos rectam
lineam excitare.

Theorema 13. Propo-
sicio 13.

Dato plano, à punto, quod
in illo datum est, duæ re-
ctæ lineæ ad rectos angu-
los non excitabuntur, ad
easdem partes.

Theorema 12. Propo-
sicio 14.

Ad quæ plana, eadem re-
ctæ lineæ rectæ sunt; illæ sunt
parallelæ.

Theorema 13. Propositio 15.

Si duæ rectæ lineæ se mu-
tuò tangent, ad duas re-
ctas se mutuò tangentes
sunt parallelae, non in eo-
dem consistentes plano:
paralelae sunt, quæ per il-
las dicuntur, plana.

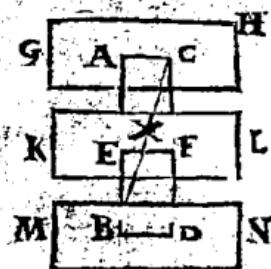

Theorema 14. Propo-
sitio 16.

Si duo plana parallela
planum quopiam secantur;
communes illorum secti-
ones sunt parallelæ.

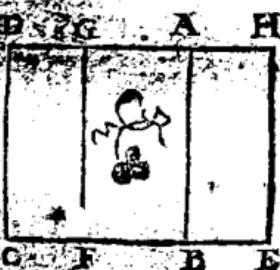
Theorema 15. Propo-
sitio 17.

Si duæ rectæ lineaæ paral-
lelis planis secantur; in eas-
dem proportiones seca-
buntur.

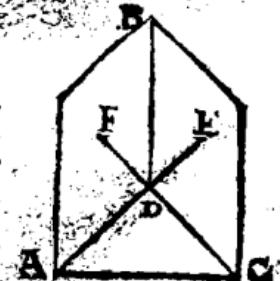

Theorema 16. Propo-

ositio 18. Si recta linea piano cui-
piam ad rectos sit angu-
los; illa etiam omnia, quæ
per ipsam plana, ad re-
ctos eidem plano angu-
los erunt.

Theorema 17. Propo-
sitio 19.

Si duo plana se mutuò se-
cantia, planum cuidam ad
rectos sint angulos; com-
muni etiam illorum se-
cato ad rectos eidem pla-
no angulos erit.

Theo-

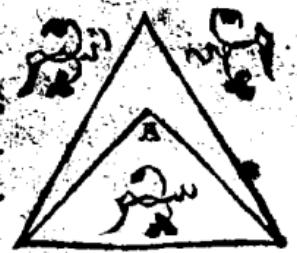
Theorema 18. Propo-
fitio 20.

Si angulus solidus sub pla-
nis tribus angulis coni-
neatur: ex his duo quili-
bet, utrum assumpti, tertio
sunt maiores.

Theorema 19. Propo-
fitio 21.

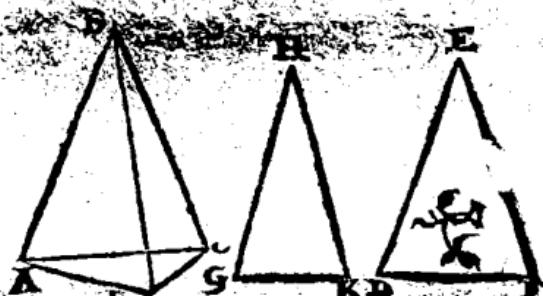
Solidis omnis angulus
sub minoribus quam re-
ctis quatuor angulis pla-
nis, continetur.

Theorema 20. Propositio 22.

Si plani tres anguli æqualibus rectis conti-
neantur lineis, quorum duo ut libet assum-
pti, tertio sint maiores; triangulum consti-
tui potest.

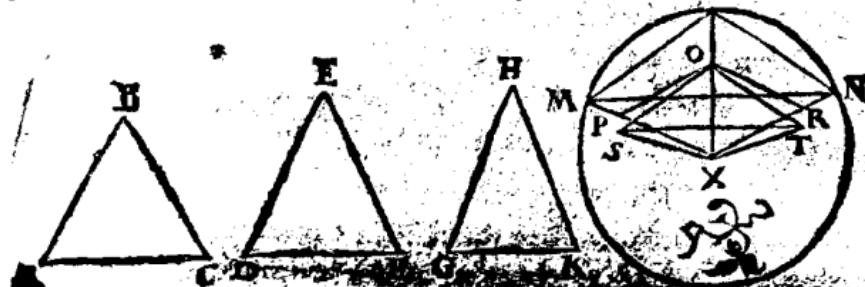
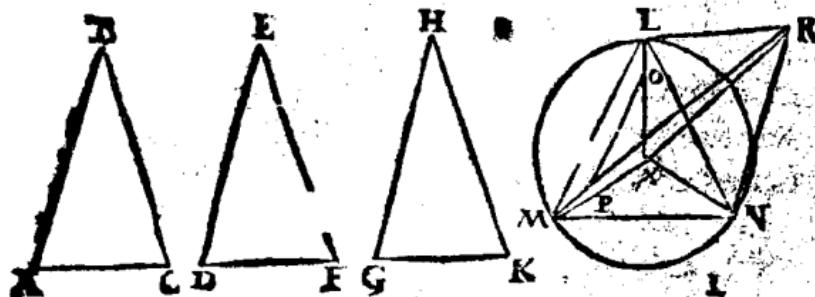
ex lineis
æquales,
illas re-
ctas con-
iungenti-
bus.

Problema 3. Propositio 23.

Ex planis tribus angulis, quorum duo, ut li-
bet assumpti, tertio sint maiores, solidum
angu-

188 EVCLID. ELEM. GEOM.
angulum constituere. Oportet autem illos
tres angulos rectis quadratur esse minores.

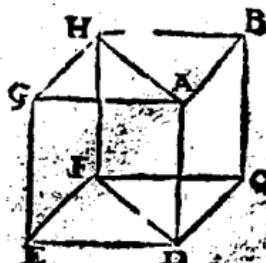

Theorema 21. Propo-
sition 24.

L — X

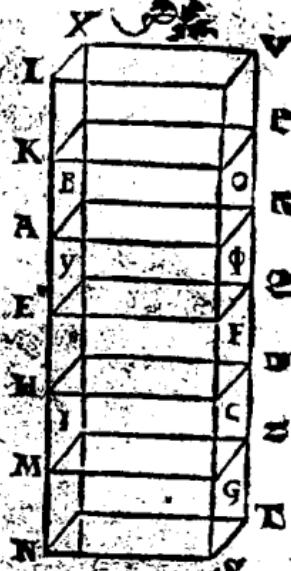
Si solidum sub parallelis
planis contineatur; aduer-
sa illius plāna, sunt paral-
lelogramma, similia, & e-
qualia.

Theo-

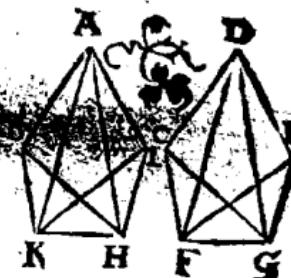
Theorema 22. Propo-
sitio 25.

Si solidum parallelopipedum , sub parallelis planis concentrum plano secerit, aduersis planis parallelo; erit quemadmodum basis ad basim, ita solidum ad solidum

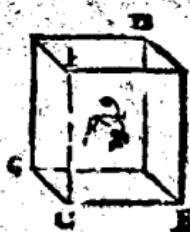
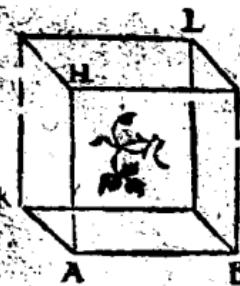
Problema 4. Propo-
sitio 26.

Ad datam rectam lineam eiusque punctum, angulum solidum constituerre, solido angulo dato æqualem.

Problema 5. Propositio 27.

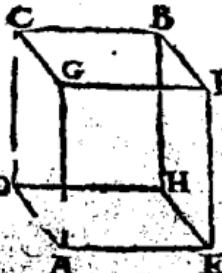
A data rectali-
nea, da-
to solidi
parallelis planis
compre-

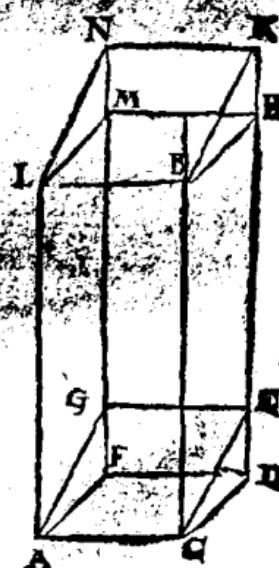
hento simile, & similiter positum solidum parallelis planis concentrum describere.

Theorema 23. Propositio 28.

Sisolidum parallelis planis comprehensum ducto per aduersorum planorum diagonos planos, secum sit: illud solidum ab hoc plano bifariam secabitur.

Theorema 24. Pro-
positio 29.

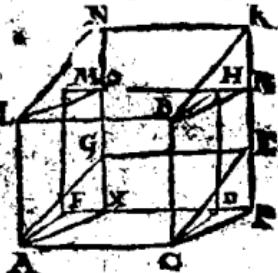
Solida parallelopipeda, seu parallelis planis comprehensa, quæ super eandem basim, & in eadem sunt altitudine, quorum infistentes lineæ in iisdem collocantur rectis lineis: illa sunt inter se æqualia.

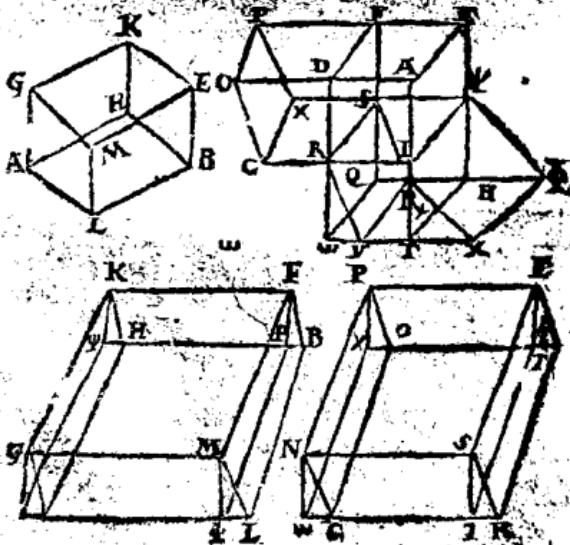
Theo-

Theorema 25. Propositio 30.

Solida parallelis planis circumscripta, quo
super eandem basim, & in
eadem sunt altitudine, quo
rum insistentes lineæ non
in ijsdem reperiuntur re
&is lineis; illa sunt inter se
æqualia,

Theorema 26. Propo
fitio 31.

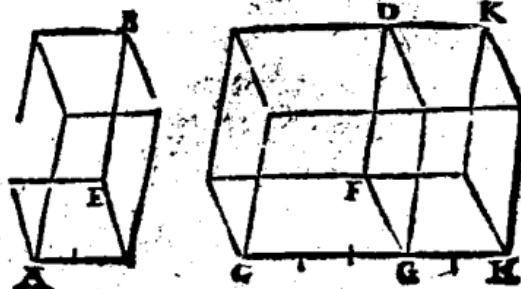
Solida parallelis planis, circumscripta, quo
super æqualibus basibus, & in eadem sunt
altitu
dine:
æqualia
sunt in-
ter se.

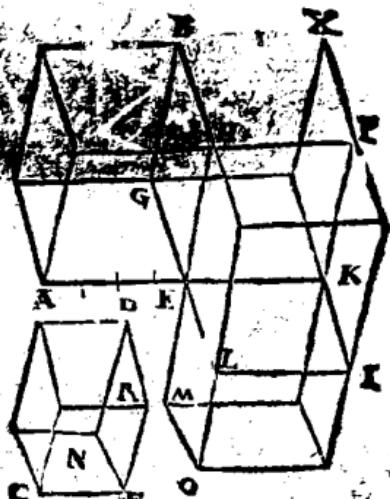
Theo.

Theorema 27. Propo-
sitio 33.

Solidū parallelis planis circumscripta, quæ
cuiusdem
sunt alti-
tudinis;
eam ha-
bent in-
ter se pro-
portionē,
quam ba-
ses.

Theorema 28. Propo-
sitio 34.

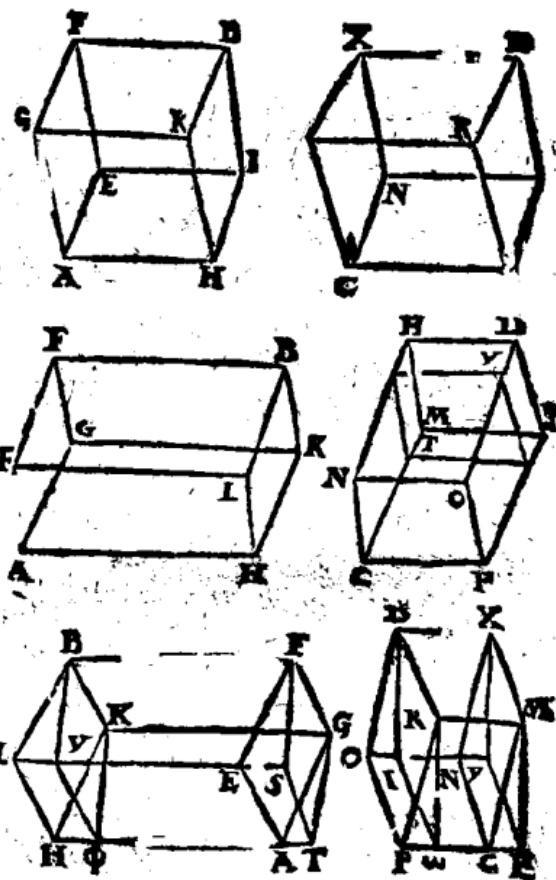
Similia solidū, pa-
rallelis planis cir-
cumscripta, ha-
bent inter se pro-
portionem ho-
mologorum la-
terum triplica-
tam.

Theo-

Theorema 29. Prepos.
fitio 34.

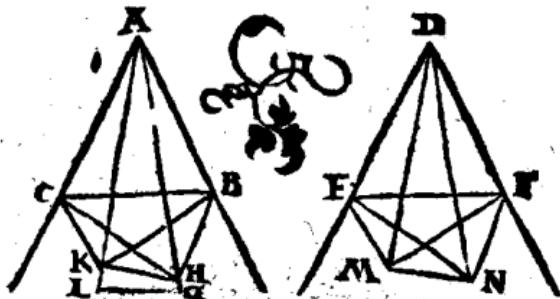
Aequalium solidorum parallelis planis contentorum bases, cum altitudinibus reciprocatur. Et solida parallelis planis contenta, quorum bases cum altitudinibus reciprocantur, illa suarum aequalia.

Theorema 30. Propo-
fitio 35.

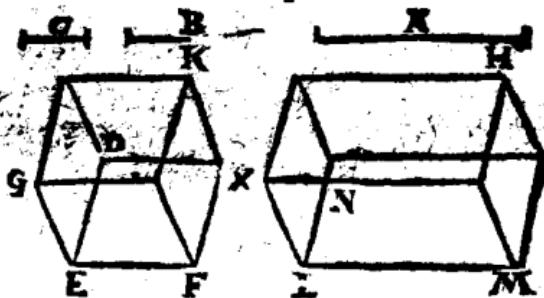
Si duo plani sunt anguli aequales, quorum
ver-

verticibus sublimes rectæ lineæ insistant,
quæ cum lineis primò positis angulos con-
tineant æquales, vtrunque vtrique: in subli-
mibus autem lineis quælibet sumpta sint
puocta, & ab his ad plana, in quibus consi-
stunt anguli primum positi, duæ sint per-
pendiculares; ab earum verò punctis, quæ in
planis signata fuerint, ad angulos primum
posi-
tos ad-
iunctæ
sint re-
ctæ li-
neæ, hę
cum
sublimibus æquales angulos comprehen-
dent.

Theorema 31. Propositio 26.

Si re-
ctæ:
terc
lineæ
sint
pro-
porti-

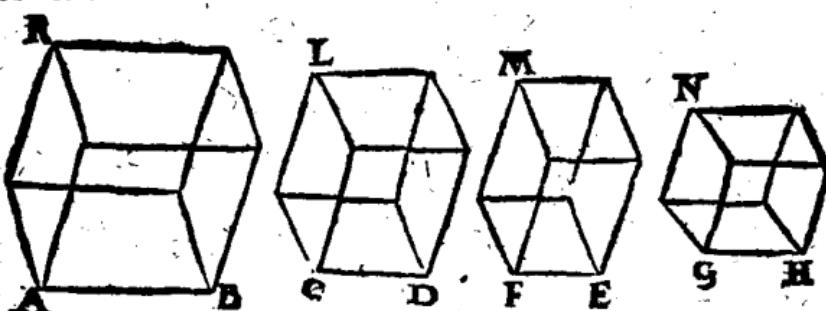

onales: quod ex his tribus sit solidum paral-
lelis planis contentum, æquale est descripto
à media linea solido parallelis planis com-
prehenso, quod æquilaterum quidem sit, sed
antedicto æquiangulum,

Theo-

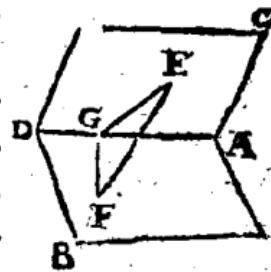
Theorema 32. Propositio 37.

Si rectæ quatuor lineæ sint proportionales, illa quoque solida parallelis planis contenta, quæ ab ipsis lineis & similia & similiter describuntur, proportionalia erunt. Etsi solida parallelis planis comprehensa, quæ & similia & similiter describuntur, sint proportionalia; illæ quoque rectæ lineæ proportionales erunt.

Theorema 33. Propositio 38.

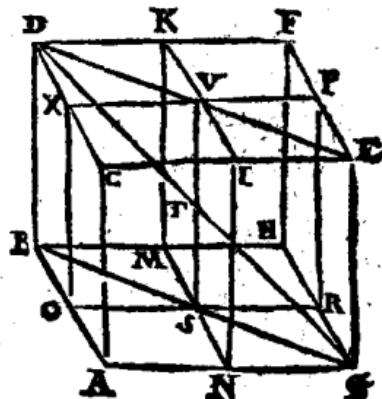
Si planum ad planum rectum sit; & à quodam punto eorum, quæ in uno sunt planorum, perpendicularis ad alterum planum ducta sit: illa, quæ ducitur perpendicularis, in communem cadet ipsorum planorum sectionem.

Theorema 34. Propositio 39.

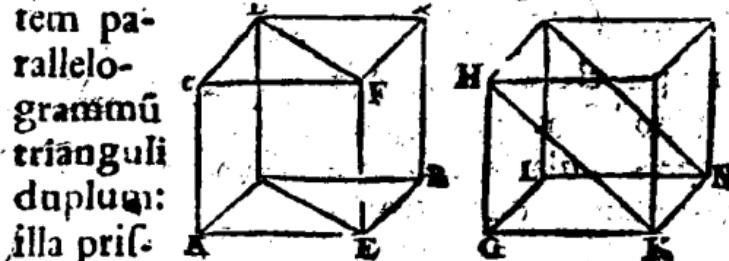
Si in solido parallelis planis circumscripto,

196 EVCLID. ELEM. GEOM.
 aduersorum planorum lateribus bifariam
 sectis, edu&ta sint
 per sectiones pla-
 na; communis il-
 lorum planorum
 sectio, & solidi pa-
 rallelis planis cir-
 cumscripsi diamet-
 ter, se mutuo bifa-
 riā secabunt.

Theorema 35. Propositio 40.

Si duo sint æqualis altitudinis prismata;
 quorum hoc quidem basim habeat paralle-
 logrammatum: illud verò triangulum sit au-
 tem pa-
 rallelo-
 grammatū
 trianguli
 duplum:
 illa pris-
 mata erunt æqualia.

FINIS ELEMENTI XL

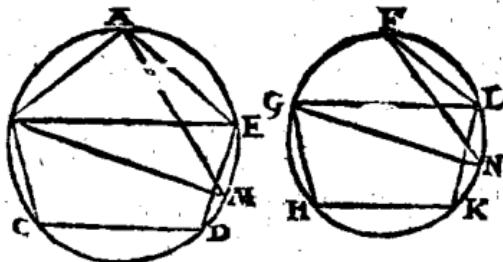
EVCLID.

EVCLIDIS ELEMENTVM DVODECIMVM.

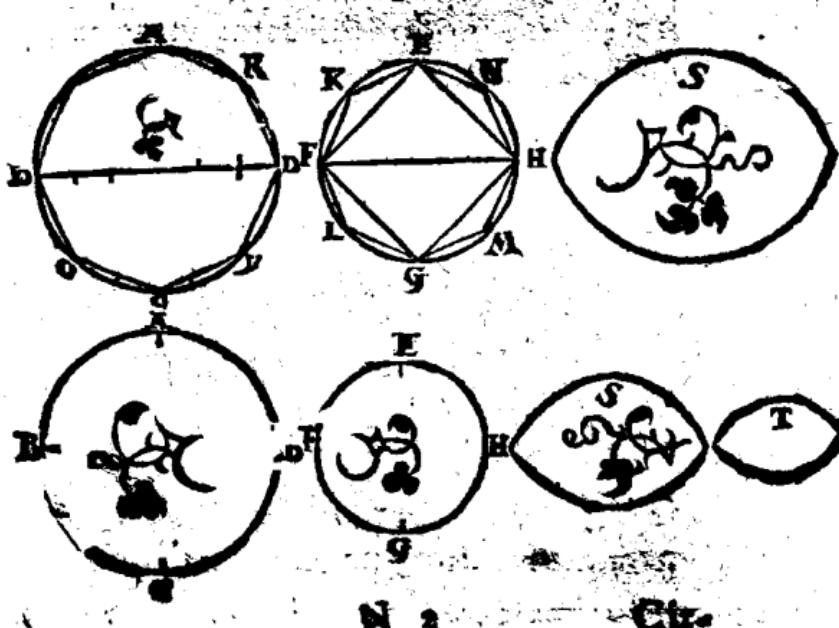
ET SOLIDORVM
secundum.

Theorema 1. Propositio 1.

Similia, quæ sunt in circulis polygona, proportionem inter se, quā descripta à diametris quadrata.

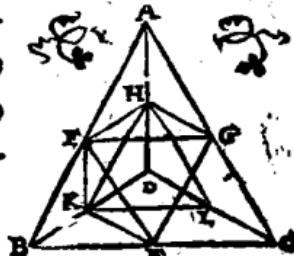
Theorema 2. Propositio 2.

Circuli eam inter se proportionem habent,
quam descripta à diametris quadrata.

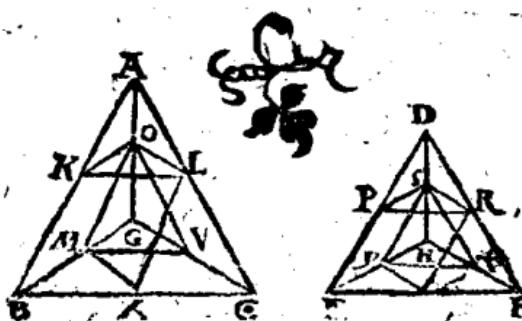
Theorema 3. Propositio 3.

Omnis pyramis trigonam habens basim, in duas dividitur pyramides non tantum æquales & similes inter se, sed toti etiam pyramidæ similes, quarum trigonæ sunt bases; atq; in duo prismata æqualia, quæ duo prismata dimidio pyramidæ totius sunt maiora.

Theorema 4. Propositio 4.

Si duæ eiusdem altitudinis pyramidæ trigonæ habent bases; sit autem illarum vtraque dimisa & in duas pyramidæ inter se æquales, totique similes; & in duo prismata æqualia; Ac eodem modo dividatur vtraque pyramidum, quæ ex superiori divisione natæ sunt; idque perpetuo fiat: quemadmodum

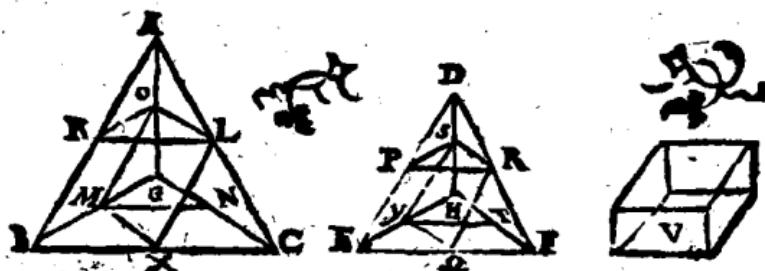

se habet unius pyramidæ basim ad alterius pyramidæ basim; ita & omnia, quæ in una pyra-

pyramide prismata ad omnia, quæ in altera
pyramide prismata multitudine æqualia.

Theorema 5. Propositio 5.

Pyramides eiusdem altitudinis, quarum tri-
gonæ sunt bases; eam inter se proportionem
habent, quam ipsæ bases.

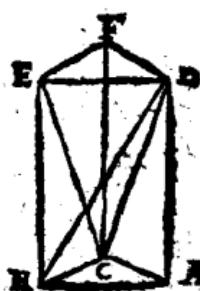

Theorema 6. Propositio 6.

Pyramides eiusdem altitudinis, quarum
polygonæ sunt bases, eam inter se propor-
tionem habent quam ipsæ bases.

Theorema 7. Propo-
fitio 7.

Omnis prisma trigonum
habens basim, dividitur
in tres pyramides inter se
æquales, quarum trigone
sunt bases.

eo EVCLID. ELEM. GEOM.

Theorema 8. Propositio 8.

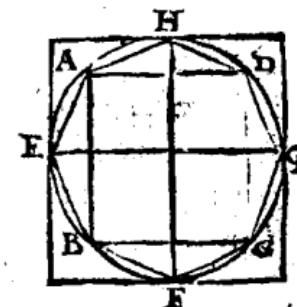
Similes pyramides, quæ trigonas habent bases; in tripli-cata sunt homologorū laterū proportionē.

Theorema 9. Propositio 9.

Aequalium pyramidum, & trigonas bases habentium, reciprocantur bases cum altitudinibus. Et quatum pyramidum trigonas bases habentium reciprocantur bases cū altitudinibus; ille sunt æquales.

Theorema 10. Propositio 10.

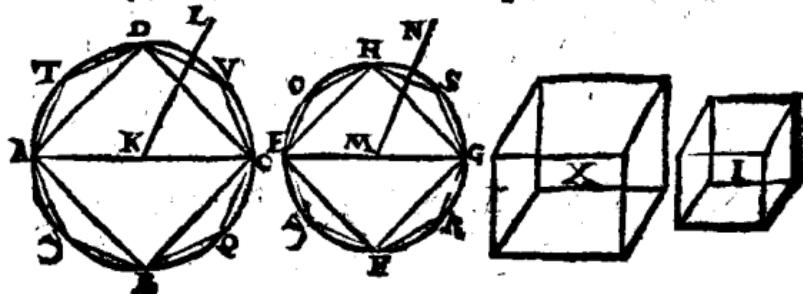
Om-nis co-nus ter-tia pars est cy-lindri,

sæcundum cum ipso cono basim habentis, & altitudinem æqualem.

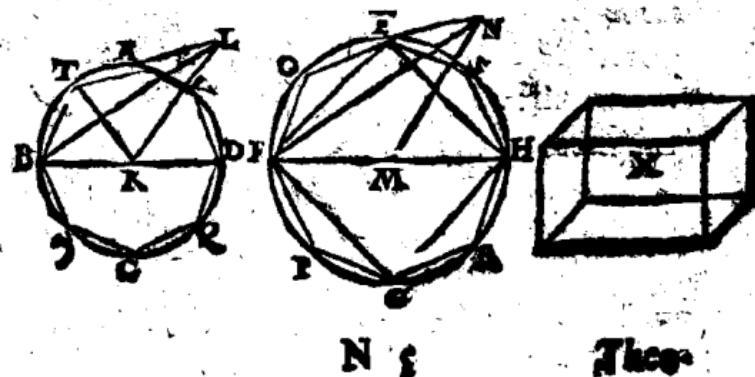
Theorema II. Propo-
sitio II.

Coni, & cylindri eisdem altitudinis, eam
inter se proportionem habent, quam bases.

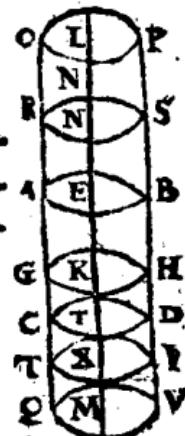
Theorema II. Propo-
sitio II.

Similes coni, & cylindri, triplicatam habent,
inter se proportionem diametrorum, qui
sunt in basibus.

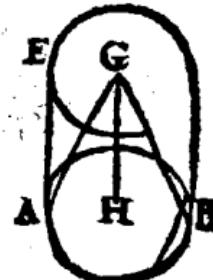
Theorema 13. Propo-
sitione 13.

Si cylindrus plano sectus sit ad-
uersis planis parallelo : Erit que-
admodum cylindrus ad cylin-
drum, ita axis ad axem.

Theorema 14. Propo-
sitione 14.

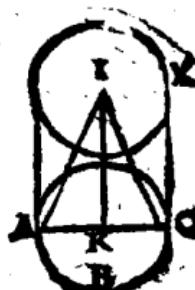
Coni, &
cylindri,
qui in æ.
qualibus
sunt basi-
bus; eam
habent in-
ter se pro-
portionē,
quam alti-
tudines.

Theo.

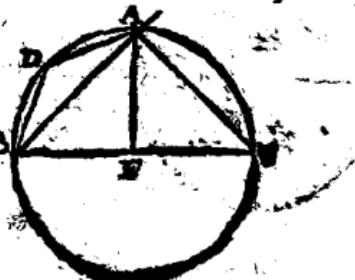
Theorema 15. Propositio 15.

Aequalium conorum, & cylindrorum bases cum altitudinibus reciprocatur. Et quorum conorum & cylindrorum bases cum altitudinibus reciprocantur, illi sunt aequales.

Problema I. Propositio 16.

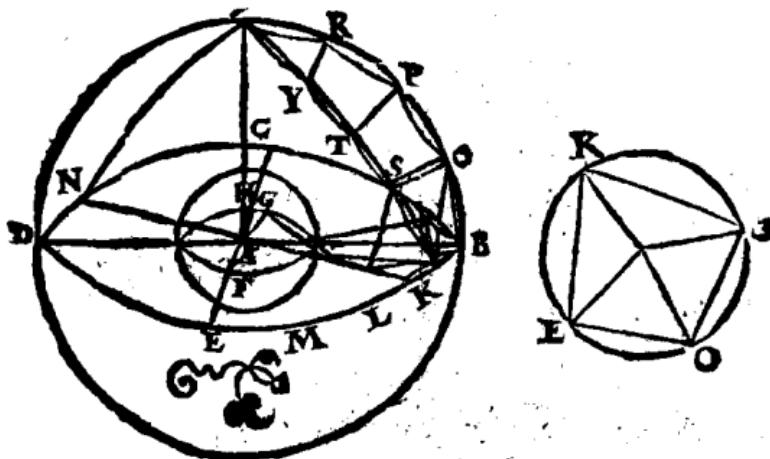
Duobus circulis circa idem centrum existentibus, in maiore circulo polygonum aequalium, pariumque laterum inscribere, quod minorem circulum non tangat.

Præ-

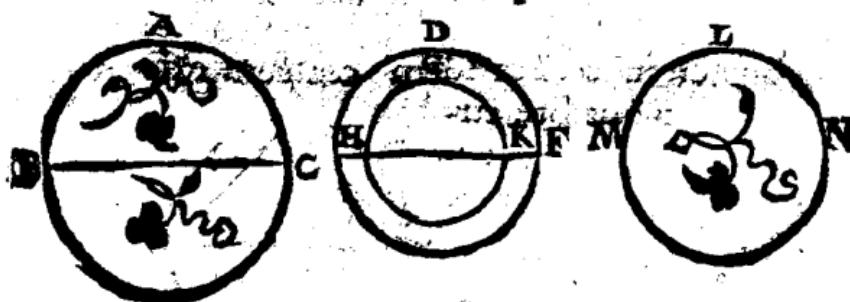
Problema 2. Propositio 17.

Duabus sphæris circa idem centrum exstentibus, in maiori sphæra solidum polyedrum inscribere, quod minoris sphærae superficiem non tangat.

Theorema 16. Propositio 18.

Sphære inter se proportionem habent suarum diametrorum triplicatam.

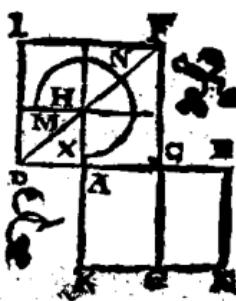

FINIS ELEMENTI XII.

EVCLIDIS
ELEMENTVM
DECIMVM TERTI-
VM, ET SOLIDORVM
tertium.

Theorema 1. Propositio 1.

Si recta linea per extremā & mediata proportionem sec̄ta sit; maius segmentū, quod totius lineæ dimidium assumpserit, quintuplum potest eius, quod à totius dimidia describitur, quadrati.

Theorema 2. Propositio 2.

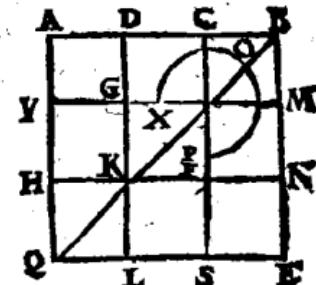
Si recta linea sui ipsius segmenti quintuplum pos- sit, & dupla segmenti hu- ius linea per extremam & medium proportionem secetur, maius segmen- tum reliqua pars est linea primū posita.

Theo-

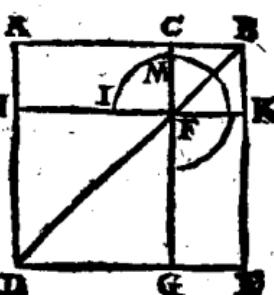
Theorema 3. Propo-
sitio 3.

Si recta linea per extre-
mam & medium pro-
portionem secta sit;
minus segmentum,
quod majoris segmen-
ti dimidium assumpsit, quintuplum po-
test eius, quod à maioris segmenti dimidio
describitur quadrati.

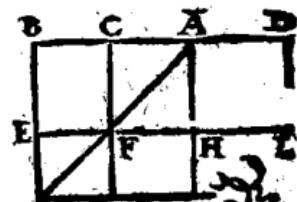

Theorema 4. Propositio 4.

Si recta linea per extre-
mam & medium propor-
tionem secta sit: quod à
toto, quodque à minore
segmento, simul utraque
quadrata, tripla sunt eius.
quod à maiore segmento
describitur, quadrati.

Theorema 5. Propo-
sitio 5.

Si ad rectam lineam,
quaer per extremam &
medium proportionem
secatur, adiuncta sit al-
tera segmento maiori
æqualis: tota hæc linea
recta per extremam & mediana propor-
tionem

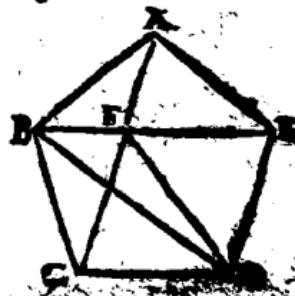
nem secatur; estque maius segmentum recte linea primū posita.

Theorema 6. Propositio 6.

Si recta linea $\mu\tau\gamma$, siue rationalis, per extremam & medianam proportionem secta sit; utrumque segmentorum $\lambda\epsilon\gamma\sigma$, siue irrationalis, est linea, quæ dicitur Residuum, seu Apotome.

Theorema 7. Propositio 7.

Si pentagoni æquilateri tres sint æquales anguli, siue qui deinceps, siue qui non deinceps sequuntur: ilud pentagonum erit æquiangularium.

Theorema 8. Propositio 8.

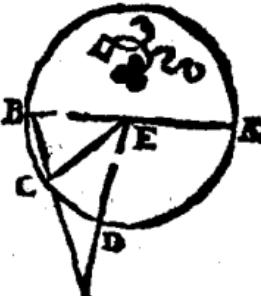
Si pentagoni æquilateri, & æquiangulari duos qui deinceps sequuntur, angulos recte subtendant lineæ; illæ per extremam & medianam proportionem se mutuò secant; etiamque maiora segmenta, ipsius pentagoni lateti sunt æqualia.

Theo.

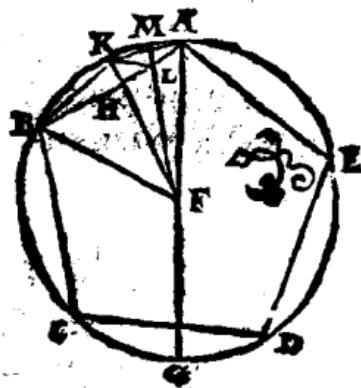
Theorema 9. Propositio 9.

Si latus hexagoni, & latus decagoni eidem circulo inscriptorum composita sint; tota recta linea per extremam & medium proportionem secta est; eiusque segmentum maius, est hexagoni latus.

Theorema 10. Propositio 10.

Si in circulo pentagonum æquilaterum inscriptum sit; pentagoni latus potest & latus hexagoni, & latus decagoni, eidem circulo inscriptorum.

Theorema 11. Propositio 11.

Si in circulo p̄t̄n̄, seu rationalem diametrum habente, inscriptum sit pentagonum æquilaterum; pentagoni latus irrationalis est linea, quæ vocatur minor.

Theo-

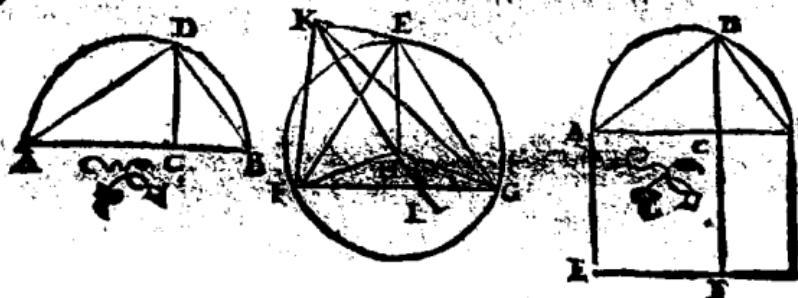
Theorema 12. Propositio 12.

Si in circulo inscriptum sit triangulum æquilaterum; latus trianguli laius potentia triplum est eius lineæ, quæ ex circuli centro ducitur.

Problema 1. Propositio 13.

Pyramidem constituere; & data sphæra complecti; atque docere quod illius sphæræ diameter potentia sesquialtera sit lateris ipsius pyramidis.

Problema 2. Propositio 14.

Octaëdrum constituere, eaq; sphæra, qua pyramide complecti; atque probare, quod illius sphæræ diameter potentia dupla sit lateris ipsius octaëdri.

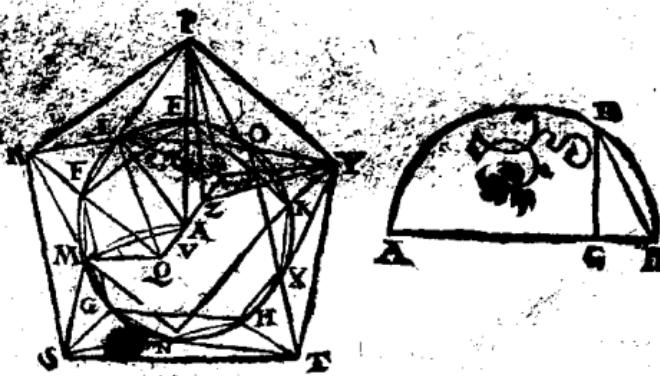
Pro-

Problema 3. Propo-
sitio 15.

Cubum constituere; eaque sphæra, qua &
superiores figuras complecti; atque doce-
re quod illius sphæræ diameter potentia
tripla sit lateris ipsius cubi.

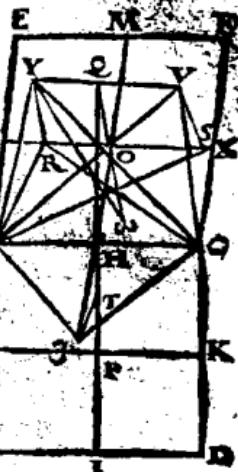
Problema 4. Propo-
positio 16.

Icosaedrum constituere, eademque sphæra,
qua & antedictas figuras, complecti; atque
probare, quod illius Icosædri latus irratio-
nalis sit linea, quæ vocatur Minor.

Problema 5. Pro-
positio 17.

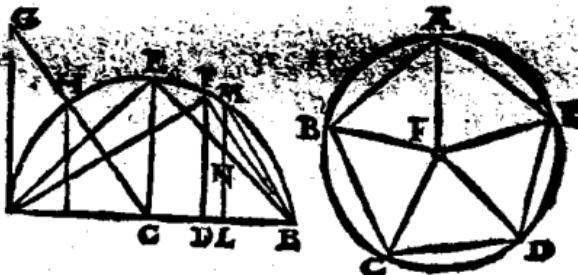
Dodecaedrum constitue-
re; eademque sphæra, qua
& antedictas figuræ, cō-
plete; atq; probare quod
illius dodecaedri latus ir-
rationalis sit linea, quæ
vocatur Residuum, seu
Apotome.

Problema 6. Propo-
sitio 18.

Quin

que
figu-
raru
latera
pro-
pone-
re, &
inter se comparare.

SCHOLIVM.

Interpretes hoc in loco demonstrant, prater di-
ctas quinque figuræ, non posse aliam constitui fu-
guram solidam, que ex planis & aquilateris &
angulis contingat, inter se equalibus.

Non enim ex duobus triangulis, neque ex alijs duabus figuris, solidus constituitur angulus; cum saltus tres anguli plani requirantur ad solidi anguli constitutionem.

Ex tribus autem triangulis equilateris, constat pyramidis angulus.

Ex quatuor angulis, Octaedri.

Ex quinque angulis, Icosaedri.

Nam ex triangulo, sex autem triangulis & equilateris & aquiangulis ad idem punctum coextensibus, non fiet angulus solidus: cum n. trianguli equilateri angulus, recti unius bessim (hoc est duas tertias partes:) continet, erunt eiusmodi sex anguli rectis quatuor aequales. Quod fieri non potest. Nam solidus non potest esse ex quatuor angulis, continetur per prop. 27. 1. 11.

Multo ergo minus ex pluribus, quam sex planis eiusmodi angulis solidus angulus constabit.

Sed ex quatuor quadratis, Cubi angulus continetur.

Quatuor quadratus, nullus angulus solidus confici potest, sed cum recti quatuor erunt. Multo ergo minus ex pluribus, quam quatuor eiusmodi angulis solidus angulus constabit.

Ex tribus autem pentagonis equilateris, & aquiangulis, Dodecaedri angulus continetur.

Sed ex quatuor huiusmodi angulis, nullus solidus angulus confici potest. Cum enim pentagoni equilateri angulus rectus sit, & quintae recti partem erunt quatuor anguli recti quatuor maiores, non potest fieri

perimetro non sunt ex alijs poligoni
neque ex aliis triangulis, sed hinc quod
sit unus, et unius.

Quoniam enim per se ipsum est unius dictas quin-
que figuratas aliam figuram non posse con-
ficiunt, que ex aliis equilateris triangulis
in eis formantur, conseruare.

Vix illud p. 1000. p. 1000. p. 1000.

FINIS ELEMENTI ET.

EVCLIDIS ELEMENTVM

DECIMVM QVARTVM ET SO-
lidorum quartum, vt quidam arbitran-
tur; Ut alij verò, Hypsiclis Alexan-
drini, de quinque corpo-
ribus.

LIBER PRIMVS.

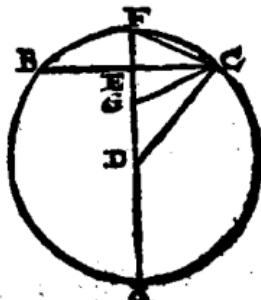
Procemium Hypsiclis Alexandrini ad Pro-
tarchum.

Hypsicles Tyrius, Protarche, Alexandri-
anus, patruus patruj, nostro ab discipli-
nariis sicut etiam ratione datus, longissimo
peregrinationis tempore cum eo versa-
tus est. Cumq; different aliquando de scripta ab
Apollonio comparatione Dodecaedri, & Icosaedri
etiam hoc à inscriptiorum; quam bac inter se ha-
bent, nūc, confituntur ea non ratiōne tradidisse
Apollonim, quem sicut etiam dicitur, ut de patre au-
dire erat, literū prodiderunt. Ego autem postea
incidi in alterum librum ab Apollonio editum, qui
demonstrationem accuratè complectetur de re
proposita, ex eiusq; problematis indagatione ma-
gnam equidem cœpi voluptatem. Illud certè ab o-
mnibus perspicie potest quod scripsit Apollonius,
cum sit in omnium manibus. Quod autem diuersi-
ti, quantum conyicere licet, studio nos posse scri-
pisse

phisse videmur, id monumentis consignatum tibi dedicandum duximus, ut qui feliciter cum in omnibus disciplinis, tum vel maximè in Geometria versatus, scitè ac prudenter iudices ea, qua dicturi sumus: Ob eam verò, quæ tibi cum patre fuit, via consuetudinem, quaq; nos complecteris, benevolentiam, tractationem ipsam libenter audias. Sed iam tempus est, ut proœmio finem fasientes, hanc syntaxim aggrediamur.

Theorema 1. Propositio 1.

Perpendicularis linea, quæ ex circuli cuiuspiam centro in latus pentagoni ipsi circulo inscripti ducitur; dimidia est versusque simul lineæ, & eius, quæ ex centro, & lateris decagoni in eodem circulo inscripti.

Theorema 2. Propositio 2.

Si binæ rectæ lineæ extrema, & media proportione secentur; ipsæ similiter secabuntur, in easdem scilicet proportiones.

Theorema 3. Propositio 3.

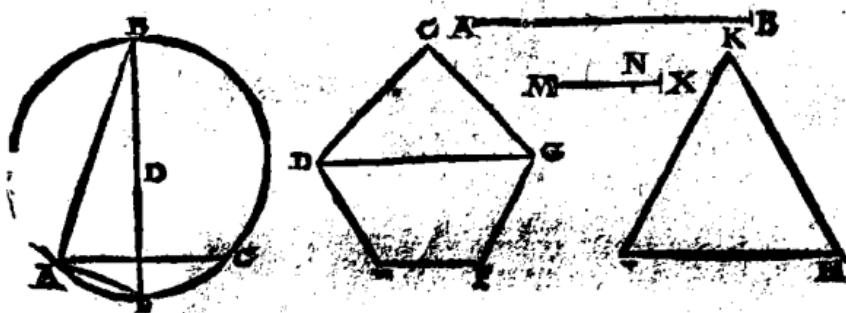
Si in circulo pentagonum æquilaterum inscribatur; quod ex latere pentagoni; & quod ex ea, quæ binis lateribus pentagonis subtendit, recta linea; vtraque simul quadrata, quintupla sunt eius, quod ex semidiametro describitur, quadrati.

Theorema 4. Propositio 4.

Si latus hexagoni alicuius circuli secetur extrema, & media proportione; maius illius segmentum erit latus decagoni ciudem circuli.

Theorema 5. Propositio 5.

Idem circulus comprehendit, & dodecaëdri pentagonum, & icosaëdri triangulum, eidem sphæræ inscriptorum.

Theorema 6. Propositio 6.

Si pentagono, & æquilatero, & æquiangulo circumscribatur circulus; ex cuius centro ad unum pentagoni latus ducatur linea perpendicularis: Erit, quod sub dicto latere, & perpendiculari continetur, rectangulum trigesies sumptum, dodecaëdri superficieï æquale.

Theorema 7. Propositio 7.

Si ex centro circuli triangulum icosaëdri cir-

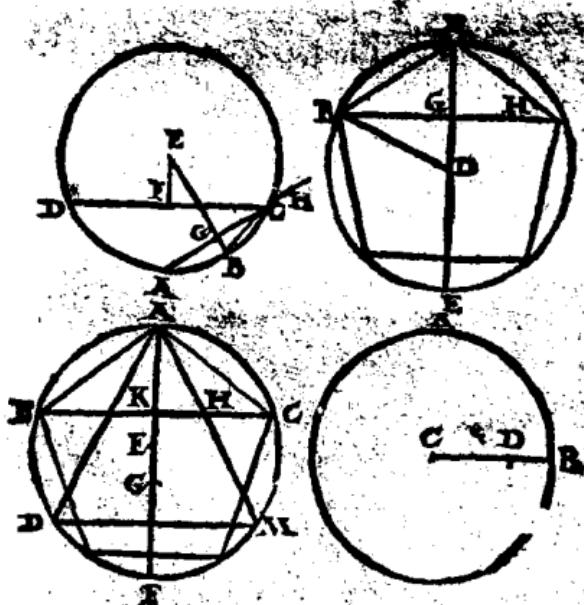
circumscribentis, linea perpendicularis du-
catur ad unum latus trianguli: Erit, quod
sub dicto latere, & perpendiculari compre-
henditur rectangulum trigesies sumptum,
Icosaedri superficie æquale.

Theorema 8. Propositio 8.

Rectangulum contentum sub tribus quar-
tis partibus diametralibus circuli, & sub
quinque sextis partibus lineæ subtendenti,
angulum pentagoni æquilateri in eodem cir-
culo descripti, æquale est dicto pentagono.

Theorema 9. Propositio 9.

Superficies Dodecaedri ad superficiem I-
cosaedri, in eadem sphæra descripti, eandem
proportionem habet, quam latus cubi ad
latus Icosaedri.

Cubi latus.

E —

Dodecaedri latus.

E —

Icosaedri latus.

C —

Theorema 10. Propositio 10.

Si recta linea secetur extrema, & media proportione; Erit, vt recta potens id, quod à tota; & id, quod maior i segmento, ad rectam potentem id, quod à tota, & id, quod à minori segmento; Ita latus cubi ad latus icosaedri, in eadem sphæra cum cubo inscripti.

Theorema 11. Propositio 11.

Dodecaedrum, ad Icosaedrum in eadem cū ipso sphæra inscriptum est, vt cubi latus, ad Icosaedri latus, in una eademq; sphæra.

Theorema 12. Propositio 12.

Latus trianguli æquilateri potentia sequitur tertium, cit lineæ perpendicularis ab uno angulo ad latus oppositum, seu basim, deducatur.

Theorema 13. Propositio 13.

Si sphæræ (duo solidæ corpora, Tetraedrum & Octaedrum circumscribentis;) diameter fuerit Rationalis. Erit tam superficies Tetraedri, quam Octaedri in ea sphæra media.

Theorema 14. Propositio 14.

Si Tetraedrum, atque Octaedrum in eadem sphæra inscribantur: Erit basis Tetraedri sesquitertia baseos Octaedri: Superficies autem Octaedri sesquialtera superficiei Tetraedri.

Theorema 15. Propositio 15.

Recta linea ex angulo quo quis tetraedri in sphæra inscripti, per centrum sphære ducta; cadit in centrum baseos oppositæ; estq; perpendicularis ad ductam basin.

Theorema 16. Propositio 16.

Octaedrum in sphæra inscriptum, diuiditur in duas pyramides æquales, & similes, æqualium altitudinum, basis verò utriusq; pyramidis est quadratum sub duplum quadrati diametri sphæræ.

Theorema 17. Propositio 17.

Tetraedrum sphæræ impositum ad Octaedrum in eadem sphæra descriptum, se habet, ut rectangulum sub linea potente virginis septē sexagesimas quartas partes quadrati lateris tetraedri; & sub linea continentे octononas partes eiusdem lateris, comprehensum, ad quadratum diametri sphæræ.

Theorema 18. Propositio 18.

Linea perpendicularis ex quolibet angulo triangulo æquilateri ad basin oppositam demissa; tripla est eius perpendicularis, quæ ex centro trianguli ad eandem basin deducitur.

Theo.

Theorema 19. Propositio 19.

Si Octaedrum sphæræ inscribatur; erit semidiameter sphæræ potentia tripla eius perpendicularis, quæ ex centro sphæræ ad basin quamcunque Octaedri ducitur.

Theorema 20. Propositio 20.

Duplum quadrati ex diametro cuiuslibet sphæræ descripti, æquale est superficie cubi in illa sphæra collocati: perpendicularis autem à centro sphæræ in aliquam basin cubi demissa, æqualis est dimidio lateris cubi.

Theorema 21. Propositio 21.

Idem circulus comprehendit, & cubi quadratum, & Octaedri triangulum, eiusdem sphærae.

Theorema 22. Propositio 22.

Si Octaedrum, atque Tetraedrum eidem sphærae inscribantur; Erit Octaedrum ad triplicem Tetraedri, ut latus Octaedri ad latus Tetraedri.

Theorema 23. Propositio 23.

Si recta linea per segmentum totam aliquam lineam secet in extrema, & media ratione, & maius eius segmentum; Item totam aliam similiter secet, & minus eius segmentum: Erit maius segmentum prioris lineæ latus Icosaedri; minus autem segmentum posterioris lineæ latus Dodecaedri, eius sphæræ cuius recta linea proposita diameter existit.

Theorema 24. Propositio 24.

Si latus Octaedri potuerit maius, & minus segmentum rectæ lineaæ extrema, ac media ratione sectæ; poterit latus Icosaedri in eadem sphæra descripti, duplum minoris segmenti.

Theorema 25. Propositio 25.

Si recta linea diuisa extremitate media ratio-
ne cum minore segmento angulum rectum
constituit, cui recta subtendatur: Erit recta
linea, quæ potentia sit sub dupla ipsius rectæ
subtensiæ, latus Octaedri eius sphæræ, in qua
dictum minus segmentum latus existit de-
decaedri.

Theorema 26. Propositio 26.

Si latus Tetraedri possit maius, & minus seg-
mentum lineaæ rectæ, nec media ratio-
ne sectæ: latus Icosaedri eidem sphæræ
inscripti potentia sesquialterum est minoris
segmenti.

Theorema 27. Propositio 27.

Cubus ad Octaedrum in eadem cum ipso
sphæra descriptum est, ut superficies cubi
ad Octaedri superficiem: Item latus cu-
bui ad semidiametrum sphæræ.

Theorema 28. Propositio 28.

Si sint quatuor lineaæ rectæ continuæ pro-
portionalis, nec non & aliæ quatuor, ita ve-
sit eadem antecedens omnium: Erit propor-
tio tertiarum ad tertiam proportionis secundæ
ad se-

222 EVCLID. ELEM. GEOM.

ad secundam duplicata; & proportio quartæ ad quartam eiusdem proportionis secundæ ad secundam triplicata.

Theorema 29 Propositio 29.

Quadratum lateris trianguli æquilateri ad ipsum triangulum habet proportionem duplicatam proportionis lateris trianguli ad linéam medio loco proportionalem inter perpendiculararem ab uno angulo ad latus oppositum ductam, & dimidium ipsius lateris.

Theorema 30. Propositio 30.

Sic cubus, & Tetraedrum in eadem sphæra describantur; Erit quadratum cubi ad triangulum Tetraedri, ut latus Tetraedri ad linéam perpendiculararem, quæ ex uno angulo trianguli Tetraedri ad latus oppositum protrahatur.

Theorema 31. Propositio 31.

Latus Tetraedri potentia sesquialterum est axis, seu altitudinis ipsius; Axis vero, siue altitudo Tetraedri potentia sesquialtera est lateris cubi in eadem sphæra descripti.

Theorema 32. Propositio 32.

Cubus triplus est Tetraedri eidem sphæra inscripti.

FINIS ELEMENTI XIV.

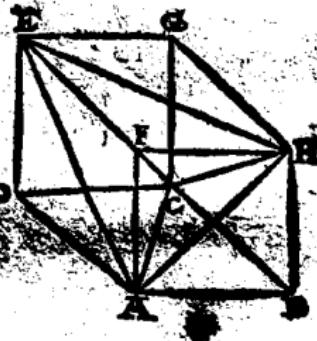
EVCLI.

E U C L I D I S
E L E M E N T V M
D E C I M V M Q V I N T V M E T S O-
 lide^rum quintum, vt nonnulli putant;
 Ut autem alij. Hypsiclis Alexandrinij,
 de quinque corporibus.

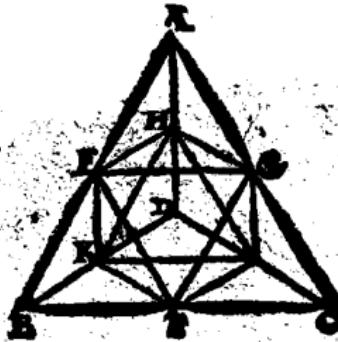
L I B E R I I.

Problema 1. Propo-
sitio 1.

In dato cubo pyra-
midem, Tetracelidu
inscribere.

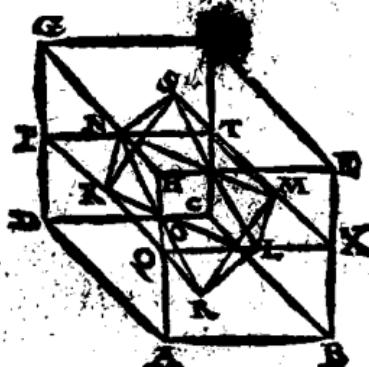
Problema 2. Pro-
positio 2.
In data pyramide
Octaedrum inscri-

Pro-

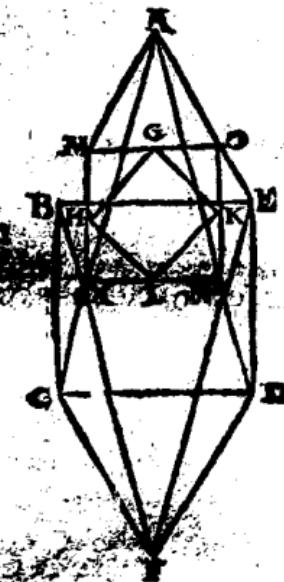
**Problema 3. Pro-
positio 3.**

In dato cubo (hex-
aedro) Octaedrum
inseribere.

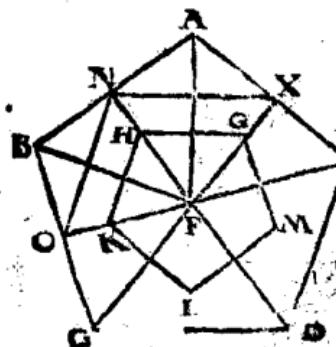
**Problema 4. Propo-
sitio 4.**

In dato octaedro cubum
inserire.

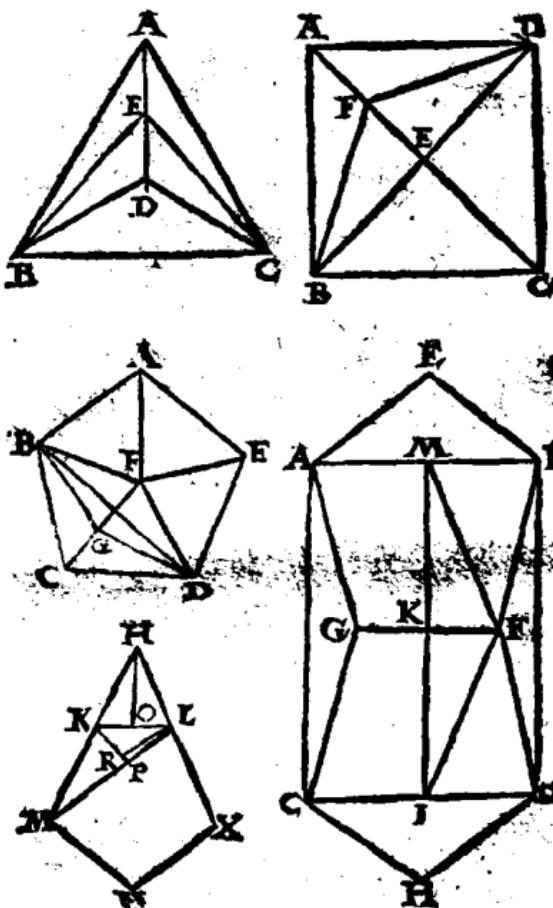

**Problema 5. Pro-
positio 5.**

In dato Icosae-
dro dodecae-
drum inseribere.

SCHOLIVM EX ZAMBERTO
lib.15.propos.s.p.260.

Meminisse decet, si quis nōs roget, quod Icosaedrum habeat latera, ita respondendum esse: Patet Icosaedrum viginti contineri triangulū, quodlibet vero triangulum rectū tribus

Lxxviii. figurae. Quare multiplicanda sunt nobis viginti triangula in trianguli unius latera, suntque sexaginta, quorum dimidium est triginta. Ad eundem modum & in dodecaedro. Cum enim rursus duodecim pentagona dodecaedrum comprehendant, itemque pentagonum quodvis rectius quinque confitit lineis; quinque duodecies multiplicamus, sunt sexaginta, quorum rursus dimidium est triginta. Sed cur dimidium capimus? Quoniam unumquaque latum siue fit trianguli, siue pentagoni, siue quadrati, ut in cubo, iterato sumitur. Similiter autem eadem via & in cubo, & in tetaedro & in octaedro latera inuenies.

Anguli singularium quoque figurarum angulos reperire facta eadem multiplicacione, numerum procreatrum partire in numerum planorum, qua unum solidum angulum includuntur, ut quoniam triangula quinque unum Icosaedrum angulum continent, partire 60. in quinque nascuntur duodecim anguli Icosaedri. In dodecaedro autem tria pentagona angulata comprehenduntur, partire ergo 60. in tria, & habebis dodecaedri angulos viginti. Atque simili ratione in reliquo figuris angulos reperies, &c.

Quod si item velis singularium quoque figurarum angulos reperire facta eadem multiplicacione, numerum procreatrum partire in numerum planorum, qua unum solidum angulum includuntur, ut quoniam triangula quinque unum Icosaedrum angulum continent, partire 60. in quinque nascuntur duodecim anguli Icosaedri. In dodecaedro autem tria pentagona angulata comprehenduntur, partire ergo 60. in tria, & habebis dodecaedri angulos viginti. Atque simili ratione in reliquo figuris angulos reperies, &c.

Problema 6. Proposito 6.

In dato octaedro pyramidem, seu tetraedrum describere.

Prop.

Problema 7. Propositio 7.

In dato Dodecaedro Icosaedrum describere.

Problema 8 Propositio 8.

In dato Decaedro Cubum describere.

Problema 9. Propositio 9.

In dato Dodecaedro Octaedrum describere.

Problema 10. Propositio 10.

In dato Dodecaedro pyramidem describere.

Problema 11. Propositio 11.

In dato Icosaedro Cubum describere.

Problema 12. Propositio 12.

In dato Icosaedro pyramidem describere.

**Problema 13. Propo-
sitio 13.**

In dato cubo Dodecaedrum describere.

Problema 14. Propositio 14.

In dato cubo Icosaedrum describere.

**Problema 15. Propo-
sitio 15.**

In dato Icosaedro Octaedrum describere.

**Problema 16. Propo-
sitio 16.**

In dato Octaedro Icosaedrum describere.

Problema 17. Propositio 17.

In dato Octaedro Dodecaedrum describere.

Problema 18. Propositio 18.

In data pyramide Cubum describere: hoc est, in proposito Tetraedro hexaedrum delineare.

Problema 19. Propositio 19.

In data pyramide Icosaedrum describere.

Problema 20. Propositio 20.

In data pyramide Dodecaedrum describere.

Problema 21. Propositio 21.

In dato solido regulari spharam describere: hoc est, Interprete Campano; In fabricato quoquis quinque corporum regularium, spharam fabricare.

FINIS ELEMENTI XV.

EVCLI.

EVCLIDIS
ELEMENTVM
DECIMVM SEXTVM, ET
Solidorum sextum.

*Quo varia solidorum regularium sibi mutud in-
scriptorum, & laterum eorundem comparationes
explicantur, à Francisco Flussate Candalla, & P.
Christophoro Claudio adiectam, & de quin-
que corporibus.*

L I B E R T E R T I V S.

Theorema 1. Propositio 1.

Si in Dodecaedro Cubus describatur, &
Si in hoc Cubo aliud Dodecaedrum: Erit
proportio Dodecaedri exterioris ad Dode-
caedrum interius proportionis eius, quam
habet maius segmentum ad minus rectæ li-
neæ diuisæ extrema, ac media ratione tripli-
cata.

Theorema 2. Propositio 2.

Linea perpendicularis ex quoouis angulo
pentagoni æquilateri, & æquianguli in la-
tus oppositum demissa; secatur à linea recta
illum angulum subtendente, extrema ac
media ratione.

Theorema 3. Propositio 3.

Si ab angulis trianguli pyramidis ducantur tres lineæ rectæ, opposita latera secantes extrema ac media ratione; ita ut prope quemvis angulum sit maius segmentum unius lateris, & minus alterius: Hæ tres sectionibus suis in medio producent basin Icosaedri in dicta pyramide descripti, inscriptam quidem alij triangulo, cuius anguli latera trianguli pyramidis secant extrema ac media ratione; & latera ipsa bifariam secantur ab angulis basis Icosaedri.

Theorema 4. Propositio 4.

Minus segmentum lateris pyramidis extrema ac media ratione secti, duplum est potentia lateris Icosaedri in ea pyramide descripti.

Theorema 5. Propositio 5.

Latus Cubi potentia dimidium est lateris pyramidis in eo descriptæ: Latus verò pyramidis duplum est longitudine lateris Octaedri sibi inscripti: latus denique Cubi duplum est potentia lateris sibi inscripti Octaedri.

Theorema 6. Propositio 6.

Latus Dodecaedri maius segmentum est rectæ lineæ quæ potentia est dimidia lateris pyramidis sibi inscriptæ.

Theorema 7 Propositio 7.

Si in Cubo describatur & Icosaedrum, & Dode-

Dodecaedrū: Latus Icosaedri medium proportionale erit inter latus Cubi, & Dodecaedri.

Theorema 8. Propositio 8.

Latus pyramidī potentia Octaedecuplum est lateris Cubi in ea descripti.

Theorema 9. Propositio 9.

Latus pyramidis potentia Octaedecuplum est rectæ lineæ extrema ac media ratione secundæ, cuius maius segmentum est latus Dodecaedri in pyramide descripti.

Theorema 10. Propositio 10.

Si in Octaedro Icosaedrum describatur: Erit latus Icosaedri potentia duplum minoris segmenti lateris Octaedri extrema ac media ratione diuisi.

Theorema 11. Propositio 11.

Latus Octaedri potentia quadruplum est fesquialterum lateris Cubi in ipso descripti.

Theorema 12. Propositio 12.

Latus Icosaedri maius segmentum est eius rectæ lineæ extrema ac media ratione secundæ, quæ potentia dupla est lateris Octaedri in eo Icosaedro descripti.

Theorema 13. Propositio 13.

Latus cubi ad latus Dodecaedri in ipso descripti proportionē habet duplicatam eius, quam habet maius segmentum ad minus, rectæ lineæ diuisæ extrema ac media ratione.

Latus verò Dodecaedri ad latus cubi in ipso

232 EVCLID. ELEM. GEOM.
descripti proportionem habet, quam minus
segmentum ad maius, eiusdem rectæ lineæ.

Theorema 14. Propositio 14.
Latus octaedri sesquialterum est lateris py-
ramidis sibi inscriptæ.

Theorema 15. Propositio 15.
Si ex quadrato diametri Icosaedri auferatur
triplo quadrati lateris cubi in eo descripti;
relinquitur quadratum sesquitertium qua-
drati lateris Icosaedri.

Theorema 16. Propositio 16.
Latus Dodecaedri minus segmentum est
rectæ lineæ extrema ac media ratione diui-
sæ, quæ duplo potest lateris octaedri in eo
descripti.

Theorema 17. Propositio 17.
Diameter Icosaedri potest, & sui ipsius late-
ris sesquitertium; & lateris pyramidis in eo
descriptæ sesquialterum.

Theorema 18. Propositio 18.
Latus Dodecaedri ad Icosaedri sibi inscrip-
ti latus; se habet, ut minus segmentum lineæ
perpendicularis ab uno angulo pentagoni
ad latus oppositum ductæ, atque extrema ac
media ratione diuisæ, ad partem eiusdem li-
neæ inter centrum pentagoni, & latus eius-
dem positæ.

Theorema 19. Propositio 19.
Si dimidium lateris Icosaedri extrema ac
media

mediatione secum fuerit, minusque eius segmentum à toto latere Icosaedri sublatum; à reliqua quoque recta linea pars rursum tertia detracta: Relinquetur latus Dodecaedri in Icosaedro descripti.

Theorema 20. Propositio 20.

Cubus sibi inscriptæ pyramidis triplus est.

Theorema 21. Propositio 21.

Pyramis sibi inscripti Octaedri dupla est.

Theorema 22. Propositio 22.

Cubus sibi inscripti Octaedri sextuplus est.

Theorema 23. Propositio 23.

Otaedrum sibi inscripti Cubi quadruplici sesquialterum est.

Theorema 24. Propositio 24.

Otaedrum sibi inscriptæ pyramidis tredecuplum sesquialterum est.

Theorema 25. Propositio 25.

Pyramis sibi inscripti Cubi non cupla est.

Theorema 26. Propositio 26.

Otaedrum ad Icosaedrum sibi inscriptum proportionem habet, quam duæ bases octaedri ad quinque bases Icosaedri.

Theorema 27. Propositio 27.

Icosaedrum ad Dodecaedrum sibi inscriptum, proportionem habet compositam ex proportione lateris Icosaedri ad latus cubi in eadem cum Icosaedro sphæra descripti; & ex proportione triplicata eius quam habet diameter Icosaedri ad rectam lineam

54 EVCLID. ELEM. GEOM.
contra basium Icosaedri oppositarum con-
iungentem.

Theorema 28. Propositio 28.

Dodecaedrum excedit Cubum sibi inscrip-
tum parallelopipedo, cuius quidem basis à
quadrato Cubi deficit rectangulo contento
sub latere Cubi, tertiaque parte, minoris se-
gmenti eiusdem lateris Cubi: At verò alti-
tudo ab altitudine, siue latere Cubi deficit,
minore segmento eius linea, quæ dimidiat
lateris Cubi segmentum minus existit.

Theorema 29. Propositio 29.

Dodecaedrum ad Icosaedrum sibi inscrip-
tum, proportionem habet compositam ex
proportione triplicata eius, quam habet dia-
meter Dodecaedri ad rectam lineam contra
basium Dodecaedri oppositarum, copulan-
tem; & ex proportione lateris Cubi ad latua
Icosaedri in eadem sphæra cum Cubo de-
scripti.

Theorema 30. Propositio 30.

Dodecaedrum pyramidis, in qua describi-
tur, duas nonas partes continet, minus duo-
bus parallelepipedis; quorum unius longi-
tudo lateri Cubi in eadem pyramide de-
scripti, æqualis est; latitudo verò tertiarum
par-

ti minoris segmenti lateris eiusdem Cubi; altitudo denique à latere eiusdem Cubi deficit minore segmento eius linea, quæ dimidiati lateris Cubi eiusdem minus segmentum existit: Alterius autem & longitudo, & latitudo lateri Cubi prædicti, est æqualis; altitudo verò minus segmentum eius linea quæ dimidiati lateris Cubi eiusdem segmentum minus existit; ita ut amborum altitudines simul altitudini, siue lateri eiusdem Cubi sint æquales.

Theorema 31. Propositio 31.

Octaedrum excedit sibi inscriptum Icosaedrum parallelepipedo, cuius basis est quadratum lateris Icosaedri; altitudo verò minus segmentum semidiametri Octaedri extrema ac media ratione secta.

DE QVINQVE C O R P O R V M regularium descriptione in data sphæra, ex Pappo Alexandrino.

Lemma I.

Datis duobus circulis in sphæra parallelis, dataque in uno eorum linea recta; ducare in altero diametrum huius rectæ datæ parallelam.

Lem.

Lemma II.

Si in planis parallelis descripti sint duo circuli, in quibus duæ rectæ parallelæ abscondant arcus similes: Erunt duæ rectæ coniungentes extrema vnius rectæ cum centro parallelæ duabus rectis, quæ extrema alterius rectæ cum centro coniungant.

Lemma III.

Si in sphæra sint duo circuli paralleli, & æquales, in quibus ductæ sint duæ rectæ parallelæ, & æquales, ad easdem partes centrorum: Rectæ harum parallelarum extrema puncta ad easdem partes coniungentes, æquales quoque, & parallelæ sunt, & ad plana circulorum perpendiculares.

Lemma IV.

Si in sphæra sint duo circuli paralleli, & æquales, in quibus ductæ sint duæ rectæ parallelæ, & æquales, non ad easdem partes centrorum: Rectæ lineæ harum parallelarum extrema puncta non ad easdem partes coniungentes, in centro sphæræ sese intersecant; ac proinde diametri sphæræ erunt, & intersæcantes: Rectæ verò lineæ earundem parallelarum extrema puncta ad easdem partes connectentes, & æquales, & parallelæ inter se

ter se sunt, & cum parallelis rectos angulos
constituant.

Lemma V.

Si in sphæra sint duæ rectæ parallelæ; rectæ
earum puncta extrema ad easdem partes
coniungentes, æquales inter se erunt: Et si
parallelæ sint æquales, coniungentes non
solum æquales, sed & parallelæ erunt, re-
ctosque cum ipsis angulos conficiant.

Lemma VI.

In data sphæra duos circulos æquales, ac pa-
rallellos describere; ita ut diameter sphærae
sit utriusque diametri potentia sesquialtera.

Problema 1. Propositio 1.

In data sphæra pyramidem trigonam de-
scribere.

Problema 2. Propositio 2.

In data sphæra Octaedrum describere.

Problema 3. Propositio 3.

In data sphæra Cubum describere.

Problema 4. Propositio 4.

In data sphæra Icosaedrum describere.

Problema 5. Propositio 5.

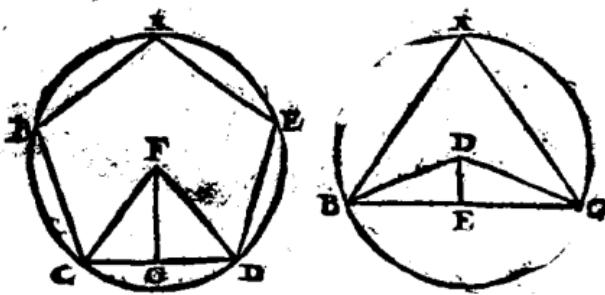
In data sphæra Dodecaedrum describere.

S C H O-

338 EVCLID. ELEM. GEOM.
SCHOLIVM EX P. CLAVIO.

EX his, qua hoc in loco & lib. 13 & lib. 14 demonstrata sunt, facile etiam ostenditur, si omnia quinque corpora regularia in una eademque sphaera describantur, maximum omnium esse Dodecaedrum: Deinde Icosaedrum maius reliquo tribus: Tertio Cubum maiorem reliquis duobus: Octaedrum denique Tetraedro esse maius. Ex quo evidenter constabit, Euclidem recte ordinat quinque haec corpora construxisse, cum post Tetraedrum statim Octaedrum non autem Cubum constituerit. Ita enim a minoribus ad maiorum progressus est.

EINIS ELEMENTI XVI.
& Ultimi.

Pagina 216. Theoremate 6. desunt ha
dua Figurae.

